วิทยุสราญรมย์

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๘๘ เมษายน - กันยายน ๒๕๖๔

๒ ปีในแอฟริกากับภารกิจ
สานสัมพันธ์ระดับประเทศ

สุขสมดุล สุขที่พอเพียง
ในวิถีชีวิตใหม่

'การทูตวัฒนธรรม'
บอกความเป็นไทยมุมใหม่

กระทรวงการต่างประเทศ

วารสารวิทยุสราญรมย์

กระทรวงการต่างประเทศ

www.mfa.go.th

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประยุกต์)

สุขสมดุล พูนยั่งยืน

ชีวิต จิต กายา ก่อเกิดมา อยู่ร่วมกัน
ร่วมโลก เธอกับฉัน สัมพันธ์กัน ในโลกใหญ่
ทุกที่ มีปัญหา ใช้ปัญญา แก้ไขได้
พัฒนา ให้ก้าวไกล ทำอย่างไร ให้ยั่งยืน
ความรู้ คู่คุณธรรม จึงหนุนนำ สมดุลฟื้น
แนวคิด สร้างสุขคืน อยู่ยั่งยืน อย่างเพียงพอ
จากไทย ไปสากล พัฒนาคน ร่วมสานต่อ
สันติภาพ ที่เฝ้ารอ ๑๗ ข้อ เพราะ “พอ” ดี
คิด เห็น เพียร ตั้งมั่น พูด กระทำ เลี้ยงชีวี
ด้วยชอบ สติมี มรรคแปดนี้ คือหนทาง
มีศีล ไม่เบียดเบียน สมาธิเพียร สติสร้าง
ปัญญา เกิดสว่าง สู่หนทาง ป้องกันภัย
บรรลุ SDGs ด้วย SEP ของไทย
โลกสุข สมดุลได้ เพราะร่วมใจ ให้โลกดี
เป้าหมาย คือเลิกจน ไม่ขัดสน คนอิ่มพี
สุขภาพ แข็งแรงดี โอกาสมี ที่ศึกษา
เท่าเทียม ทั้งหญิงชาย น้ำดื่มใช้ ไร้โรคา
เข้าถึง ซึ่งไฟฟ้า ประกอบอาชีพอยู่ได้
สร้างสรรค์ นวัตกรรม ความเหลื่อมล้ำ ลดหายไป
พัฒนา ชาติก้าวไกล ยั่งยืนได้ รู้ อยู่ กิน
รักษ์โลก หยุดโลกร้อน รู้อาทร สัตว์ น้ำ ดิน
สันติ เกิดทั่วถิ่น โลกยลยิน สามัคคี

ชลทิพา วิญญุนาวรรณ
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมสารนิเทศ

ร้อยกรอง

บทบรรณาธิการ
SEP for SDGs...
การทูตเพื่อการพัฒนา

ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ซึ่งประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย (Sustainable Development Goals – SDGs) ซึ่งนานาประเทศมุ่งมั่นที่จะบรรลุภายในระยะเวลา ๑๕ ปี โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเทศไทยได้น้อมนำ "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy - SEP)" มาเป็นแนวทางในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว (SEP for SDGs) ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นมรดกทางปัญญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแก่สังคมไทยตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ และต่อมาได้รับการยกย่องถึงความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติได้จริงทั้งในประเทศและในระดับโลก โดยเป้าหมายสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การสร้างประโยชน์สุขที่แท้จริงให้กับมนุษยชาติและการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

วิกฤตโควิด-๑๙ ยังคงส่งผลกระทบไปทั่วทุกภูมิภาคของโลก วารสารวิทยุสราญรมย์ฉบับนี้จึงมุ่งเน้นนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการทูตเพื่อการพัฒนา ซึ่งไทยได้เสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหนึ่งในการบรรลุ SDGs โดยแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาของไทยกับนานาประเทศ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องเล่าจากประสบการณ์ของนักการทูตและอาสาสมัครเพื่อนไทยที่ไปปฏิบัติงานในประเทศต่าง ๆ

รวมทั้งในจังหวัดภูเก็ตที่เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากแทบทุกมุมโลก แถมท้ายด้วยเรื่องราวของการทูตวัฒนธรรมในวิถีปกติใหม่ที่สะท้อนถึงพลวัตของการทูตที่ต้องปรับตัวให้เท่าทันโลกตลอดเวลา

วิกฤตโควิด-๑๙ ทำให้หลายคนหวนรำลึกว่า การดำเนินชีวิตตามวิถีพอเพียงสามารถช่วยประคับประคองและบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตในครั้งนี้และทำให้เรามีภูมิคุ้มกันเพียงพอที่จะก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคของชีวิตในวิถีปกติใหม่ (New Normal) ซึ่งทีมงานวารสารวิทยุสราญรมย์ขอเป็นอีกหนึ่งกำลังใจให้กับทุกท่านที่กำลังต่อสู้กับวิกฤตในครั้งนี้

แล้วพบกันใหม่ในฉบับหน้า สวัสดีค่ะ

(ชลธี จันทร์รัชชกูล)
บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

๒ สุขสมดุล พูนยั่งยืน

๘ สุขสมดุล สุขที่พอเพียง ในวิถีชีวิตใหม่

๑๘ การดำเนินโครงการพัฒนา และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในต่างประเทศในยุค New Normal

๓๐ การพัฒนาเมืองสาธารณะต้นแบบของนครเฉิงตู กับการพัฒนาประเทศ ตาม BCG Model ของไทย

๔๒ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภูฏานช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ของอาสาสมัครเพื่อนไทย ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนต้นแบบฯ “OGOP Model II”

๕๔ ๔ เพจดังแชร์ประสบการณ์: สื่อสารอย่างไรให้โดนใจคนรุ่นใหม่

๖๖ ผู้สมัครไทยชิง International Law Commission

๗๒ ๒ ปีในแอฟริกากับภารกิจสานสัมพันธ์ระดับประเทศ... คุยกับนักการทูตหญิงสายลุย "ก้ามปู ศศิญาดา"

๘๒ กัมพูชา: ดินแดนแห่งความมหัศจรรย์

๙๒ นักการทูตไทยในเอธิโอเปีย ตอนที่ ๑๓ ตามหาลูกมะพร้าว

๙๘ นักการทูต (ประจำการ) ต่างจังหวัด... ที่มีภารกิจมากกว่าทำหนังสือเดินทาง

๑๐๘ ปัจฉิมบทระดมสมองไทยเจ้าภาพเอเปค ปี ๒๕๖๕

๑๑๒ การทูตวัฒนธรรมในยุค New Normal

๑๒๒ 'การทูตวัฒนธรรม' บอกความเป็นไทยมุมใหม่

๑๓๖ ประสบการณ์ของผู้แทนไทยประจำสำนักเลขาธิการเอเปค

๑๔๐ แอลเอ: เมืองฟ้าอมรคนไทย

๑๔๔ ศูนย์รวมใจคนไทยในติมอร์-เลสเต

๑๔๘ ภูมิใจ...ถิ่น ไทย ธรรม

เรื่อง ม.ล. สุภรัตน์ เทวกุล
ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ

สุขสมดุล สุขที่พอเพียง ในวิถีชีวิตใหม่

เกิดเป็นชีวิต กายและจิตเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะฉะนั้น เรื่องที่ต้องเรียนรู้เป็นลำดับแรกของการมีชีวิต คือเรื่องของร่างกายและจิตใจ ความสมบูรณ์แข็งแรงทำให้แต่ละชีวิตแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีคำว่า **เมตตา** เพื่อแต่ละชีวิตให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ก่อให้เกิดความสมดุลของสังคม เมื่อผู้ที่แข็งแรงเอื้อเฟื้อแบ่งปันสู่ผู้ที่อ่อนแอ สังคมจึงมั่นคงและยั่งยืน

ในอีกด้านหนึ่ง หากผู้ที่มีพลกำลังเบียดเบียนและเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอ สังคมนั้นจะมีแต่ความทุกข์ ปราศจากความดีงาม เพราะทั้งผู้ที่ก่อกรรมและผู้ที่ถูกทำเข็ญต่างมีจิตใจที่มืดมน ไม่อยากทำความดีต่อกัน ไม่มีความร่วมมือกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้บังเกิดในสังคม แบ่งพวกแบ่งฝ่าย ให้ร้ายต่อกัน

ชีวิตที่ดีต้องมีร่างกายดี และมีจิตใจที่ดีด้วย ภาษาอังกฤษมีคำว่า "sound mind in the sound body" ซึ่งเป็นธรรมชาติว่า ถ้าร่างกายไม่ดีจะฉุดรั้งจิตใจให้เศร้าหมอง ไม่เบิกบานแจ่มใส และจิตใจที่ดีจะนำพาให้สุขภาพร่างกายดีไปด้วย

ชีวิตที่ดี คือชีวิตที่มีคุณธรรม ถ้าจะถามใครสักคนว่า ชีวิตที่ดีคืออะไร คิดว่าจะได้คำตอบอย่างไร

องค์การสหประชาชาติได้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ (๒๐๑๕) แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันของประเทศสมาชิก ๑๙๓ ประเทศ ที่จะสร้างชีวิตที่ดีให้กับคนทั้งโลก ๗,๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐ คน อย่างเสมอภาคถ้วนหน้า ด้วยคำสัญญาว่าจะไม่ละเลยทอดทิ้งผู้ใดแม้สักคนเดียว

โลกในปี ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) จะเป็นโลกที่สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาอย่างยั่งยืน นั่นคือ ประชากรโลก

มีความเป็นอยู่พื้นฐานที่มีสมดุลพอเพียงแก่ศักดิ์ศรีของมนุษยชาติโดยเท่าเทียมกัน มีการสงเคราะห์แก่กันและกันในการอันควรเอื้อประโยชน์แก่การธำรงรักษาสภาวะความสมบูรณ์พูนสุข ซึ่งเป็นหัวใจของสันติภาพถาวร

แผนการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายหลัก ๑๗ ประการ ได้แก่

๑. ขจัดความยากจน
๒. ขจัดความอดอยาก
๓. เสริมสร้างสุขภาพอนามัย
๔. ให้การศึกษาที่เปี่ยมคุณภาพ
๕. ให้ความเสมอภาคทุกเพศสภาพ
๖. ต้องมีน้ำสะอาดใช้บริโภค และการบริหารจัดการระบบสุขาภิบาลที่ถูกสุขลักษณะ

๗. ชาวโลกจะใช้พลังงานสะอาดที่ช่วยให้ชีวิตสะดวกสบาย

๘. ประชาชนมีการงานอาชีพสุจริต ส่งเสริมเศรษฐกิจของชาติ

๙. อุตสาหกรรมนำไปสู่นวัตกรรมและกิจการสาธารณูปโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๐. ลดช่องว่างในสังคม

๑๑. บ้านเมืองสวยสะอาดและปลอดภัย เหมาะแก่การอยู่อาศัยของคนทุกเพศทุกวัย

๑๒. การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมีมาตรฐานดีและปริมาณพอเหมาะสม

๑๓. ลดการปล่อยมลพิษออกสู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งมีผลให้สภาพอากาศแปรปรวน

๑๔. อนุรักษ์ชีวิตใต้น้ำ

๑๕. สร้างความสมบูรณ์ให้แก่แผ่นดินด้วยการบำรุงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

๑๖. สร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันชาติและองค์กรโลก ธำรงความยุติธรรม เพื่อเกิดสันติภาพสถาพร

๑๗. พึงระลึกเสมอว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะสำเร็จได้ หากทุกคนทุกฝ่ายร่วมมือกัน

โลกมีเป้าหมายเพื่อความสุขสมดุลแล้ว และชาวโลกจะไปถึงจุดหมายนี้ได้ต้องมีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจเพราะลำพังคนเดียวไม่สามารถจะผลักดันโลกทั้งใบ ที่มีเพื่อนร่วมโลก ๗,๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐ คนนี้ให้บรรลุความฝันอันสูงสุด

การมีชีวิตที่ดีต้องมีหลักการทางทฤษฎีเป็นแนวทาง หลักการที่กล่าวถึงนี้คือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี)

หมายถึงการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีความพอเพียง พอประมาณ พอดีที่จะมีชีวิตอยู่ ไม่ถึงกับอัตคัดขัดสนและไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย กล่าวได้ว่ามีชีวิตอยู่อย่างมีสติ ไม่ประมาท และใช้ปัญญานำทาง มีความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นรากฐาน หากผู้ใดสงสัยว่า จะเป็นจริงหรือไม่ ต้องทดลองปฏิบัติตามซึ่งต้องพิสูจน์

๑. มองเห็นประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่คนหมู่มาก
๒. คิดเป็น คิดดี มีเหตุผล มีหลักวิชาการความรู้ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานข้อมูล
๓. มีวาจาดี
๔. กระทำการใดใดด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
๕. ไม่เลือกทางอบาย
๖. มีความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดทิ้งธุระหน้าที่ความรับผิดชอบ
๗. มีสติ
๘. ใช้ปัญญา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องของการวางตนอยู่ในที่พอเหมาะพอดี เป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการดำรงตนเพื่อสร้างชาติ สร้างโลกให้พัฒนาสู่ความไพบูลย์ มั่นคงและยั่งยืน

การพัฒนาจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ แต่จะยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปอย่างสมดุล คือมีความพอเหมาะพอดี มีความเห็นใจซึ่งกันและกัน ละเว้นการเบียดเบียนกัน ดังนั้น ความรู้ที่ควบคู่คุณธรรม จึงเป็นหัวใจสำคัญของความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องตั้งต้นด้วยสัมมาทิฏฐิ คือความเห็นชอบด้วยเหตุผลว่า ต้องมีความร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ของโลกและมนุษยชาติ การใช้ความรู้ประกอบการพิจารณา การเจรจาดีเพื่อสร้างความสมานฉันท์ ร่วมแรงร่วมใจ การทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ธำรงความมุ่งหมาย ทำงานอย่างมีสติ ตระหนักรู้ และใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ

แม้ว่าโลกจะประสบปัญหาโรคระบาดร้ายแรง COVID-19 ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา แต่มนุษย์จะสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขสมดุลได้ในกรอบของความพอเพียง เมืองไทยมีดินดีน้ำชุ่ม เหมาะกับการทำเกษตร คนไทยจึงมีโอกาสที่จะสร้างความมั่นคงด้านอาหาร อันเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิต นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายประเภท ซึ่งส่งออกเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่ทำรายได้ดี เมื่อพึ่งตนเองได้แล้ว การพัฒนาด้านอื่น ๆ ย่อมดำเนินสอดคล้องต่อเนื่องไปเป็นธรรมชาติ เทคโนโลยีการสื่อสารจะช่วยอำนวยความสะดวก เสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนจึงคาดหวังได้ว่าในอีก๑๐ปีต่อจากนี้ โลกจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขอเพียงชาวโลกยึดคติธรรมเรื่องความพอเพียง ละโลภ เว้นเบียดเบียน เมตตา และแบ่งปัน

การดำเนินโครงการพัฒนาและการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศในยุค New Normal

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่นานาประเทศกำลังประสบสภาวะวิกฤตทางด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-19 ที่ส่งผลให้ความคืบหน้าด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในแทบทุกมิติต้องล่าช้ากว่ากำหนด หรือแม้กระทั่งประสบสภาวะถดถอยอย่างรวดเร็วและรุนแรงในหลายพื้นที่ วิกฤตการณ์นี้ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของการเติบโตอย่างก้าวกระโดด แต่ขาดภูมิคุ้มกัน ความสมดุล และรากฐาน

ที่มั่นคงโดยเฉพาะในระดับรากหญ้า ทำให้ขาดความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหนือความคาดหมาย เช่น COVID-19 ซึ่งทำให้ทั้งการเดินทางติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และห่วงโซ่เศรษฐกิจของโลกต้องหยุดชะงัก

ภายใต้สภาวการณ์ดังกล่าว "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตและการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ครอบคลุมและสมดุลด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานของความรู้คู่คุณธรรม จึงทวีความสำคัญและได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สำหรับไทยนั้นหลักปรัชญาดังกล่าวมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยปรากฏอยู่ทั้งในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับจนถึงปัจจุบัน มีการประยุกต์ใช้โดยภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ในมิติด้านการต่างประเทศนั้น กรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนและเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะ Homegrown Approach ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต คณะผู้แทนถาวร สถานกงสุลใหญ่ หน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ และอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends from Thailand) ในหลากหลายสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ จนได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่าเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาที่สามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs) ในทั้ง ๑๗ เป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ "เป้าหมาย" ที่ประชาคมโลกให้การยอมรับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็เปรียบได้กับ "เข็มทิศ" ที่ประเทศไทยได้นำเสนอและให้การสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายในแต่ละเป้าหมาย หรือแม้กระทั่ง

หลากหลายเป้าหมายพร้อมกันไปอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถช่วยตอบโจทย์ทั้งด้านการขจัดความยากจน (SDG1) ขจัดความหิวโหยและสร้างความมั่นคงทางอาหาร (SDG2) อนุรักษ์ธรรมชาติผ่านการมีชุมชนที่ยั่งยืน (SDG11) มีการบริโภคและการผลิตที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (SDG12) ส่งเสริมการรับมือและแก้ไขปัญหาสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (SDG13) อนุรักษ์ระบบนิเวศในน้ำและบนบก (SDG14 และ SDG15) และส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง (SDG16)

นอกจากนี้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ทั้งน้ำ ดิน ป่าไม้ ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม การปกครองอย่างมีธรรมาภิบาล ความสมัครสมานสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามบริบททางภูมิสังคมของแต่ละชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุม และมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย SDG เป้าหมายที่ ๑๗: Partnerships

for the Goals อันเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอีก ๑๖ เป้าหมายที่เหลืออีกด้วย

การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาใน ๒๑ ประเทศทั่วโลก ได้แก่ สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา เวียดนาม บรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ ติมอร์-เลสเต ภูฏาน บังกลาเทศ ศรีลังกา เนปาล โมซัมบิก เลโซโท เบนิน เซเนกัล คีร์กีซ มองโกเลีย วานูอาตู หมู่เกาะโซโลมอน ตองกา และฟิจิ โดยมีการดำเนินโครงการใน ๒ รูปแบบหลัก คือ ๑) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๒) การพัฒนาชุมชนยั่งยืนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทั้ง ๒ รูปแบบได้ใช้ตัวอย่างประสบการณ์ และความสำเร็จที่ได้รับการพิสูจน์แล้วถึงประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริงในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศของไทยในการดำเนินการ ในส่วนของการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ นั้น ได้รับแนวทางมาจากการพัฒนาศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสถานีการเรียนรู้ต่าง ๆ ของไทย และในส่วนของการพัฒนาชุมชนยั่งยืนต้นแบบฯ เกิดจากการถอดบทเรียนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง ๆ ของกรมการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นระดับ “พออยู่พอกิน” “อยู่ดี กินดี” หรือ “มั่งมีศรีสุข” โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและเหมาะสมกับระดับการพัฒนา ความพร้อมและบริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ร่วมพัฒนานั้น ๆ เป็นสำคัญ

โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ ณ หมู่บ้านอองด่าย เมืองซิตต่วย รัฐยะไข่

ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศและคณะผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและ

ความมั่นคง (ศปร.) และกรมการพัฒนาชุมชนได้เดินทางไปสำรวจ จัดเก็บข้อมูลเชิงกายภาพในพื้นที่ รวมทั้งหารือกับเจ้าหน้าที่ ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน พบว่า ชาวบ้านมีการทำการเกษตรอยู่แล้ว เนื่องจากดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ แต่ส่วนใหญ่นิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยวคล้ายกันในทุกครัวเรือน ส่งผลให้ขาดภูมิคุ้มกันในการรับมือกับความผันผวนด้านราคาและปริมาณผลผลิตที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ยังขาดองค์ความรู้และเทคนิคด้านการเกษตร การปรับปรุงดิน การคัดเลือกพันธุ์พืช การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กอปรกับมีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงในการเพาะปลูกซึ่งส่งผลเสียในระยะยาว ในการนี้ผู้เชี่ยวชาญและกรมความร่วมมือระหว่างประเทศจึงได้เข้าไปช่วยร่วมวางแผนการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ และออกแบบฐานการเรียนรู้ที่จำเป็น เพื่อช่วยเสริมศักยภาพและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบความคิดและแนวทางในการตัดสินใจ

พลตรี สนธิเดช มุขศรี ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศปร. กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานดำเนินโครงการ (Implementing Agency) ของโครงการดังกล่าวได้ระบุว่า โครงการนี้นับเป็นประสบการณ์ที่

ทรงคุณค่าและน่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง โดยเป็นตัวอย่างสำคัญของ "การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ที่จะสืบสานรักษาต่อยอดไปเผยแพร่สู่ประเทศเพื่อนบ้าน" นอกจากนี้ การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการดำเนินโครงการยังทำให้ "ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่จะจัดตั้งขึ้นตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด ตามหลักภูมิสังคม เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ภายหลังที่ฝ่ายไทยส่งมอบโครงการ โดยโครงการได้น้อมนำแนวทางตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาปฏิบัติ อาทิ การระเบิดจากข้างใน ภูมิสังคม การมีส่วนร่วมองค์รวม เป็นต้น" นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังมุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยการผลิตอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตร การใช้ "ที่ดินและน้ำมาทำกิน" โดยผ่านกระบวนการทำงานที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน "ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีหลักเหตุและผล เห็นผลจริง ไม่ใช่แค่ทำตามที่ฝ่ายไทยบอก" พลตรีสนธิเดชฯ ยังได้กล่าวว่าตนมีความมั่นใจว่า เมื่อโครงการสัมฤทธิ์ผล "จะเกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมากและจะเป็นตัวอย่างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านที่เสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ผ่านการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ได้อย่างยั่งยืน"

โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่วิทยาลัยเทคนิคกสิกรรมดงคำช้าง นครหลวงเวียงจันทน์ วิทยาลัยเทคนิค - วิชาชีพ แขวงคำม่วน และโรงเรียนเทคนิค-วิชาชีพแบบผสมแขวงเซกอง ใน สปป. ลาว

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศร่วมกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ได้ดำเนินการตามแผนงานโครงการจนประสบความสำเร็จในการพัฒนาให้ศูนย์เรียนรู้ดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรผสมผสานแบบยั่งยืนผ่านการประยุกต์

ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับคณาจารย์ นักศึกษา และชุมชนที่อยู่โดยรอบ โดยดำเนินการทั้งในส่วนของการส่งเสริมองค์ความรู้และการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น อาทิ การจัดตั้งฐานเรียนรู้ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง ฐานเครื่องจักสานและภูมิปัญญาท้องถิ่น และฐานเรียนรู้บัญชีครัวเรือนและโมเดลการออมเงิน ทั้งนี้ เพื่อสร้างการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้มีการวางระบบการบริหารจัดการน้ำ การทำปุ๋ย และยาฆ่าแมลงอินทรีย์ การคัดเลือกพันธุ์พืช การแบ่งส่วนที่ดินเพาะปลูก และเทคนิคการเกษตรอื่น ๆ ที่เหมาะสมและจำเป็นในพื้นที่การดำเนินโครงการดังกล่าว ใช้หลักความพอประมาณในการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและขีดความสามารถของชุมชน โดยเริ่มจากการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจตามที่ชาวบ้านบริโภค และนิยมปลูกอยู่แล้วเพื่อให้การพัฒนาตอบสนองความต้องการของผู้รับและมีการ "ระเบิดจากข้างใน" ชุมชนจึงเกิดความเป็นเจ้าของ รู้สึกเข้าถึงได้ และประสงค์ที่จะต่อยอดเองต่อไป อีกทั้งยังมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากจุดเล็กก่อน คือ การส่งเสริมการร่วมเรียนรู้ในวิทยาลัยฯก่อนเผยแพร่สู่ชุมชนใกล้เคียง เพื่อสร้างเครือข่าย และเสริมสถานะให้ศูนย์เรียนรู้ฯ มีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการร่วมส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชนโดยรอบ และ สปป. ลาว โดยรวม

นายสนั่น ดาดวง ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นหน่วยงานดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ ณ วิทยาลัยเทคนิค-วิชาชีพแขวงคำม่วน และโรงเรียนเทคนิค-วิชาชีพแบบผสมแขวงอัดตะปือ ได้ให้มุมมองจากประสบการณ์ในการดำเนินโครงการฯว่า

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ยั่งยืนนั้นจะต้อง "ทำให้มั่นใจว่า อาจารย์ที่ สปป. ลาว มีความพร้อมที่จะอบรมคนอื่นต่อไปได้" ผ่านการจัดการศึกษาดูงานและฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้บุคลากรในลักษณะ Training the Trainers โดยการเสริมศักยภาพบุคลากรและทำให้ศูนย์เรียนรู้ฯ เกิดความยั่งยืนนั้นจะทำให้เกิดการขยายผลและถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การพัฒนาออกเป็นลูกโซ่ไปยังพื้นที่อื่น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ **อาจารย์สนั่นฯ** ยังได้ย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาแบบองค์รวมที่เกื้อกูลกัน และการทำให้ศูนย์เรียนรู้ฯ เข้าถึงได้ง่ายและมีความน่าสนใจในการเข้ามาศึกษาเรียนรู้ โดยกรณีของโครงการที่แขวงคำม่วนนั้นได้ดำเนินการพัฒนาโดยมุ่งหมายให้ "เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนของครู โดยรวมเอางานฟาร์มเกือบทั้งหมดมาให้อยู่ในโซนเดียวกันแล้วจัดการให้ทุกฟาร์มมีความเกื้อกูลกันร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมแบบพึ่งพากันและกัน สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้ มีการถอดรหัสบทเรียนของแต่ละฟาร์มตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนองค์ความรู้เพื่อให้ผู้มาศึกษาดูงานได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง" ทั้งนี้ การที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ใน สปป. ลาว มีความพร้อมจนสามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน สปป. ลาว ในการรับมือกับความท้าทายจากสถานการณ์ COVID-19 ซึ่งเป็นช่วงที่กรมความร่วมมือระหว่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญไทยไม่สามารถจัดการศึกษาดูงานให้กับคณะจากต่างประเทศ

ในไทยได้นั้น ก็แสดงให้เห็นว่า โครงการนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีและมีศักยภาพในการเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การขับเคลื่อนภารกิจเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศยุค New Normal

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้ปรับนโยบายและรูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนและข้อจำกัดในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-19 โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคงใน ๔ มิติ ได้แก่

๑. ความมั่นคงด้านสุขภาพ (Health Security) โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพให้กับระบบสาธารณสุขและสาธารณสุขชายแดนของประเทศคู่ร่วมมือในการรับมือกับความท้าทายจากโรคติดต่อ โรคอุบัติซ้ำ และโรคอุบัติใหม่ รวมถึงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ผ่านการพัฒนาและเพิ่มความพร้อมให้กับระบบสาธารณสุขมูลฐานและระบบอาสาสมัครสาธารณสุขของประเทศคู่ร่วมมือ

๒. ความมั่นคงด้านอาชีพ (Job Security) โดยเน้นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ทักษะด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการขยายผลโครงการพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริม SMEs และการท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๓. ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตอาหาร เทคนิคการเกษตรการแปรรูปผลผลิตการสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมการผลิต การตลาดและ

ระบบโลจิสติกส์ เพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาความเข้มแข็งและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อันจะนำไปสู่ศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ของชุมชนอย่างยั่งยืน

๔. ความมั่นคงด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม (Energy and Environmental Security)

โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของประเทศคู่ร่วมมือในการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าประหยัด เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนและยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยตอบโจทย์ความท้าทายทั้งในด้านการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีระดับต่าง ๆ การลดมลพิษ รวมทั้งการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศพร้อมกันด้วย

ตัวอย่างการดำเนินงานและปรับรูปแบบกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศในยุค New Normal

๑. การคงพลวัตและขับเคลื่อนโครงการพัฒนาในพื้นที่ไม่ให้หยุดชะงัก

โดยการจัดฝึกอบรมแบบ online การจัดทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบ offline การใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จัดตั้งเรียบร้อยแล้วในต่างประเทศเพื่อเป็นสถานที่จัดการศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานในประเทศนั้น ๆ การปรับพื้นที่ก่อสร้างและเตรียมความพร้อมล่วงหน้าโดยมีสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานประเทศคู่ร่วมมือ เป็นต้น

๒. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยเน้นการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ไทยสามารถรับมือ ลดผลกระทบ ผ่านวิกฤต และเผชิญกับความท้าทายรูปแบบใหม่ เช่น COVID-19 ผ่านการนำเสนอในรูปแบบสื่อสารสนเทศต่าง ๆ อาทิ คลิปวิดีทัศน์ Podcast Motion Graphic ชุดนิทรรศการเคลื่อนที่ หนังสือคู่มือการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ รวมถึงการจัดสัมมนาและศึกษาดูงานทางออนไลน์เพื่อแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในมิติต่าง ๆ

๓. การขยายเครือข่าย SEP for SDGs Partnership ให้กว้างขวางและครอบคลุมยิ่งขึ้น

ผ่านการร่วมงาน บรรยาย และจัดนิทรรศการร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในและระหว่างประเทศ อาทิ การจัดงาน TICA Connect การเข้าร่วมงาน Thailand Business Leadership for SDGs 2020 งาน TSX Thailand Sustainability Expo 2020 รวมถึงการจัดศึกษาดูงานด้านการพัฒนาและการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้กับผู้แทนทางการทูต องค์การระหว่างประเทศและหน่วยงานต่างชาติด้านการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย รวมถึงการจัดศึกษาดูงานให้กับผู้รับทุน TICA ที่มาศึกษาต่อในประเทศไทย

แม้สถานการณ์ในปัจจุบันจะทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายส่วนต้องประสบความท้าทายและเกิดข้อจำกัดในหลายประการ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศก็ยังมุ่งมั่นในการคงพลวัตและขับเคลื่อนงานในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเผยแพร่ สร้างความตระหนักรู้และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อช่วยลดผลกระทบ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของมิตรประเทศตามนโยบาย SEP for SDGs Partnership ของไทย และเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๑๗ หรือ Partnerships for the Goals อย่างต่อเนื่อง

เป็นที่น่ายินดีว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางการ

พัฒนาที่เป็นของตนเอง (homegrown development approaches) ของไทยนั้นมีทั้งความเป็นสากลและศักยภาพที่สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมไม่ว่าจะในบริบทระดับภาคส่วนหรือภูมิภาค แม้ภายใต้สถานการณ์และความท้าทายใหม่ เช่น COVID-19 กรมความร่วมมือระหว่างประเทศเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าหากเรา ทุกฝ่าย ทุกประเทศ "ร่วมมือ" "ร่วมแรง" และ "ร่วมใจกัน" น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ไม่ว่าจะในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การมีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ก็จะช่วยให้ไทย มิตรประเทศ และประชาคมโลกสามารถฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการ Build Back Better ได้อย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น ด้วยสถานการณ์และผลกระทบจาก COVID-19 ได้ชี้ให้ "เราทุกคน" ได้เรียนรู้แล้วว่า ในโลกยุคโลกาภิวัตน์เช่นปัจจุบัน สวัสดิภาพและความมั่นคงของมนุษย์นั้นได้เชื่อมโยงถึงกันอย่างซับซ้อนและไม่อาจแยกได้ อีกทั้งการพัฒนาจะยั่งยืนได้นั้นก็ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนไปด้วยกัน จึงจะเกิดพลวัตที่เพียงพอ

เรื่อง พิชชาภรณ์ หลิวเจริญ
นักการทูตชำนาญการ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู

การพัฒนาเมืองสาธารณะต้นแบบของ นครเฉิงตูกับการพัฒนาประเทศ ตาม BCG Model ของไทย

เมื่อการพัฒนาเมืองที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ของจีนในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อม มลภาวะ ความแออัดของประชากร ส่งผลให้จีนพยายามแสวงหาแนวทางเพื่อการพัฒนารูปแบบใหม่ที่มีความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมคุณค่าทางนิเวศวิทยา ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีจีน ได้เดินทางเยือนมณฑลเสฉวนและกล่าวถึงการพัฒนาเมืองต้นแบบ “เมืองสวนสาธารณะ (Park City)” เป็นครั้งแรก โดยชี้ให้เห็นว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จีนได้เดินตามแนวทางการพัฒนาสีเขียวและการพัฒนาการวางผังเมืองร่วมกัน

โดยใช้เมืองสวนสาธารณะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการส่งเสริมให้จีนเป็นประเทศที่สวยงาม ทั้งนี้การพัฒนารูปแบบดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงการสร้างสวนสาธารณะในเมืองเท่านั้น แต่เป็นการแก้ปัญหา "โรคของเมืองขนาดใหญ่" ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาเมืองใหญ่ รวมถึงความต้องการในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย ในเดือนมกราคม ๒๕๖๓ นายสีฯ ได้ยืนยันเจตจำนงทางการเมืองอย่างชัดเจนในการผลักดันให้นครเฉิงตูกลายเป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาตามแนวคิด "Park City Demonstration Zone" หรือเขตสาธิตเมืองสวนสาธารณะ

การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลตาม BCG Model

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวคิด "Park City" ของนครเฉิงตูที่เน้นการพัฒนาเมืองและแหล่งที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวผ่านการนำเทคโนโลยีและกระบวนการใหม่ ๆ มาปรับใช้โดยเชื่อว่าประสิทธิผลของการรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการพัฒนา

เศรษฐกิจ เมือง และการดำรงชีพของประชาชน สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้โมเดลเศรษฐกิจการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างการดูแลทรัพยากรธรรมชาติกับการสร้างมูลค่า (value creation) หรือกล่าวได้ว่าเป็นการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจใน ๔ สาขาหลักได้แก่ ๑. สาขาเกษตรและอาหาร ๒. สาขาพลังงานและวัสดุ ๓. สาขาสุขภาพและการแพทย์ และ ๔. สาขาการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อสร้างความยั่งยืนแก่การพัฒนา มีการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบมลพิษ เพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ และพลังงานเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

นครเฉิงตูกับแผน Park City ที่เป็นรูปธรรม

ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓) นครเฉิงตูได้ยืนหยัดในการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของนายสีฯ เพื่อเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเมืองที่ยึดหลักการที่มนุษย์และธรรมชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว มีอารยธรรมทางนิเวศวิทยาที่หลากหลายควบคู่ไปกับการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างแหล่งชุมชนและสวนสาธารณะ และมุ่งมั่นสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบเปิด เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองขนาดใหญ่

เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ รัฐบาลมณฑลเสฉวนได้ประกาศแผนพัฒนาเขตใหม่เทียนฝู่ นครเฉิงตู มณฑลเสฉวน โดยการจัดตั้งกองทุนพิเศษสำหรับการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวด้วยเงินทุน ๒,๐๐๐ ล้านหยวน และได้รับการอนุมัติให้เป็นเขตสำหรับพัฒนาเศรษฐกิจใหม่เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อเป็นพื้นที่เปิดสำหรับการลงทุน การสร้างความร่วมมือ การเป็นเมืองทันสมัย และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน พื้นที่ดังกล่าวถือเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนานโยบายข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง เขตเศรษฐกิจ

สามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี และรองรับการพัฒนาของเขตวงกลมเศรษฐกิจเฉิงตู - ฉงชิ่ง

คณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์นครเฉิงตู ได้ตั้งเป้าว่า พื้นที่สาธารณะใหม่จะต้องแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๘ และยกระดับให้กลายเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญ กลายเป็นพื้นที่สำคัญเพื่อรองรับการพัฒนาแบบ One Growth Pole & Two Centers ของจีน

โดยในปี ๒๕๗๘ นครเฉิงตูจะกลายเป็นเมืองสวนสาธารณะสาธิตแห่งใหม่ที่เป็นต้นแบบระดับประเทศและเป็นประตูสู่สากล พร้อมด้วยระบบห่วงโซ่มูลค่าด้านการเงิน การค้า การลงทุน ศูนย์กลางเครือข่ายทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่ครบครัน เพื่อเป็นส่วนช่วยผลักดันบทบาทของเขตวงกลมเศรษฐกิจเฉิงตู - ฉงชิ่ง ในเวทีระดับโลก

จากการที่ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในจีน สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู ได้เข้าร่วมพิธีเปิดการประชุม The 2nd Park City Forum ณ Western China International Expo City เขตใหม่เทียนฝู่ นครเฉิงตู เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ จัดโดยรัฐบาลนครเฉิงตู และมีผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันวิจัย หน่วยงานภาครัฐและเอกชนกว่า ๓๐๐ คน ศูนย์ข้อมูลฯได้ทราบว่ารัฐบาลท้องถิ่นได้พยายามมุ่งเน้นการพัฒนาด้านนิเวศวิทยาและความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีคุณภาพ หลักการสำคัญของการพัฒนาเมืองสวนสาธารณะของนครเฉิงตูคือ การประยุกต์ใช้นโยบายการพัฒนาแบบ Park City + TOD (Transit - Oriented Development) โดยมีสถานีขนส่งมวลชนมากขึ้น เช่น สถานีรถไฟใต้ดิน เป็นศูนย์กลางล้อมรอบไปด้วยพื้นที่สำหรับที่ตั้งสำนักงาน ที่พักอาศัย รวมถึงแหล่งช็อปปิ้ง โดยพื้นที่ดังกล่าวจะมีระยะห่างจากสถานีขนส่งมวลชนประมาณ ๖๐๐ เมตร หรือใช้เวลาเดินระหว่างพื้นที่ดังกล่าวไปยังสถานีขนส่งเพียง ๑๐ นาทีเท่านั้น นอกจากนี้ ยังประกอบไปด้วยพื้นที่อเนกประสงค์และพื้นที่สำหรับความบันเทิง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นครเฉิงตูนับได้ว่าเป็นอีกเมืองที่มีการพัฒนา TOD อย่างรวดเร็วแห่งหนึ่งในโลก ในช่วงปี ๒๕๖๐ นโยบายการพัฒนาดังกล่าวเริ่มได้รับการผลักดันจากรัฐบาลท้องถิ่นมากขึ้น และเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เว็บไซต์ทางการของสำนักงานวางแผนและจัดการทรัพยากรธรรมชาตินครเฉิงตู ได้ประกาศแผนออกแบบเมืองแบบบูรณาการ TOD ที่สำคัญหลายโครงการ โดยโครงการที่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญคือ Luxiao Station TOD (陆肖站

TOD) จัดอยู่ในโครงการ TOD ชุดแรก ตั้งอยู่บริเวณถนนจงเหอ ในเขตไฮเทคโซน ประกอบด้วย ย่านใจกลางธุรกิจ (Central Business District CBD) ต้าหยวน ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตก มี Xinchuan Science and Technology Park อยู่ทางทิศใต้ และมีสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสาย ๖ (กำลังดำเนินการก่อสร้าง) และสาย ๒๒ (แผนการระยะยาว) ที่ห่างจากใจกลาง Luxiao Station TOD (陆肖站TOD) ๔๐๐ เมตร

การพัฒนาคมนาคมในระบบ TOD ถือเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน นอกจากจะเพิ่มประสิทธิภาพการเดินทางให้แก่ประชาชนในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการสร้างระบบการขนส่งสีเขียวเพื่อบรรเทาความแออัดของเมืองและลดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการสร้างรูปแบบเมืองใหม่ บนพื้นฐานของนวัตกรรมและการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ กล่าวได้ว่า TOD จะเป็นการเติมเต็มระบบการขนส่งสีเขียวที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในระบบขนส่ง เป็นรูปแบบการคมนาคมขนส่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน **การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy Development)** และเป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของนครเฉิงตู ซึ่งเป็นการพัฒนา

เศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล นอกจากนั้นการพัฒนาสีเขียวยังมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาด้านนวัตกรรม การค้าและการเงิน โดยคาดว่าในปี ๒๕๖๕ นครเฉิงตูจะกลายเป็นเมืองชั้นนำในการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจสีเขียว รวมถึงเป็นเมืองที่มีปริมาณคาร์บอนต่ำในประเทศจีน

ความสำเร็จในการพัฒนานิเวศวิทยาและรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยที่การพัฒนาเมืองสาธารณะจะต้องส่งเสริมทั้งด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจ และคุณค่าทางนิเวศวิทยาด้วย รัฐบาลนครเฉิงตูได้ให้ความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยกำหนด ๑๐ มาตรการการพัฒนาสีเขียวในปี ๒๕๕๙ – ๒๕๗๘ เพื่อพัฒนาโครงการสำคัญ อาทิ เร่งสร้างถนนเทียนฝู่สีเขียว สร้างสวนสาธารณะหลงฉวน ฟื้นฟูพันธุ์พืช ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และกำมะถัน ลดมลพิษทางอากาศระหว่างการก่อสร้างโครงการโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ควบคุมการใช้น้ำมันในการประกอบอาหาร สุ่มตรวจรถบรรทุก ส่งเสริมการผลิตรถยนต์พลังงานใหม่ ดำเนินโครงการป้องกันและควบคุมมลพิษทางน้ำ ดำเนินโครงการป้องกันและควบคุมระดับมลพิษของดินในพื้นที่การเกษตร เร่งสร้างโรงบำบัดน้ำเสียและโรงงานกำจัดขยะมูลฝอย ปลูกป่าให้มีอัตราครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๙.๕ ใช้พลังงานสะอาดในอุตสาหกรรม และลดการใช้ถ่านหินและเชื้อเพลิง เป็นต้น

ปัจจุบัน โครงการสร้างถนนสีเขียวได้สร้างแล้วเสร็จเป็นระยะทาง ๔,๐๘๑ กิโลเมตร โครงการ “สวนสาธารณะร้อยแห่ง” ได้สร้างสำเร็จแล้ว ๓๕ แห่ง ได้มีการปรับปรุงป่าไม้บริเวณภูเขาหลงฉวนแล้ว ๖๖,๖๖๗,๐๐๐ ตารางเมตร นับเป็นพื้นที่สีเขียว ร้อยละ ๓๙.๙ รวมถึงมีการจัดวางนวัตกรรมระบบนิเวศแบบใหม่ถึง ๑๔ แห่ง และมีเขตอุตสาหกรรมสีเขียว ๖๖ แห่ง

ความสำเร็จในการควบคุมมลพิษของนครเฉิงตู

เนื่องจากนครเฉิงตูตั้งอยู่บริเวณแอ่งกะทะ ทำให้การระบายอากาศและการกำจัดมลพิษไม่ดีเท่าที่ควร นายจาง เหรินเหอ นักวิชาการประจำ Chinese Academy of Sciences ได้เสนอแนะว่า นครเฉิงตูควรส่งเสริมการหมุนเวียนระบบอากาศผ่านการออกแบบการเพาะปลูกพันธุ์พืชและใช้สายลมในอากาศเป็นตัวกลางในการปรับสภาพอากาศ อาทิ การวางต้นไม้ไว้บนหลังคาอาคารสูง การทาสีขาวบริเวณหลังคา

นอกจากนี้นครเฉิงตูมีการดำเนินการลดการปล่อยมลพิษอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปริมาณมลพิษทางอากาศในนครเฉิงตูค่อยๆลดลงดัชนีความร้อนกระจายตัวมากขึ้น โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๘ องศาเซลเซียส/๑๔ ชั่วโมง ปริมาณหมอกควันต่อวันระหว่างปี ๒๕๕๖-๒๕๖๒ปรับตัวดีขึ้นนอกจากนั้นค่า PM 2.5 ระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๒ เฉลี่ยลดลงเหลือ ๑๑.๓๔ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร /ปี (มาตรฐานไม่ควรเกิน ๒๕ ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร/ปี) ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา คุณภาพอากาศของนครเฉิงตูดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี ๒๕๖๒ จำนวนวันที่มีคุณภาพ

อากาศดี ๒๘๗ วันโดยเฉลี่ย เพิ่มขึ้น ๑๕ วันจากปี ๒๕๖๑ และในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๖๓ นครเฉิงตูมีดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index : AQI) คุณภาพเยี่ยม ๓๒ วัน และคุณภาพดี ๔๔ วัน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๖ นอกจากนั้นในปี ๒๕๖๒ คุณภาพน้ำของนครเฉิงตูอยู่ในระดับดีเยี่ยม เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๙๐.๗ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙

แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว นครเฉิงตูจะยังคงส่งเสริมการลดคาร์บอนอย่างจริงจังผ่านโครงการ

"Carbon Benefit Tianfu" โดยใช้ไฟฟ้าทดแทนการใช้พลังงานจากถ่านหิน จำแนกขยะ และใช้ทรัพยากรอย่างครอบคลุม ฯลฯ สร้างแพลตฟอร์มที่เป็นประโยชน์ต่อการวัดปริมาณคาร์บอน ให้การสนับสนุนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดคาร์บอนของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป้าหมายในการควบคุมมลพิษของนครเฉิงตูมีความคล้ายคลึงกับของไทยซึ่งขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ไปสู่การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การแก้ไขปัญหา PM 2.5 การกำจัดขยะและน้ำเสีย การลดโลกร้อน การลดการใช้และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากธรรมชาติเป็นแหล่งกำเนิดของมนุษย์และสัตว์บนโลก และเป็นพื้นฐานความกินดีอยู่ดีของผู้คนในประเทศ

การสร้างเมืองอัจฉริยะแบบบูรณาการ

นครเฉิงตูได้ร่วมมือกับบริษัท Huawei Technologies Co., Ltd. ในโครงการ Artificial Intelligence Big Data Center เพื่อสร้างเมืองอัจฉริยะแบบบูรณาการในรูปแบบ One Center and Three Platforms โดย One Center คือ ศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับบูรณาการในระดับชาติผ่าน 3 Platforms ได้แก่ ๑. City Brain Platform ๒. แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ปัญญาประดิษฐ์ชั้นนำของโลก (E-level) และ ๓. แพลตฟอร์มนวัตกรรมการจัดเก็บข้อมูลอัจฉริยะระดับโลก เพื่อตอบสนองความต้องการในเมืองอัจฉริยะ ประยุกต์ใช้ในกระบวนการอุตสาหกรรม การบริหารจัดการเมือง และการดำรงชีวิต นอกจากนั้น ยังได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Electronic Science and Technology มณฑลเสฉวน มหาวิทยาลัยเสฉวน และมหาวิทยาลัย Southwest Jiaotong

จัดฝึกอบรมบุคลากร นักศึกษา และจัดการศึกษานอกห้องเรียน Huawei ยังได้มีการสร้างระบบนิเวศสำหรับอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ในนครเฉิงตู รวมไปถึงระบบนิเวศสำหรับฮาร์ดแวร์ คอมพิวเตอร์ และปฏิบัติการฐานข้อมูล เพื่อรักษาความปลอดภัยของห่วงโซ่การผลิตดังกล่าว อีกทั้งได้มีการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมระบบนิเวศ Kunpeng และห้องปฏิบัติการ Huawei Kunpeng Tianfu ในนครเฉิงตูเพื่อให้การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค ตลอดจนการเชื่อมต่อระหว่างธุรกิจต่าง ๆ และการพัฒนาระบบนิเวศของอุตสาหกรรมทั้งหมด เชื่อว่าในอนาคต ทุกสิ่งจะเชื่อมเข้าหากันในเมืองอัจฉริยะ เราสามารถรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบของมนุษย์ได้ผ่านการเชื่อมต่อในระบบดิจิทัลหลายแสนล้านครั้งเหล่านี้ ทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการปกครองและพัฒนาเมือง ทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นการประมวลผลรูปแบบใหม่ที่จะเป็นเทคโนโลยีหลักในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

ปัจจุบัน หลายจังหวัดของไทยได้พยายามพัฒนาเมืองอัจฉริยะเช่นกัน อาทิ ภูเก็ต ขอนแก่น เชียงใหม่ และชลบุรี (เมืองพัทยา) โดยได้นำข้อมูลมหัต นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับโมเดล BCG ในการพัฒนาเมือง

เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย อาทิ การดำรงชีวิตของผู้คน การป้องกันสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของการปกครอง และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การบูรณาการการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยโมเดล BCG เข้าด้วยกันจะช่วยสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ พัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข็มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

แน่นอนว่าการพัฒนารูปแบบเมืองแห่งสวนสาธารณะ จะช่วยเติมเต็มคุณภาพชีวิตของประชาชนรอบด้าน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา คนหนุ่มสาวจำนวนมากเลือกปักหลักในนครเฉิงตู โดยให้เหตุผลว่าเป็นการใช้ชีวิตในเมืองที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการก้าวกระโดดด้านเทคโนโลยีและความมั่งคั่ง เมื่อปลายปี ๒๕๖๓ สำนักงานการก่อสร้างเมืองแห่งสวนสาธารณะนครเฉิงตู ได้วิเคราะห์สถิติการพัฒนารอบด้านในการกลายเป็นเมืองสวนสาธารณะ โดยจากการสำรวจพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หลัก

ในการพัฒนารูปแบบดังกล่าว มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๑.๒๕ ระบบนิเวศสีเขียวในชุมชนที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ โครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๖.๑๓ ผู้ได้รับระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐ ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕.๖๓ ประชาชนได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๔.๓๘ ผู้คนเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๓.๗๕ อีกหนึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่พัฒนาแบบสวนสาธารณะของนครเฉิงตูยกระดับขึ้น เนื่องจากมีการสร้างสวนสาธารณะขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น และผลักดันให้ร้านกาแฟหรือโรงน้ำชาในสวนสาธารณะกลายเป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่งเช็คอินแห่งใหม่ ทำให้มีประชาชนทั้งในนครเฉิงตูและต่างเมืองเข้าถึงได้ง่าย ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่คนในพื้นที่

ณ สิ้นปี ๒๕๖๓ ระบบนิเวศสีเขียวของนครเฉิงตูเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๕.๖๓ ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๑.๒๕ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๑.๘๘ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ เขตใหม่เทียนฝู่มีการปรับปรุงรูปแบบเมืองตามแนวคิดเมืองแห่งสาธารณะ โดยปรับลดพื้นที่อุตสาหกรรมจากร้อยละ ๒๗.๒

เป็นร้อยละ ๒๐.๖ พื้นที่อยู่อาศัยจากร้อยละ ๒๕.๖ เพิ่มเป็นร้อยละ ๓๔.๑ และสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวจากร้อยละ ๖๕.๗ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๗๐.๑ และปรับปรุงถนนและตรอกซอกซอย ๒,๐๕๙ แห่ง ปรับปรุงสนามหญ้า ๖๐๐ แห่ง สร้างชุมชนสวนสาธารณะ ๗๐ แห่ง โดยตระหนักถึงการผสมผสานรูปแบบสวนสาธารณะและวิถีชีวิตของชุมชนอย่างเป็นธรรมชาติ

นับได้ว่านครเฉิงตูจะเป็นจุดเริ่มต้นการเป็นเมืองเศรษฐกิจสีเขียวที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านนิเวศวิทยาและความเป็นอยู่ของประชาชนตามนโยบายและเจตนารมณ์ที่

ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้ให้ไว้ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการผลักดันให้ประสบความสำเร็จ

บทส่งท้าย

เมืองสวนสาธารณะต้นแบบของนครเฉิงตู ถือเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจสำหรับประเทศไทยที่ปัจจุบันกำลังเกิดปัญหาโรคของเมืองขนาดใหญ่ มีประชากรแฝงในเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหามลภาวะ PM 2.5 และปัญหาด้านการคมนาคมขนส่งแออัด ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถนำหลักการหรือแนวปฏิบัติของจีนที่เร่งดำเนินการอยู่ทั้งการพัฒนาเมืองสาธารณะ เศรษฐกิจสีเขียวและเมืองอัจฉริยะ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการพัฒนา BCG Model ของไทย โดยภาครัฐอาจร่วมมือกับภาคเอกชนและประชาชนขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองและประเทศไทยให้ก้าวหน้าด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปพร้อม ๆ กับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไป

นอกจากนั้น โดยที่นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยและจีนมีความสอดคล้องกันในหลายด้าน BCG จึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่ไทยและจีนสามารถร่วมมือกันเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสภาวะเศรษฐกิจและสร้างความสมดุลของการเติบโตที่ยั่งยืนของโลกหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ได้อีกด้วย

แหล่งที่มา

https://smartcitythailand.or.th/
http://www.innovation2030.zju.edu.cn/2020/0424/c21944a2089635/page.htm
http://www.sc.gov.cn/10462/12771/2021/3/24/42c-c13923e694971bb3c0d5b64e3f841.shtml
http://cdbpw.chengdu.gov.cn/
http://www.ce.cn
https://www.sohu.com/a/226835948_776948
https://baijiahao.baidu.com/s?id=1596135227323660046&wfr=spider&for=pc

เรื่อง ณฐวรรษ พงษ์สุวรรณ
นักการทูตปฏิบัติการ กองความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

ประสบการณ์การปฏิบัติงานในภูฏานช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ของอาสาสมัครเพื่อนไทย

ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนต้นแบบฯ "OGOP Model II"

นางสาวชาติลดา สง่ากิจ (จ๋อมแจ๋ม)
ปฏิบัติงานสาขา Product Development
ณ Patshaling Gewog จังหวัด Tsirang

นางสาวบุษราคัม เทียมสยาม (ติงติง)
ปฏิบัติงานสาขา Community- Based Tourism
ณ Uesu Gewog จังหวัด Haa

อยากให้เกริ่นนำสักนิดนึงครับว่า ไปเป็นอาสาสมัครอยู่ที่ใดในภูฏาน ตั้งแต่เมื่อไหร่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศมีอะไรบ้างครับ

จ๋อมแจ๋ม: แจ๋มอยู่ที่จังหวัดซีรัง (Tsirang) ค่ะ เป็นจังหวัดทางภาคใต้ของภูฏาน อีกไม่ไกลจะถึงชายแดนที่ติดกับอินเดีย ผู้คนเลยมักจะใช้ทางหลวงที่ผ่านจังหวัดซีรังไปชายแดนเพื่อซื้อของมาขายที่จังหวัดของตัวเองค่ะ ทำให้ซีรังมีลักษณะคล้ายคลึงกับอำเภอหาดใหญ่ของไทยเลย คือผู้คนจะมาต่อรถหรือหยุดพักเพื่อไปชายแดนที่ติดกับมาเลเซียค่ะ

ในฐานะอาสาสมัครภายใต้โครงการ OGOP Model II ที่จังหวัดซีรัง แจ๋มมีหน้าที่หลักในการเก็บข้อมูลในชุมชนเพื่อสนับสนุนการตั้งศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริมชาวบ้านในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นค่ะ

ติงติง: ติงเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทยในภูฏานรุ่นเดียวกับแจ๋มเลยค่ะ คือปฏิบัติงานในภูฏานตั้งแต่ธันวาคม ๒๕๖๒ - ธันวาคม ๒๕๖๓ ค่ะ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก TICA ก็จะคล้าย ๆ กับแจ๋มเลยค่ะ คือมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนตามแนวทางของหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ติงจะประจำอยู่ที่อำเภอยูซู (Eusu) จังหวัดฮา (Haa) ค่ะ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของภูฏานค่ะ

จ๋อมแจ๋ม: แจ๋มขออนุญาตขยายความเพิ่มเติมเกี่ยวกับภารกิจของพวกเราอย่างนี้นะคะ การเก็บข้อมูลในชุมชนก็เช่น ข้อมูลรายรับรายจ่าย ข้อมูลกลุ่มอาชีพ และวิถีชีวิต เพื่อที่จะให้ TICA และผู้เชี่ยวชาญได้นำข้อมูลไปออกแบบกิจกรรมที่จะช่วยลดรายจ่าย ตามมาด้วยการเพิ่มรายได้ให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตและวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วในชุมชนค่ะ

ต่อมาคือการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ในโครงการจะใช้คำว่า Community Learning Center หรือ CLC ค่ะ ที่ซีรังแจ๋มวางแผนว่าจะใช้โรงเก็บน้ำผึ้ง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เราช่วยพัฒนา เป็นที่จัดศูนย์เรียนรู้ค่ะ แต่ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยค่ะ เพราะมีสิ่งที่ต้องคิดหลายอย่างทั้งเรื่องระยะทาง เรื่องคนดูแล และเรื่องความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน ตอนนี้จึงยังอยู่ในกระบวนการปรึกษาหารือค่ะ

ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OGOP เราจะประชุมร่วมกับชาวบ้านเพื่อระดมสมองกันในการวิเคราะห์ Demand และ Supply ด้วยนะคะ เพื่อให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของโครงการให้มากที่สุดค่ะ

ติงติง: กิจกรรมหลักอีกอย่างหนึ่งในแผนงานคือการส่งเสริม Community - Based Tourism หรือ CBT ซึ่งหมายถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดฮาที่ติงไปปฏิบัติงานค่ะ จังหวัดฮาขึ้นชื่อเรื่องภูมิประเทศที่สวยงามอยู่แล้ว มีป่าไม้และหุบเขา มีความเงียบสงบ เหมาะแก่การส่งเสริมการท่องเที่ยวมากเลยค่ะ เช่น การพักผ่อน เดินเขา ปั่นจักรยาน และเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยระหว่างที่อยู่ในพื้นที่แจ๋มพยายามรวมรวมข้อมูลให้ทาง TICA นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาให้ชุมชนนี้เป็นชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวชุมชนค่ะ โดยจะมีทั้งโฮมสเตย์ และผลิตภัณฑ์ OGOP เป็นจุดขาย เราหวังว่าเมื่อกิจกรรมนี้มีผลเป็นรูปธรรมแล้วชุมชนอื่น ๆ จะได้เข้ามาเรียนรู้แล้วเอาไปปรับใช้ในพื้นที่ของตัวเองต่อไปค่ะ

ชาวเมืองในพื้นที่ที่ไปปฏิบัติงานอยู่ เขามีวิถีชีวิตอย่างไรบ้างครับ

ติงติง: ผู้คนในเมืองที่ติงไปอยู่ เขาจะเรียกตัวเองว่า ชาวฮับ จะอาศัยในที่สูง ยังชีพด้วยการเลี้ยงสัตว์ค่ะ เช่น จามรี และวัว โดยจะมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมจามรี โดยจะเป็นชีสแข็ง เรียกว่า ชูโก (Chuko) และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมวัวเป็นชีสพื้นถิ่น (Datshi cheese) เนย โยเกิร์ต และชีสสไตล์อิตาเลียนค่ะ

นอกจากนี้ ก็นิยมประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ปลูกแครอท มันฝรั่ง หัวผักกาด ข้าวบาร์เลย์ และบัควีท เรียกได้ว่ามีวัตถุดิบค่อนข้างหลากหลาย อย่างไรก็ดีจังหวัดฮามีอากาศหนาวเย็น ทรัพยากรทางอาหารจึงมีจำกัดตามฤดูกาล ต้องมีการเก็บฟืนและถนอมอาหารไว้ในยามฤดูหนาวค่ะ จากการคลุกคลีกับชาวบ้านระหว่างที่เป็นอาสาสมัคร พบว่า สิ่งที่ชาวบ้านต้องการได้รับการส่งเสริม คือการแปรรูปผลผลิตให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ในชุมชนและด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนค่ะ

จ๋อมแจ๋ม: จังหวัดซีรังมีประชากรที่นับถือศาสนาฮินดูเชื้อสายเนปาลีอาศัยอยู่เยอะกว่าจังหวัดอื่นของภูฏานค่ะ โดยแต่ละหมู่บ้านจะแบ่งตามเผ่าหรือวรรณะ แล้วแต่ว่าใครเข้าไปจับจองก่อน ส่วนการดำรงชีพ ชาวบ้านกลุ่มหลักที่แจ๋มทำงานด้วยคือกลุ่มเลี้ยงผึ้ง เผ่าเชอร์ปา สืบเชื้อสายมาจากทิเบต มีประมาณ ๓๐ คน โดยหลัก ๆ ทำงานกับประธานกลุ่มชื่อคุณเชอริ่ง เชอร์ปา (Tshering Sherpa) เป็นเผ่าที่รักการทำงานหนัก มีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผลงานของหมู่บ้านนี้โดดเด่น จนถูกตั้งให้เป็นหมู่บ้านน้ำผึ้ง (Honey Village) โดยสำนักงานโครงการส่วนพระองค์ในสมเด็จพระราชินีเจตซุน เพมา วังชุก

(Queen's Project Office - QPO) ค่ะ โดยทาง QPO วางแผนให้เป็นชุมชนในการเรียนรู้เรื่องการเลี้ยงผึ้งและวิถีชีวิตชาวบ้านในอนาคต และมีแผนที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนด้วยค่ะ

นอกจากกลุ่มเลี้ยงผึ้งแล้ว ชาวบ้านโดยทั่วไปก็ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและปศุสัตว์ควบคู่กันไปค่ะ ทั้งปลูกผักและเลี้ยงวัวนม ไก่ไข่ ไก่เนื้อ หมู แพะ และปลา แต่ข้อจำกัดทางภูมิประเทศที่เป็นเนินเขาสูงชันทำให้ไม่สามารถผลิตในปริมาณมากได้ กลุ่มลูกค้าหลักคือคนในเมืองหลวง โดยส่วนมากเป็นการขายวัตถุดิบและผักดอง นอกจากนี้ ข้อจำกัดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็จะคล้าย ๆ ชุมชนที่ติงติงไปเป็นอาสาสมัครอยู่เลยค่ะ คือชาวบ้านยังขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปอาหาร เขาขายกล้วยสด แต่ไม่ทำกล้วยฉาบ แต่กลับซื้อกล้วยฉาบจากอินเดียมาขายแทน หรือมีมะนาว มีน้ำผึ้ง แต่ไม่เคยทำเครื่องดื่มน้ำผึ้งมะนาว แต่กลับซื้อเครื่องดื่มน้ำผึ้งมะนาวใส่ขวดที่นำเข้าจากไทยมาขาย เป็นต้นค่ะ

เมื่อเกิดการระบาดของ COVID-19 ขึ้นในภูฏาน วิถีชีวิตชาวภูฏาน โดยเฉพาะในชุมชนที่ไปปฏิบัติงานอยู่นั้น ได้รับผลกระทบมากน้อยอย่างไรครับ

จ๋อมแจ๋ม: อย่างแรกเลยคือภาวะข้าวยากหมากแพงค่ะ คือจังหวัดซีรังเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ผลิตอาหารหลักของภูฏาน ชาวบ้านที่นี่ทำงานหนักมากในการปลูกเพิ่มและส่งสินค้าไปขายในกรุงทิมพู เมืองหลวง ปัญหาคือราคาขายที่ทิมพูสูงกว่าที่ซีรัง ทำให้คนซีรังไม่ยอมขายสินค้าในจังหวัดตัวเองเลยเกิดการขาดแคลนสินค้าบางอย่างค่ะ อย่างที่สอง ชาวบ้านที่เปิดร้านค้าในเมืองจะไม่สามารถเปิดร้านได้ตามเวลาที่เคยเปิดค่ะ และบางร้านถึงกับต้องปิดกิจการถาวร เช่น ร้านคาราโอเกะ สนุ๊กเกอร์ ทำให้เจ้าของกิจการหลายคนตัดสินใจสมัครเป็น Desuup หรืออาสาสมัครชุดส้มของทางการค่ะ เพื่อให้ได้ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับพอกินพอใช้ไปวัน ๆ อย่างที่สาม ในต่างจังหวัดที่ห่างไกลอย่างซีรัง ทางรัฐจะนำอาหารไปส่งให้ชาวบ้านแบบไม่คิดเงิน และส่วนใหญ่จะเป็นการที่ชาวบ้านสั่งอาหารมาส่งที่บ้าน ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในภูฏาน ระบบจึงยังมีความสับสนมาก ๆ ค่ะ

ทางรัฐบาลมีมาตรการให้เงินเยียวยาบ้างไหมครับ

จ๋อมแจ๋ม: มีค่ะ อาชีพที่พึ่งพาการท่องเที่ยวจะได้รับการเยียวยามากที่สุด เช่น ไกด์นำเที่ยว เจ้าของกิจการหรือพนักงานโรงแรมและร้านอาหาร เป็นต้น โดยการได้รับเงินเยียวยา คนเหล่านั้นต้องทำงานแลก เช่น เป็นกรรมกรก่อสร้าง หรือช่วยขนของจากรถบรรทุก เนื่องจากแรงงานชาวอินเดียถูกส่งกลับอินเดียทั้งหมด แต่งานก่อสร้างอาคาร ถนน การเชื่อมต่อไฟฟ้า หรือท่อประปา หรือการขนส่งสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันยังคงดำเนินต่อไป ทางรัฐจึงพยายามใช้คนภูฏานมาทำงานเหล่านี้ ซึ่งปกติเป็นงานที่คนในเมืองหลีกเลี่ยงที่จะทำค่ะ

ติงติง: รัฐบาลภูฏานมีมาตรการที่จริงจังในการแก้ไขปัญหาและทำงานอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการดูแลเยียวยาประชาชนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ขาดรายได้ มีการเปิดรับสมัครและอบรมสำหรับผู้ที่สนใจเป็นอาสาสมัคร (Desuup) เพื่อบริการและดูแลประชาชนในช่วงระบาดของ COVID-19 ซึ่งจะได้

เบี้ยเลี้ยงอย่างที่แจ๋มได้กล่าวไปแล้วนะคะ โดยสาเหตุประการหนึ่งที่จังหวัดฮามีมาตรการจริงจังก็เนื่องจากอยู่ไม่ไกลมากจากพรมแดนที่ติดกับจีน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการผลิตและแปรรูปอาหารจากนมวัว โดยเฉพาะชีสพื้นถิ่น (Datshi cheese) ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารที่สำคัญ และเพื่อไม่ให้สินค้าขาดตลาด จึงต้องผลิตให้เพียงพอต่อผู้บริโภคค่ะ ดังนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ผลิตชีสยังพอทำได้อยู่ แต่ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพด้านอื่น ๆ ก็จะได้รับผลกระทบมากหน่อยเพราะสูญเสียช่องทางการหารายได้ไปค่ะ

จากที่น้อง ๆ เล่ามา แสดงว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจาก COVID-19 ค่อนข้างหนัก ในขณะที่ชาวบ้านก็ยังไม่มีความรู้ในการแปรรูปหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตของตัวเอง โครงการ OGOP Model II ที่เข้าไปช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบท้องถิ่น จนถึงตอนนี้ที่ทำสำเร็จแล้วมีผลิตภัณฑ์อะไรบ้างครับ และคิดว่าโครงการนี้จะช่วยส่งเสริมรายได้และการจ้างงานของชาวบ้านในพื้นที่ได้อย่างไรบ้างครับ

จ๋อมแจ๋ม: ตั้งแต่ช่วงก่อนและระหว่าง lockdown แจ๋มได้ทดลองใช้วัตถุดิบในชุมชนมาทดลองทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากกว่า ๑๐ อย่าง เพื่อเป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านและข้าราชการดู โดยช่วยกันลงความเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ตัวไหนน่าจะมีความเป็นไปได้ในการนำไปพัฒนาและทำการตลาดต่อไป แจ๋มพยายามที่จะไม่ชี้นำ และให้ชาวบ้านเสนอผลิตภัณฑ์เองค่ะ

ผลิตภัณฑ์แรกที่เริ่มต้นทำคือ เครื่องดื่มบัวหิมะค่ะ เพราะชาวบ้านปลูกบัวหิมะกันมากจนล้นตลาด หลังจากได้รับการอบรมผ่านระบบทางไกลจากผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงได้เป็นเครื่องดื่มน้ำบัวหิมะรสน้ำผึ้งมะนาวพาสเจอร์ไรซ์ สามารถเก็บได้ ๒ สัปดาห์ในตู้เย็น มีสรรพคุณช่วยลดน้ำตาลในเลือดค่ะ ผลิตภัณฑ์เด่นอีกตัวคือ ลิปบาล์มน้ำผึ้ง ซึ่งเกิดจากการพยายามใช้วัตถุดิบที่ได้จากการเลี้ยงผึ้ง โดยปกติชาวบ้านจะเก็บเกี่ยวแต่น้ำผึ้งและทิ้งรังผึ้ง โดยตัวรังผึ้งนี่เองคือขี้ผึ้งที่สามารถนำมาใช้งานได้หลากหลาย เราจึงช่วยพัฒนาโดยเอามาทำลิปบาล์มค่ะ

ติงติง: ขอเน้นช่วงที่สถานการณ์ระบาดของ COVID-19 และรัฐบาลภูฏานมีมาตรการ lockdown แล้วนะคะ โครงการ OGOP Model II ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือ workshop ในรูปแบบออนไลน์ค่ะ โดยผลิตภัณฑ์ที่จัดการอบรมนั้นได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ในที่ประชุมของชุมชนมาแล้ว ซึ่งมี ๒ ผลิตภัณฑ์ คือ Caciocavallo Cheese (ชีสชนิดหนึ่ง) และ Kapche (แป้งสาลีชนิดหนึ่ง) ค่ะ ซึ่งก็มาจากวัตถุดิบที่มีเยอะอยู่แล้วในพื้นที่ โดยทางผู้เชี่ยวชาญมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จัดฝึกอบรมให้วิทยากรต้นแบบชาวภูฏานจำนวน ๕ คน ในลักษณะ Training the Trainers ซึ่งเขาจะต้องไปสอนชาวบ้านต่อไปค่ะ เนื่องจากเราไม่สามารถเดินทางไปสอนให้ที่ภูฏานได้ แล้วชาวภูฏานเองก็ไม่สามารถมารวมตัวกันมาก ๆ ด้วย ตามมาตรการ social distancing แต่การฝึกอบรมออนไลน์ก็ให้ผลเป็นที่น่าพอใจนะคะ ถึงจะมีปัญหาด้านการสื่อสารและการสาธิตบ้าง แต่ก็ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลลัพธ์ออกมาค่ะ ติงคิดว่า เมื่อชาวบ้านได้รับการฝึกอบรมและมีการต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน ก็จะช่วยสร้างงานให้เขาได้ค่ะ ซึ่งงานที่ว่าก็จะมีรายได้สูงขึ้นด้วยเพราะเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า และสามารถจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว หลังจากที่ทาง TICA และผู้เชี่ยวชาญได้พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่จังหวัดฮาแล้วได้อีกด้วยนะคะ

ภาคการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบหนักเช่นกัน แล้วในแผนงานของโครงการก็มีกิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน (community - based tourism) น้อง ๆ คิดว่า ข้อมูลและประสบการณ์ที่รวบรวมได้จากการเป็นอาสาสมัครที่ภูฏานมา ๑ ปี จะนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมนี้ได้อย่างไรบ้างครับ

ติงติง: ติงได้กล่าวถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวไปพอสมควรแล้ว ขอเสริมอย่างนี้นะคะ จังหวัดฮา (Haa) นั้นเดินทางสะดวกเพราะอยู่ใกล้กับจังหวัดปาโร (Paro) ซึ่งเป็นที่ตั้งของสนามบิน นอกจากทัศนียภาพที่สวยงาม ชาวบ้านในจังหวัดฮา ยังมีวัฒนธรรมประจำถิ่นที่ยังคงเข้มแข็งและมีเสน่ห์ เช่น อาหาร วัดวาอาราม ติงคิดว่า โครงการ OGOP Model II ควรสนับสนุนไกด์ท้องถิ่น

โฮมสเตย์ และเส้นทางการเดินป่า โดยมีจัดการงานอย่างเป็นระบบและการสื่อสารทางออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและความเป็นกันเองของชาวบ้านให้เป็นประโยชน์สูงสุดค่ะ

หลังจากที่สถานการณ์ COVID-19 คลี่คลายแล้ว จะได้มีนักท่องเที่ยวมาเยอะ ๆ ให้ชาวบ้านมีรายได้ อย่างไรก็ดี หากสถานการณ์ COVID-19 ระบาดขึ้นมาอีก หรือมีโรคคล้าย ๆ กันเกิดขึ้นมาอีก แล้วชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเที่ยวไม่ได้ อย่างน้อยจังหวัดฮาก็น่าจะมีศักยภาพในการรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศได้มากขึ้นนะคะ

จ๋อมแจ๋ม: แม้ว่าจังหวัดที่แจ๋มไปปฏิบัติงานจะยังไม่ได้รับการยืนยันให้เป็นจังหวัดที่สามารถท่องเที่ยวได้สำหรับคนต่างชาติ (ต้องได้รับการรับรองจากทางภาครัฐ เช่น จังหวัดฮา จังหวัดบุมทัง เป็นต้น) และโครงการ OGOP Model II ก็คัดเลือกจังหวัดฮาในการพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยว แต่จังหวัดซีรังเองมีการเตรียมการเพื่อการพัฒนาด้านนี้อย่างเป็นรูปธรรมอยู่นะคะ เช่น การวางแผนสร้างศูนย์ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวในสวนสาธารณะ แต่ต้องระงับไปเนื่องจากทุนส่วนใหญ่นำไปช่วยเหลือเรื่อง COVID-19 หรือการเตรียมสร้างหอชมนก เป็นต้นค่ะ

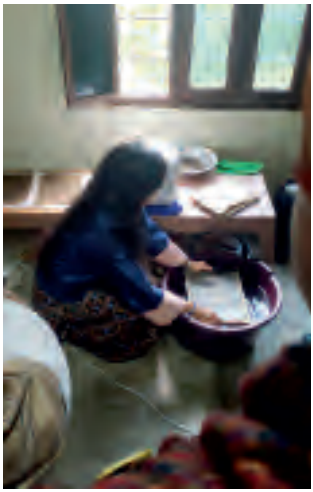

นอกจากนี้ หากมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน (CLC) แล้ว ก็อาจจะมีการทำทัวร์สั้น ๆ เพื่อเรียนรู้งานเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การทำอาหารท้องถิ่นและงานหัตถกรรมได้ค่ะ ซึ่งแจ๋มเคยแลกเปลี่ยนกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านระหว่างการลงพื้นที่และการประชุมชุมชนอยู่เป็นประจำ มีชาวบ้านบางคนทำป้ายบอกทางหรือป้ายห้องน้ำเป็นภาษาอังกฤษด้วย น่ารักมาก ๆ มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รวบรวมให้ TICA จะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดเรื่องการท่องเที่ยวในจังหวัดซีรังในอนาคต (ถ้ามีนะคะ) ได้อย่างแน่นอนค่ะ

สุดท้ายนี้ อยากให้น้อง ๆ ช่วยให้คำแนะนำ หรือให้กำลังใจผู้ที่อยากจะลองเป็นอาสาสมัครกับ TICA ครับ

จ๋อมแจ๋ม: เนื่องจากการเป็นอาสาสมัคร FFT นี้จะเป็นลักษณะกึ่งอาสาสมัครกึ่ง professional คือต้องมีองค์ความรู้เฉพาะด้านมากพอที่จะเก็บข้อมูลหรือสร้างงานได้ ไม่เหมือนกับนักเรียนแลกเปลี่ยนที่จะมีเพียงความสนุกเพียงอย่างเดียว จึงแนะนำให้น้อง ๆ ศึกษาลักษณะงานและประเทศที่ตัวเองตั้งใจจะไปทำงานให้มาก ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าเราจะใช้ชีวิตส่วนตัวและทำงานได้อย่างปกติสุขค่ะ และแน่นอนว่าทุกคนมีประสบการณ์เดิมของตัวเองมาต่างกันทำให้มีความคาดหวังจากประสบการณ์ใหม่ต่าง ๆ กันไป และบริบทของพื้นที่และงานก็จะต่างกันไปในแต่ละปี (แม้จะเป็นประเทศเดียวกัน) รุ่นพี่และ TICA

สามารถให้คำแนะนำได้ในระดับหนึ่ง แต่สุดท้ายแล้วต้องเป็นเราที่ต้องปรับตัวให้ได้นะคะ และสุดท้ายแล้วประสบการณ์อะไรก็ตามจะน่าจดจำเสมอ พอจบโครงการแล้วเราจะยังได้เรียนรู้จากประสบการณ์นั้นไม่รู้จบ อันนี้ประสบการณ์ตรง สิ่งที่เราตัดสินว่าไม่ดี ไม่ชอบ ณ ขณะนั้น เราอาจจะร้องอ๋อเอาตอน ๑ ปีผ่านไปก็ได้ค่ะ

ติงติง: การเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศ พัฒนาด้านสื่อสารในการทำงาน และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย หากมีโอกาสอยากเชิญชวนให้ลองเป็นอาสาสมัคร เพื่อจะได้แบ่งปันความรู้ที่มีให้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น และเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ นะคะ

กล่องแนะนำโครงการ

"โครงการ OGOP Model II" เป็นโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภูฏาน โดยเป็นโครงการระยะที่ ๒ (phase II) หลังจากที่โครงการระยะที่ ๑ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โครงการฯ นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบอย่างยั่งยืน ๒ แห่ง ในจังหวัด Haa และจังหวัด Tsirang ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นประจำชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการเป็นเจ้าของโครงการโดยชุมชนเอง (local ownership) ในลักษณะคล้ายกับโครงการ OTOP ของไทย อันเป็นที่มาของชื่อโครงการ โดย OGOP ย่อมาจาก "One Gewog One Product" (Gewog เป็นเขตปกครอง ซึ่งอาจเทียบได้กับตำบลของไทย) นอกจากนี้ โครงการฯ ยังผนวกเรื่องแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและการสร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบเข้าไปด้วย โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ และมีแผนงานไปจนถึงปี ๒๕๖๕

NEW NORMAL
COOLTURE
in Digital Age
Master to the Moon
The Dance is
I Roam Alone
1990
ผู้สนใจสามารถรับฟังการเสวนาผ่านทาง
Facebook Live : @saranromradio

๔ เพจดัง แชร์ประสบการณ์: สื่อสารอย่างไร ให้โดนใจคนรุ่นใหม่

จบไปแล้วสำหรับงานเสวนา "New Normal : New Coolture in Digital Age" ที่กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้นเพื่อแบ่งปันประสบการณ์จากเหล่าผู้มีอิทธิพลบนโลกออนไลน์ ได้แก่ คุณแท็ป รวิศ หาญอุตสาหะ เจ้าของเพจและ Podcast "Mission to the Moon" คุณมิ้นท์ มณฑล กสานติกุล เจ้าของเพจและช่องยูทูป "I Roam Alone" คุณวิศ วิศรุต สินพงศพร เจ้าของเพจ "วิเคราะห์บอลจริงจัง" และ คุณเคน นครินทร์ วนกิจไพบูลย์ บรรณาธิการบริหารสำนักข่าวออนไลน์ The Standard

เหล่าอินฟลูเอนเซอร์ทุกคนล้วนเริ่มต้นจากการนับหนึ่ง จากวันที่มีคนกดไลค์หลักสิบจนกระทั่งถึงวันที่มียอดผู้ติดตามหลักแสนถึงหลักล้าน ทุกคนต่างมีเรื่องราวที่สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเราทุกคน จุดร่วมที่สำคัญที่สุดคือ โลกออนไลน์นั้นเป็น "พื้นที่" ในการปล่อย "ของ" แสดงความคิด ความเห็น ความสนใจ ทัศนคติ และนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้อง "รอ" ให้โอกาสใด ๆ มาถึง แต่ "สร้าง" โอกาสนั้นด้วยตัวเอง ผ่านแพลตฟอร์ม social media ต่าง ๆ

คุณแท็ป รวิศ หาญอุตสาหะ เริ่มต้นจากการเขียนบล็อกแล้วโพสต์ลงบนเฟซบุ๊ก ด้วยเจตนาอยากแชร์ไอเดีย และหาคนมาร่วมงานกับศรีจันทร์สหโอสถ ที่ขณะนั้นยังไม่โด่งดังเป็นเครื่องสำอางค์ขวัญใจสาวน้อยสาวใหญ่อย่างทุกวันนี้ จากวันแรกที่หาคนมาร่วมงานยากเต็มที เขียนอะไรไปก็มีคนกดไลค์ไม่ถึงสิบคน วันนี้ Mission to the Moon มีคนไลค์หลักแสน มีช่องทางสื่อสารหลากหลาย ทั้งเฟซบุ๊ก ยูทูป

และพอดคาสต์ ศรีจันทร์กลายเป็นแบรนด์เครื่องสำอางค์ที่เป็นที่รู้จักทั่วประเทศ ติดหนึ่งใน ๕๐ บริษัทที่คนรุ่นใหม่อยากทำงานด้วยมากที่สุด คุณแท็ปกลายเป็นทั้งนักธุรกิจหนุ่ม ผู้นำความคิด และการใช้ชีวิตแบบ super productive ขวัญใจคนรุ่นใหม่ ทั้งหมดนี้ไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ แต่เกิดจากการคิด วิเคราะห์ ศึกษา และเลือกเรื่องราวที่จะนำเสนอ ทั้งเพื่อตอบโจทย์ตัวเองที่จะไม่ยอมตกยุค และตอบโจทย์คนรุ่นใหม่ที่อยากจะก้าวไปข้างหน้าในยุคศตวรรษที่ ๒๑

คุณมิ้นท์ มณฑล กสานติกุล สร้าง I Roam Alone ด้วยความชื่นชอบการเดินทาง และอยากให้การเดินทางเป็นงานประจำที่สร้างรายได้ เธอสร้างโอกาสให้ตัวเองด้วยการออกเดินทาง และเขียนบันทึกการเดินทางลงบนเว็บไซต์พันทิป และสร้างเพจของตัวเอง จนกระทั่งไปเตะตาสำนักพิมพ์ ได้ออกหนังสือท่องเที่ยวเล่มแรก จากนั้นลมชีวิตก็พัดพาเธอไปทั่วโลก และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจากการท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนใคร คุณมิ้นท์บอกว่า คอนเทนต์ของ I Roam Alone นั้นเรียบง่าย ตรงไปตรงมา ตอบโจทย์คนรุ่นใหม่ในแง่ความสมจริง ให้คนดูได้เห็นในสิ่งที่มิ้นท์ได้พบเจอจริง ๆ ไม่ต้องเน้นภาพสวยอลังการ ใช้โดรนถ่ายจากบนฟ้า แต่เน้นความ “จริง” ระหว่างการเดินทาง “ยิ่งมิ้นท์ลำบาก คนดูยิ่งชอบ” เธอพูดกลั้วหัวเราะ

คุณวิศ วิศรุต สินพงศพร นักข่าวหนุ่มที่มีความฝันแรงกล้าที่จะเป็นคอลัมนิสต์กีฬาชื่อดัง นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในวงการกีฬา แต่โอกาสที่จะได้เขียนบทความในหนังสือพิมพ์กีฬาที่เป็นที่รู้จัก เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก “ผมรอ ๑๐ – ๑๕ ปีไม่ไหว กว่าจะอาวุโสพอจะได้เขียนบทความลงสตาร์ซอคเกอร์” คุณวิศทำให้พวกเราเห็นว่า ถ้าคุณมีของ หาที่ปล่อยมันออกมา คุณวิศใช้เวลานอกเหนือจากงานประจำที่ Workpoint News เขียนบทความลงใน Facebook Fanpage “วิเคราะห์บอลจริงจัง” ซึ่งเป็นเพจที่เขาสร้างขึ้นเพื่อลงบทความวิเคราะห์กีฬาขนาดยาวที่มีเนื้อหาซับซ้อน แต่อธิบายอย่างเรียบง่ายที่สุด

คุณวิศเล่าว่า ปีแรกมีคนติดตามเพียง ๔,๐๐๐ กว่าคน เขาเริ่มไม่แน่ใจว่าตัวเองมาถูกทาง คิดจะเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเป็นบทความสั้น คลิปวีดิโอ หรือ infographic เผื่อจะมีคนมาติดตามมากขึ้น แต่เมื่อสอบถามความเห็นของแฟนเพจกลับพบว่า ทุกคน

ชื่นชอบบทความยาว ๆ แบบที่เขาทำอยู่นี่แหละ คุณวิศจึงมุ่งเป้าทำมันให้ดีที่สุด เลือกที่จะนำเสนอ content ต่อกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ รู้จักจุดแข็ง รู้จักกลุ่มเป้าหมายของตัวเอง แบบที่เขาบอกว่า “คนรักกีฬา ทำไมจะรักการอ่านด้วยไม่ได้ล่ะครับ” จนถึงตอนนี้เรียกได้ว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์ในวงการกีฬาที่น่าสนใจและต้องการคำอธิบายอย่างละเอียดเมื่อไหร่ เพจวิเคราะห์บอลจริงจังจะเป็นสิ่งแรกที่คนนึกถึง

คุณเคน นครินทร์ วนกิจไพบูลย์ บรรณาธิการข่าวคนรุ่นใหม่ที่น่าจับตาที่สุดในยุคนี้ เล่าให้พวกเราฟังว่าเขาเคยทำงานกับสื่อสิ่งพิมพ์และมองว่าอีกไม่นานอาจถึงจุดล่มสลายของวงการสิ่งพิมพ์ จึงเกิดความคิดที่จะก่อตั้งสำนักข่าวออนไลน์ คุณเคนรู้ดีว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ใครล่ะจะเชื่อถือสำนักข่าวน้องใหม่ แต่ขณะเดียวกันก็เชื่อว่าถ้าจะครองใจคนบนสื่อออนไลน์ต้องมีความคิดสร้างสรรค์และแตกต่าง จึงพยายามหาจุดกึ่งกลาง เน้นให้ The Standard เป็นสำนักข่าวที่เอาความคิดสร้างสรรค์มาผนวกเข้ากับความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าว ช่วงแรกต้องเผชิญกับคำวิจารณ์อย่างหนักหน่วงจนต้องทบทวนว่ามาถูกทางหรือยัง เพราะสื่อกระแสหลักมักนำเสนอข่าวประเภท tabloid

แต่ The Standard มุ่งเป้าไปที่การนำเสนอข่าวเชิงโครงสร้าง กลับมาคิดวิเคราะห์ทบทวนจนตกผลึกว่า กลุ่มเป้าหมายของ The Standard มี ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) และกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Urban Young Adult) จึงตั้งใจเจาะกลุ่มคนเหล่านี้ เพราะการตลาดแบบ Mass Market น่าจะหมดยุคแล้ว ในอนาคตต่อไปจะเป็น Target Market หรือการตลาดกับกลุ่มเป้าหมายเท่านั้นจึงจะอยู่รอด ดังนั้น เมื่อกลุ่มเป้าหมายไม่ใช่กลุ่มคนหมู่มาก The Standard จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างฐานผู้ติดตามพอสมควร แต่ข้อดีของการมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนคือทำให้การนำเสนอข่าวเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ไม่จำเป็นต้องไปตามกระแสสังคม มีจุดยืนของตนเอง เมื่อรักษามาตรฐานและสื่อสารตรงตามกลุ่มเป้าหมาย The Standard จึงค่อย ๆ เติบโตขึ้นจนมีผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก

คุณเคนเห็นว่า ในโลกออนไลน์การสื่อสารมีความซับซ้อนมากขึ้น แนวทางความคิดกระจัดกระจายเป็น Fragmented World เปรียบโลกมีสองแผ่นดิน แผ่นดินแรกคือ Traditional Media หมายถึงสื่อที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับได้ทางเดียว ผู้รับสารไม่สามารถติดต่อกลับทางตรงไปยังผู้ส่งสารได้ และแผ่นดินที่สอง คือ New Media หมายถึงสื่อที่เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกัน เป็นการสื่อสารสองทาง

ซึ่ง New Media นี้ค่อย ๆ เติบโตจนกลายมาเป็นสื่อหลักในปัจจุบัน เช่น Facebook, Instragram, Twitter, Line และ Clubhouse เป็นต้น ขณะเดียวกันแพลตฟอร์มเหล่านี้ก็มีรูปแบบแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งค่านิยม วัฒนธรรม พฤติกรรมผู้บริโภค คนเล่น Facebook ก็มีพฤติกรรมแบบหนึ่ง คนเล่น Tiktok ก็มีพฤติกรรมอีกแบบ สนใจเรื่องอีกแบบ ดังนั้น การสร้าง content บนโลกออนไลน์จึงจำเป็นต้องเข้าใจความแตกต่างและปรับเปลี่ยนเนื้อหารูปแบบการนำเสนอให้สอดคล้องกับแต่ละแพลตฟอร์ม ไม่ควรนำเนื้อหาแบบเดียวกันมาใช้ทุกแพลตฟอร์ม

เพราะยากที่จะประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ การทำ content ต่าง ๆ ในยุคก่อนหน้า เมื่อนำเสนอไปแล้วไม่สามารถรับ feedback ได้ชัดเจน ต่างจากปัจจุบันที่ feedback แสดงผลได้ชัดเจน และรวดเร็ว (real-time) ดังนั้น นอกจากจะต้องสร้างสรรค์ผลงานแล้ว ยังจำเป็นอย่างมากที่จะต้องฟังเสียงของคนที่เราสื่อสารด้วย เพื่อนำผลตอบรับมาปรับปรุงเนื้อหาให้ดีกว่าเดิม

คุณเคนเห็นว่า แพลตฟอร์มที่น่าสนใจมากในตอนนี้คือ Youtube เพราะเป็นแพลตฟอร์มที่คนส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด และมีความหลากหลายมากที่สุด บวกกับอัลกอริทึมของแอปพลิเคชันค่อนข้างตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน ไม่ถูกบดบังการมองเห็น ทำให้สามารถนำเสนอตรงไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้ ไม่จำเป็นต้องเสียค่าโฆษณาจำนวนมาก

การเปลี่ยนแปลงในยุคโควิด-๑๙ และบทบาทของผู้ผลิต content ในการลดช่องว่างระหว่างวัย

คุณแท็ปเห็นว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มคน “Gen Z” และ

“Gen Alpha” เป็นกลุ่มคนที่ให้ความสำคัญกับค่านิยมทางสังคม (Social Value) อย่างมาก เช่น สิ่งแวดล้อม การเมือง มีความรู้สึกว่าตัวเองเป็นพลเมืองโลก (Global Citizen) และสามารถใช้สื่อดิจิทัลเข้าถึงมุมมองที่ชาวต่างชาติมีต่อประเทศไทยในแบบที่คนรุ่นก่อนไม่เคยเห็นมาก่อน คนกลุ่มนี้จึงมีมุมมองและความเข้าใจโลกที่แตกต่างกับคนรุ่นก่อนอย่างสิ้นเชิง

ในช่วงโควิด คนใช้เวลาออนไลน์เยอะขึ้นชัดเจน และยิ่งมากขึ้นไปอีกเมื่อแอปพลิเคชัน “Clubhouse” ได้รับความนิยม ผู้คนมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ นานขึ้น อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของผู้คนก็จะเปลี่ยนไปตามความสนใจ ซึ่งอาจเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วมาก

คุณวิศเห็นว่า ช่วงโควิด ผู้คนมีความจริงจังกับชีวิตมากขึ้นเพราะสูญเสียรายได้ที่เคยมี content เกี่ยวกับคำคมหรือแนวคิดการใช้ชีวิตแบบ “ไลฟ์โค้ช” ใช้คำพูดสวยงามให้กำลังใจกลับไม่ได้รับความสนใจอีกต่อไป ผู้คนหันมาสนใจเรื่องเศรษฐกิจ โครงสร้างสังคม และนโยบายของรัฐที่มีผลกระทบกับตัวเอง ซึ่งผู้ผลิต content ต้องปรับตัวให้มีความจริงจังมากขึ้น บวกกับการที่คนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มคนที่เข้าถึงข่าวสารได้รวดเร็วมาก ผู้ผลิต content จะต้องมีเนื้อหาที่แข็งแรง และสามารถตอบคำถามที่คนรุ่นใหม่อยากรู้ได้

คุณเคนคิดว่าโควิดเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในโลก ความสนใจของคนเปลี่ยนมาเป็นประเด็นใหม่ ๆ เช่น ๑. ความคุ้มค่าในการใช้จ่าย การเงิน และการลงทุน ๒. สุขภาพ (wellness) เช่น บริการด้านสุขภาพ ความสวยความงาม ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ ๓. ค่านิยมทางสังคม (social value) เช่น ความหลากหลายทางเพศ ความเหลื่อมล้ำ สิ่งแวดล้อม

โดยเฉพาะกลุ่มคน Gen Y และ Gen Z ผู้ผลิต content ที่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความสนใจที่เปลี่ยนไปนี้จะได้ประโยชน์อย่างมาก

ความเปลี่ยนแปลงอีกประการหนึ่ง คือ ค่านิยมที่ผู้คนยึดถือ ซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้น แต่จุดร่วมประการหนึ่งคือ ทุกคนต่างต้องการความ "จริง" (authentic) มากขึ้น คนต้องการเสพสื่อจากคนที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดเห็นเป็นของตัวเอง เนื้อหาที่สนใจแตกต่างกันไปตามทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของแต่ละคน ไม่มีสูตรสำเร็จในการผลิต content ที่จะถูกใจทุกคน ดังนั้นจะต้องชัดเจนว่าต้องการสื่อสารกับใคร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล (data) ในแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความสำคัญอย่างมากเพื่อเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค

ช่องว่างระหว่างวัยเป็นปัญหาสังคมในระดับโลกด้วยค่านิยมที่ยึดถือต่างกัน คนรุ่นเก่าอาจยึดถือสถาบันต่าง ๆ ที่ยึดถือมานาน แต่คนรุ่นใหม่จะเต็มไปด้วยคำถาม เพราะมีการเสพข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล โจทย์สำคัญคือจะต้องมีเจ้าภาพ ที่จะทำหน้าที่

เป็นสะพานเชื่อมคนต่างวัยให้มีพื้นที่เดียวกันสำหรับการพูดคุย ซึ่งการใช้ Social Media ทำสิ่งนี้ได้ยาก การพบปะพูดคุยกันต่อหน้ายังคงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ (empathy) และเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น สื่อหรือองค์กรอิสระที่มีความเป็นกลางอาจจะสามารถรับบทบาทนี้ได้ และต้องทำอย่างต่อเนื่อง หัวใจสำคัญของการลดช่องว่างระหว่างวัยคือ การเปิดใจรับฟังคนรุ่นใหม่ว่ามีวิธีคิดอย่างไร ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อดิจิทัล แต่เกี่ยวกับวิธีคิดมากกว่า

ขณะที่คุณมิ้นท์เห็นว่า โควิดเป็นโอกาสให้ได้กลับมาทำความเข้าใจประเทศไทยมากขึ้น ก่อนหน้านี้เดินทางไปต่างประเทศบ่อย ๆ อาจทำให้ไม่ได้สนใจเรื่องในประเทศมากนัก แต่เมื่อเกิดโควิด ทุกคนไปไหนไม่ได้ จึงหันกลับมามองประเทศไทย ได้รู้จักประเทศตัวเองมากขึ้น ส่วนตัวยังคงเดินทางเหมือนเดิม ทำงานเหมือนเดิม แต่นำเสนอมุมมองใหม่ ๆ และการท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเรื่องการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยหลายอย่าง จนน่าจะถือได้ว่าเป็นหนทางกระจายรายได้ที่รวดเร็วและง่ายที่สุด content ที่จะทำต่อจากนี้ คือทำให้คนสนใจการเที่ยวใกล้ตัวมากขึ้น ไม่ต้องรอให้มีเงินมีเวลา หรือต้องไปเมืองนอกเท่านั้น แต่การท่องเที่ยว

ใกล้บ้านก็สนุกได้ การเดินทางไม่จำเป็นต้องไปที่ใหม่ แต่การมองสิ่งเดิมด้วยมุมมองใหม่ ๆ ก็ถือเป็นการท่องเที่ยวเหมือนกัน

คุณมิ้นท์ให้มุมมองที่น่าสนใจต่อการทำงานของภาครัฐด้วยว่า ช่วงโควิดเป็นช่วงเวลาที่ดีที่ภาครัฐจะสร้าง content ให้คนไม่ลืมประเทศไทย และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการวางแผนเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ กำหนดจุดขายของประเทศ รวมถึงการวางระเบียบแนวทางต่าง ๆ ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะหลั่งไหลเข้ามาเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น

Soft Power ของไทย และการสื่อสารกับสาธารณะ

คุณแท็ปแชร์ความเห็นว่า การจัดอันดับด้าน Soft Power ของนิตยสาร Monocle จัดให้เกาหลีอยู่อันดับหนึ่ง โดยถือเป็นประเทศต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการใช้ Soft Power ซึ่งเกาหลีเริ่มจากความเข้าใจของภาครัฐว่า Soft Power คืออะไร และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจน ขณะที่ไทยเป็นประเทศที่มีความรุ่มรวยทางวัฒนธรรม (culture richness) หากจะสร้าง Soft Power ก็ไม่ใช่เรื่องยาก จึงควรเริ่มต้นจากการมีหน่วยงานเจ้าภาพ วางกลยุทธ์ที่จะทำให้ Soft Power เป็นสินค้าส่งออกประเภทหนึ่ง และต้องทำอย่างต่อเนื่อง

คุณวิศคิดว่า ภาครัฐของไทยยังขาดการสนับสนุนเรื่อง Soft Power อย่างจริงจัง แตกต่างกับเกาหลี อีกทั้งนโยบาย กฎ ระเบียบและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ มีส่วนทำให้คนผลิต content ลำบาก ไม่สามารถแสดงศักยภาพออกมาได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่สามารถออกไปตีตลาดโลกได้

คุณวิศยังได้พูดถึงกระทรวงการต่างประเทศด้วยว่า คนทั่วไปยังไม่ค่อยเข้าใจว่ากระทรวงการต่างประเทศ

ทำอะไร แต่ละหน่วยงานมีบทบาทอย่างไร จึงอาจจะต้องสื่อสารกับสาธารณะให้มากขึ้น รวมทั้งใช้โอกาสและแพลตฟอร์มออนไลน์สื่อสารเชิงรุกกับประชาชนมากยิ่งขึ้น เช่น การตั้งหัวข้อพูดคุย นำการสนทนาแบ่งปันประสบการณ์เรื่องต่างประเทศใน Clubhouse หรือการร่วมมือกับผู้ทรงอิทธิพลในการสร้าง content ต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

คุณมิ้นท์เห็นว่า ไทยมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ แต่ขาดหน่วยงานกลางที่จะทำงานต่อเนื่องยาวนาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายที่ทำให้ขาดความต่อเนื่อง และวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันถูกทำให้เป็นสิ่งที่แตะต้องไม่ได้ ทำให้การสร้าง Soft Power ทำได้ยาก จึงต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

จบท้ายที่คุณเคนซึ่งทิ้งท้ายอย่างน่าสนใจว่า กระทรวงการต่างประเทศควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าต้องการสื่อสารกับใคร และคิดว่าผู้ฟังอยากฟังอะไร กระทรวงฯ มีเนื้อหาอะไรด้านการต่างประเทศที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ฟัง ขณะเดียวกันก็ต้องคิดถึงวิธีการนำเสนอด้วยเช่นกัน คนยุคปัจจุบันต้องการ content ที่ไม่เป็นทางการนัก เรียบง่าย เข้าใจง่าย ซึ่งสามารถถ่ายทอดได้หลายรูปแบบในหลายแพลตฟอร์ม ไม่จำเป็นต้องใช้ทุกแพลตฟอร์ม แต่ให้ความสำคัญไปที่ประสิทธิภาพในการสื่อสาร ทั้งนี้ กระทรวงฯ ไม่จำเป็นต้องสื่อสารทุกอย่างด้วยตัวเอง สามารถเป็นหุ้นส่วนกับสื่อ หรือผู้ทรงอิทธิพลด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับ content

นั้น ๆ ซึ่งจะเข้าถึงประชาชนที่ติดตามสื่อหรือผู้ทรงอิทธิพลเหล่านั้นได้

คุณเคนคิดว่า ความเข้าใจต่อ Soft Power ของผู้มีอำนาจของไทยยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่พอสมควร น่าจะต้องมาคุยกันครั้งใหญ่ว่า Soft Power ของเราคืออะไร เรามีอะไรดี และอยากสร้างอะไรที่ดี ซึ่งประเด็นนี้จะต้องมีเจ้าภาพที่เข้าใจเรื่องนี้ลึกซึ้งที่สุด และคุยกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีงบลงทุนสนับสนุน และสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนอย่างชัดเจน เพื่อสร้าง Soft Power ให้เป็นสินค้าส่งออกของไทยได้อย่างแท้จริง

การเสวนาในครั้งนี้เรียกได้ว่าจุดประกายความคิดให้กับผู้ฟังทุกคน บรรยากาศการเสวนาเป็นไปอย่างสบาย ๆ แต่เนื้อหาใจความเรียกว่าพุ่งตรงหมัดต่อหมัด น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ผ่าน digital platform และก็ไม่แน่ว่า อาจมีใครบางคนได้แรงบันดาลใจจากงานนี้ สร้าง platform ของตัวเอง จนกลายเป็น influencer ชื่อดังคนใหม่ต่อไปก็เป็นได้

เรื่อง ณัฐภาณุ มพคุณ
รองอธิบดีกรมสารนิเทศ และรองโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้สมัครไทยชิง INTERNATIONAL LAW COMMISSION

ดร.วิลาวรรณ มังคละธนะกุล ให้สัมภาษณ์นายธานี แสงรัตน์ อธิบดีกรมสารนิเทศ และโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ ในรายการ Spokesman Live!!! คุยรอบโลกกับโฆษก กต.

คนไทยมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะในด้านธุรกิจที่มีการบุกเบิกไปลงทุนหรือสำรวจ ถือได้ว่าคนไทยก้าวไปไกล แต่ท่านผู้อ่านทราบไหมว่าคนไทยมีบทบาทในองค์การหรือเวทีระหว่างประเทศมาช้านาน เช่นในสหประชาชาติ วันนี้ผู้เขียนขอเล่าถึงการสมัครของผู้แทนไทยในหนึ่งเวที

ตลอดเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยเชื่อมั่นว่ากฎหมายระหว่างประเทศเป็นเสาหลักที่สำคัญในการรักษาสันติภาพของโลกและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเสนอผู้สมัครของไทยเข้ารับเลือกตั้งตำแหน่งสำคัญในองค์การระหว่างประเทศ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ รัฐบาลไทยได้เสนอชื่อ ดร.วิลาวรรณ มังคละธนะกุล อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้สมัครของไทยในตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission-ILC) วาระปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ โดยการเลือกตั้งจะมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔ ระหว่างการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ ๗๖ ที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

การประชุมคณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศ ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๔

คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๔๙๐ เพื่อสนับสนุนการทำงานของสมัชชาสหประชาชาติด้านการประมวลและพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ยกร่างอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูตและกงสุล ธรรมนูญก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ และร่างข้อบทว่าด้วยความรับผิดของรัฐ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศต่าง ๆ ยึดถือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกัน

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศยังได้ยกร่างข้อบท เรื่องการคุ้มครองบุคคลในกรณีภัยพิบัติ ซึ่งเป็นการวางหลักเกณฑ์เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองประชาชนเมื่อเกิดเหตุภัยธรรมชาติหรือภัยคุกคามต่าง ๆ การที่ผู้สมัครของไทยได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในเวทีด้านกฎหมายระหว่างประเทศเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อประเทศไทยและภูมิภาคโดยรวม เพราะจะเป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้มีสิทธิ มีเสียงในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและ

วางมาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศและขับเคลื่อนกลไกทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศที่ไทยให้ความสำคัญหรือเป็นประโยชน์ต่อภูมิภาคและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

ดร.วิลาวรรณฯ ได้ให้ความเห็นว่า คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศควรให้ความสำคัญกับหัวข้อที่เป็นประเด็นห่วงกังวลและเร่งด่วนของประชาคมระหว่างประเทศ อาทิ หลักการปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียมต่อนักลงทุน การเพิ่มสูงขึ้นของน้ำทะเล และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของโรคระบาด ซึ่งเป็นประเด็นที่ประเทศไทยให้ความสำคัญมากเช่นกัน หากได้รับการเลือกตั้ง ดร.วิลาวรรณฯ จะเป็นนักกฎหมายระหว่างประเทศสตรีคนแรกของไทยและอาเซียนที่ได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

การเสนอชื่อผู้สมัครสตรีในตำแหน่งสำคัญเช่นนี้ ยังเป็นการแสดงจุดยืนของไทยที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของสตรีในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงการให้คุณค่าต่อความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศของประเทศไทยด้วย

ดร.วิลาวรรณ มังคละธนะกุล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

ทำความรู้จัก ดร.วิลาวรรณ มังคละธนะกุล ผู้สมัครหญิงคนแรกของไทยใน International Law Commission (ILC)

ดร.วิลาวรรณฯ หรือ "อธิบดีหน่อย" สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี ๒๕๓๐ โดยได้รับทุนภูมิพล จากนั้นไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ด้านกฎหมาย ที่ University of London สหราชอาณาจักร และได้รับปริญญาโท Master of Laws (International Business Law) เมื่อปี ๒๕๓๒ และ Doctor of Philosophy in Law ที่ University of London เมื่อปี ๒๕๔๐

ดร.วิลาวรรณฯ สอบเข้ารับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี ๒๕๓๘ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การทูต ๔ กองกฎหมาย กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กว่า ๒๕ ปีในชีวิตราชการ ดร.วิลาวรรณฯ ได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ มากมายทั้งในสายงานด้านกฎหมาย เศรษฐกิจระหว่างประเทศ การทูตพหุภาคี และการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ อาทิ ผู้อำนวยการกองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และตำแหน่งปัจจุบัน คือ อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ซึ่ง ดร.วิลาวรรณฯ นับเป็นอธิบดีหญิงคนแรกของกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเลยทีเดียว

ช่วงเวลากว่า ๒๕ ปีในชีวิตราชการ ดร.วิลาวรรณฯ ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์การทำงานจากหลากหลายบทบาทและภารกิจทั้งในและนอกกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งในเวทีระดับประเทศ ภูมิภาค จนถึงระดับโลก อาทิ

- รองประธานการประชุมคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๓๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕)
- ผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๕)
- สมาชิกของคณะกรรมการยกร่างกฎหมายการค้าต่าง ๆ ของไทย
- ผู้เจรจาหลักข้อบทที่เกี่ยวกับกฎหมาย การลงทุน และกลไกการระงับข้อพิพาท ในการเจรจาเขตการค้าเสรีไทยกับญี่ปุ่น สหรัฐฯ อาเซียน และประเทศอื่น ๆ
- พิพากษาสมทบ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๑)
- ผู้แทนไทยในคณะทำงานว่าด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของอาเซียน ยกร่างความตกลงอาเซียน ว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท และว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน
- หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการเจ้าหน้าที่อาวุโสกรอบสมาคมแห่งมหาสมุทรอินเดีย ครั้งที่ ๘ (8th Bi-annual Meeting of the Indian Ocean Rim Association - IORA) Committee of Senior Officials) และการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก - เอเปค ครั้งที่ ๓ (3rd Senior Officials Meeting of the Asia - Pacific Economic Cooperation - APEC) พ.ศ. ๒๕๖๑

นอกจากนี้ ดร.วิลาวรรณฯ ยังปลีกเวลาจากภารกิจประจำในฐานะข้าราชการไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับเยาวชนของไทย โดยมุ่งหวังที่จะมีส่วนช่วยบ่มเพาะบุคลากรทางด้านกฎหมายของไทยให้มีความเข้มแข็งและเป็นมืออาชีพ โดยทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี - โท - เอก ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายสนธิสัญญา กฎหมายองค์การระหว่างประเทศชั้นสูง และกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศ

มาร่วมส่งแรงใจให้ ดร.วิลาวรรณฯ กันนะคะ

เรื่อง ณิศรา สิทธาธิการเวชช์
Content Editor ประจำ LINE TODAY
ตีพิมพ์ใน LINE TODAY เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔

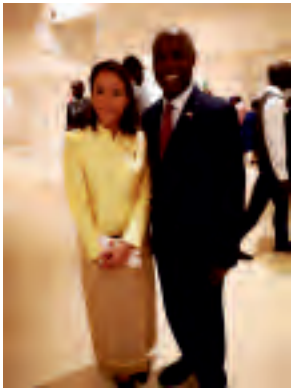

๒ ปีในแอฟริกา กับภารกิจสานสัมพันธ์ระดับประเทศ...

คุยกับนักการทูตหญิงสายลุย "ก้ามปู ศศิญาดา"

อาชีพนักการทูตอาจมาพร้อมกับภาพแสนสวยงามของหญิงชายในชุดราตรีเข้าร่วมงานเลี้ยงนานาชาติ ชนแก้วไวน์กันหรือภาพของบุคคลในชุดสูทในงานประชุมที่มีความหมายระดับโลก แต่แท้จริงแล้ว นี่เป็นแค่ส่วนหนึ่งของสายอาชีพนี้เท่านั้น งานด้านการทูตยังรวมไปถึงการช่วยเหลือประชาชน

ของประเทศนั้น ๆ ในต่างถิ่น การสานสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศโดยมอบความช่วยเหลือและการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เป็นอาชีพของสายลุยและงานที่ใช้หัวใจและแพสชั่นขั้นสุด

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่เราได้เรียนรู้จากการนั่งคุยผ่านวิดีโอคอลกับคุณ**ก้ามปู-ศศิญาดา เนาวนนท์** นักการทูตชำนาญการที่ประจำการอยู่ ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ที่ก่อนหน้านี้ยกมืออาสาไปประจำอยู่ที่ประเทศเซเนกัล ทวีปแอฟริกา เป็นเวลา ๒ ปีเต็ม งานด้านการทูตจะหนักหน่วงแต่สนุกขนาดไหน เราขอหยิบเอาตอนสำคัญจากบทสนทนาในวันนั้นมาเล่าต่อในบทสัมภาษณ์ด้านล่างนี้

เริ่มต้นเส้นทางนักการทูตกับภารกิจช่วยเหลือคนไทยในต่างแดน

“ด้วยความที่เราเรียนสาย Human Rights มา เกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและก็เคยไปฝึกงานในหน่วยงานที่เป็น NGO มาก่อน เราก็คิดว่าถ้าตอนนั้นสอบเข้ากระทรวงไม่ติด คงจะได้ผันตัวไปเป็น NGO แน่ ๆ

แต่ความโชคดีคือติดและได้มาค้นพบงานกงสุลตั้งแต่เริ่มแรกที่เข้ามาทำงาน เลยคิดว่า เฮ้ย มีด้วยหรือวะแก และมันใช่เลย

งานกงสุลเป็นเหมือนมิติที่ ๒ ที่สำคัญมากของงานด้านการทูตแต่คนไม่ค่อยรู้จักกัน แม้กระทั่งตัวเราเองก่อนเข้ากระทรวง ซึ่งหลาย ๆ คนอาจจะรู้จักกับชื่อของกรมการกงสุลที่ทำพาสปอร์ต อะไรอย่างนี้ใช่ไหมคะ ก็ใช่ส่วนหนึ่ง ซึ่งถ้าอยู่ในเมืองไทย งานกงสุลจะดูแลเรื่องพาสปอร์ตกับวีซ่าเป็นหลัก แต่พอเป็นนักการทูตที่ออกมาประจำการตามประเทศต่าง ๆ แล้ว งานก็จะหนักไปในส่วนของการคุ้มครองคนไทยในต่างแดน รัฐก็ยังดูแลระดับหนึ่ง แต่นักการทูตจะเป็นคนที่สำคัญในการทำหน้าที่ตรงนี้ ครอบคลุมตั้งแต่กลุ่มนักเรียนที่มาเรียนต่างประเทศ คนที่ย้ายมาทำงานต่างประเทศแต่ได้รับความทุกข์ยากลำบากกาย กระเป๋าเงินหาย พาสปอร์ตหาย ถูกจับ หรือการขอความช่วยเหลือเร่งด่วนด้านอื่น ๆ เช่น การออกเอกสารอย่างใบสูติบัตร ใบมรณบัตร หรือการให้ความช่วยเหลือในกรณีเหตุด่วนเหตุร้ายที่เกิดขึ้น”

นักการทูตสายลุย สู่ชีวิตในแอฟริกา

"โดยพื้นฐานเราเป็นคนลุยอยู่แล้ว ตอนที่มีลิสต์ประเทศให้เลือกว่าอยากไปประจำอยู่ที่ไหน เราก็เลยคิดว่าอยากไปประเทศโหด ๆ ที่เรายังไหวอยู่ด้วยอายุตอนนี้ และเป็นประเทศที่ถ้าเราไม่ได้เป็นนักการทูต คงไม่มีโอกาสได้ไปจริง ๆ ก็เลือกเลยว่าเป็น ไนจีเรีย เซเนกัล โมซัมบิก ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในหมวดที่เรียกว่า Super Hardship ลำบากมาก ๆ หลาย ๆ คนเขาอาจจะเลือกประเทศสวย ๆ ใกล้บ้านแต่ลิสต์ของเราคือแอฟริกาล้วน (หัวเราะ) และสรุปว่าประเทศที่ได้ก็คือเซเนกัล ไปประจำการเป็นเวลา ๒ ปีค่ะ

อย่างแรกคือเรื่องการเดินทาง ต้องนั่งเครื่องบินและเปลี่ยนไฟลท์รวม ๆ แล้วไม่ต่ำกว่า ๑๖ ชั่วโมง ซึ่งประเทศเหล่านี้ไกลตัวมาก ๆ เขาไม่รู้จักเรา เราก็ไม่ค่อยรู้จักเขา แต่จำเป็นต้องมีสถานทูตเพราะเป็นโซนที่คนไทยย้ายมาทำงานกันในหลายประเทศที่เราดูแล รวมทั้งหมด ๑๓ ประเทศในโซนแอฟริกาตะวันตกนี้ อย่างเช่น โตโก กาบอง กาบูเวร์ดี กินี กินี-บิสเซา แกมเบีย โกตดิวัวร์ เป็นต้น ซึ่งถ้าไม่ได้มาทำงานนี้คงไม่เคยได้ยินชื่อของประเทศเหล่านี้เลย หน้าที่รับผิดชอบ

ของเราก็จะครอบคลุมทั้งโซนเลย ปัญหาที่เจอส่วนมากก็คือคนไทยที่ไปทำงานร้านนวด บางคนพอไปทำแล้วไม่แฮปปี้ก็จะติดต่อสถานทูตให้ช่วยเจรจากับนายจ้างแล้วขอให้ช่วยส่งกลับไทย หรือช่วงโควิดเนี่ย ก็จะมีเคสในประเทศโตโกที่เราได้ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ อย่างคนไทยที่ย้ายไปทำงานในโรงงานน้ำดื่ม เราก็เอาสิ่งของจำเป็น เครื่องอุปโภค บริโภคไปช่วย หรือคุณป้าที่เป็นเจ้าของร้านนวดแล้วพนักงานเริ่มงอแงเพราะไม่มีงาน เราก็ต้องเข้าไปช่วยคุยและหาทางออกให้”

ประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิตที่แลกมาด้วยความลำบาก

“ลำบากไหม ลำบากมากนะ ตัวอย่างง่าย ๆ เลยคือมีห้างอยู่ห้างเดียว มีอยู่ ๒ ชั้น ชั้นละ ๗ - ๘ ร้าน และเพิ่งเปิดได้ไม่กี่ปีก่อนที่เราจะไปถึง อาหารการกินก็ค่อนข้างยาก ด้วยความที่ภูมิศาสตร์เขาอยู่ใต้ทะเลทราย ผักใบเขียวไม่ค่อยมี อยู่นู่นเราเลยต้องปลูกถั่วงอก ปลูกผักบุ้งกินเอง แต่ที่ลำบากสำหรับการทำงานเลยจริง ๆ ก็คือพวกสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับพื้นฐานการใช้ชีวิตของเรา อย่างบางวันนั่ง ๆ ทำงานอยู่ ไฟดับสองสามชั่วโมง คอมกระตุก เน็ตไม่มา น้ำไม่ไหลครึ่งวัน เหล่านี้เลยทำให้การทำงานมันใช้เวลาเพิ่มขึ้น ซึ่งตอนแรกเราก็ตาลอย แต่พออยู่ไปอยู่มาก็ชินมากขึ้น

แต่ถ้าพูดถึงเรื่องความปลอดภัย เซเนกัลถือเป็นประเทศที่สงบสุขมาก ๆ คนที่นี่ใจดี แบบไม่ได้มาตัดสินเราว่าเป็นผู้หญิง เดินไปไหนมาไหนคนเดียว หรือแต่งตัวไม่เรียบร้อย เขาไม่มายุ่มย่ามเลย ในขณะที่หลายประเทศรอบ ๆ ยังมีสงครามกลางเมือง ที่นี่เป็นประเทศที่เป็นศูนย์รวมขององค์กรระหว่างประเทศ มีสถานทูตและออฟฟิศต่าง ๆ อยู่เป็นร้อย คนต่างชาติที่ย้ายมาทำงานที่นี่ก็จะมีเยอะมาก

Culture Shock สองอย่างที่เราเจอหลัก ๆ ก็คือเรื่องที่ว่าคนเขาไม่ค่อยรักสัตว์ จะปากิ่งไม้ใส่หมาใส่แมวข้างถนนตลอดเวลา เกิดเป็นแมวที่นี่ อยู่ยากมากแม่ (หัวเราะ) กับอีกเรื่องคือเรื่องการทำงานที่เป็นคนละวัฒนธรรมกันจริง ๆ แต่ถ้าถามว่าคิดถูกหรือคิดผิดที่อาสาพาตัวเองไปอยู่ที่นั่น เราก็ตอบได้เลยว่าคิดถูกนะ กว่าจะคิดได้ว่าคิดถูกก็เหนื่อยเหนื่อย ตอนแรกเรานอนมองเพดานน้ำตาไหล ถามตัวเองตลอดเลยว่ามาทำอะไรที่นี่ อยู่ก็ลำบาก ทำงานก็ลำบาก แต่พอคิดได้ว่ามันคงเป็นประสบการณ์ครั้งเดียวในชีวิตจริง ๆ เรามาอยู่ที่นี่ได้ช่วยเหลือคนที่นี่ เราก็ไม่รู้สึกผิดหวังกับช้อยส์ที่เราเลือก”

ความสัมพันธ์คืออุปสรรคหลักของนักการทูตหญิง

“นอกจากเรื่องการทำงานแล้ว ตั้งแต่เข้ากระทรวงมาก็จะมีรุ่นพี่ที่ขู่เอาไว้เยอะว่านักการทูตหญิงให้ระวังไว้เรื่องการมีครอบครัวนะ เพราะไม่มีผู้ชายคนไหนหรอก

ที่จะย้ายตามแฟนไปอยู่ต่างประเทศ ซึ่งก็ยากจริง ๆ เพราะในวัฒนธรรมบ้านเรามันเป็นเรื่องปกติมากกว่าที่ผู้หญิงจะลาออกจากงานเพื่อย้ายประเทศไปอยู่ดูแลสามีในฐานะภริยานักการทูต แต่ในทางกลับกัน มันฟังดูไม่เมคเซนส์ที่ผู้ชายจะยอมเสียสละย้ายตามผู้หญิงไป ถึงมีก็มีน้อยมาก ๆ

เราก็เริ่มรู้สึกเหนื่อยกับจุดนี้แล้ว เพราะเวลาย้ายประเทศก็ต้องไปเริ่มใหม่และพอต้องย้ายประเทศอีกแล้วก็คือต้องจบความสัมพันธ์นั้น วนไปวนมาแบบนี้ซึ่งแค่การไปอยู่ต่างแดนที่ไม่ใช่บ้าน มันก็เหงามาก ๆ แล้ว และมีเรื่องนี้ที่เข้ามาด้วยแต่ทั้งหมดก็เป็นแง่มุมที่เราต้องแลกเพื่อสายงานที่เราอยากทำจริง ๆ”

การรับมือกับการเปลี่ยนแปลง เวลาที่ต้องย้ายถิ่น

“การปรับตัวก็เป็นเรื่องที่เราต้องทำและทำให้ได้ซึ่งหลังจากเซเนกัลเราก็ถูกย้ายมาประจำอยู่ที่เบอร์ลิน แน่นอนว่ามันก็มี Reverse Culture Shock เกิดขึ้นอยู่แล้ว ทั้งเรื่องงาน เรื่องอาหารการกิน ชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งหมดเราก็ต้องปรับใหม่หมดเลย

เราพร้อมนะ เพราะทำความเข้าใจกับตัวเองมาก่อนแล้วว่าเรามาที่นี่เพื่ออะไรและรู้ล่วงหน้าตลอดว่าเวลาของเราในที่ ๆ นึงมีเท่าไร พอมาถึงจุดที่จะต้องบ๊ายบายกัน มันก็มีความรู้สึกแหละว่าเรามีเพื่อนที่นี่เยอะแล้ว ไม่อยากไปเลยแต่ใจเราก็พร้อมที่จะมูฟออน และด้วยความที่โลกปัจจุบันมีเทคโนโลยีมีการเดินทางที่ง่ายและสะดวก เลยทำให้เราไม่ได้รู้สึกเศร้าขนาดนั้น เพราะคิดว่ายังไงก็คงได้กลับมาเยี่ยมกันอีก”

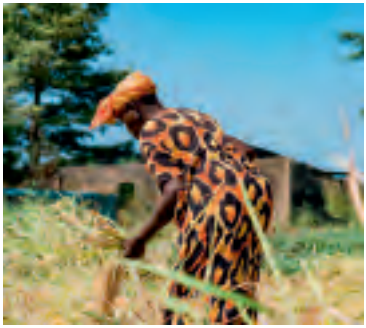

รางวัลที่ยิ่งใหญ่สำหรับนักการทูต

"ถึงจะฟังดูเป็นงานที่เหนื่อยก็จริง แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้เรารู้สึก 'ฟิน' กับการอยู่ตรงนี้คือการได้ทำงานเพื่อประชาชนจริง ๆ ด้วยความที่งานกงสุลเป็นอะไรที่เป็นรูปธรรม เป็นเหมือนนายอำเภอประจำแต่ละประเทศที่พี่น้องคนไทยมีปัญหาอะไรก็เดินเข้ามาหา เราก็สามารถช่วยเขาได้อย่างเต็มที่ และพอได้เห็นว่าเขาหลุดจากปัญหาที่ไม่ควรมาเจอได้ เราก็รู้สึกฟินมาก ๆ นะ

ยกตัวอย่างเคสที่เคยทำและประทับใจมาก ๆ ก็คือตอนที่ไปช่วยชาวประมงไทยที่ไปทำงานบนเรือประมงที่อินโดนีเซีย ปัญหาของพวกเขาคือถูกส่งไปตั้งแต่เด็ก ๆ ไม่เคยมีการแจ้งเกิด ไม่มีบัตรประชาชน เลยกลับประเทศไม่ได้ เราเลยไปลงพื้นที่กับเจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทยเพื่อค้นหาทะเบียนที่ใกล้เคียงที่สุด บินไป ๆ กลับ ๆ ระหว่างไทย - อินโด อยู่ ๓ - ๔ รอบ กรุ๊ปนี้ก็ได้กลับบ้าน ซึ่งสิ่งที่เราดีใจมาก ๆ คือการที่เราได้ช่วยเขาให้พ้นจากสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้ายได้สำเร็จ บางคนถูกทำร้ายจนความจำเลือนราง บางคนมีหูอยู่ข้างเดียว และที่น่าดีใจไปมากกว่านั้นคือการที่เขาได้กลับบ้านไปหาครอบครัวจริง ๆ ของตัวเอง

อีกข้อที่เป็นเหมือน Rewards ของอาชีพนี้คือความรู้สึกที่เราได้เป็นฟันเฟืองเล็ก ๆ ที่ช่วยขับเคลื่อนนโยบายของประเทศที่เป็นประโยชน์ เราอยู่ตรงนี้เราเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ถ้าจะขับเคลื่อนอะไรสักอย่างและมีใจให้งาน ๆ นั้นจริง ๆ มันย่อมง่ายกว่าการอยู่ในองค์กรอื่น ๆ อย่างตอนที่อยู่เซเนกัลก็ได้ทำโครงการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนที่เอาโมเดลเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ช่วยประสานเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านงานเกษตรมาช่วยดูเรื่องการจัดการน้ำ เกษตรผสมผสาน โครงการปลูกผัก เลี้ยงปลานิล เป็นต้น ซึ่งเราก็มีความฟินที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแชร์ความรู้และ Best Practice ระหว่างสองประเทศ”

นักการทูตคือเป็ดที่ต้องทำได้ทุกอย่าง

ข้อสุดท้ายที่เราถามคุณก้ามปูก่อนที่จะวางสายให้เธอได้ไปปฏิบัติภารกิจประจำวันก็คือคำแนะนำสำหรับใครที่กำลังอ่านบทความนี้และอยากลองเริ่มเตรียมตัวเพื่อออกเดินทางบนเส้นทางสู่การเป็นนักการทูตบ้าง ต้องเตรียมตัวอย่างไร คุณก้ามปูแนะนำเอาไว้ตามนี้

“นอกจากความสนใจในการเมือง รัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว ต้องแข็งแรงด้านภาษามาก ๆ ที่แน่ ๆ คือภาษาไทยกับอังกฤษ และถ้าจะให้ดีควรรู้ภาษาที่ ๓ อย่าง เช่น สเปน ฝรั่งเศส หรือจีน จะเป็นประโยชน์มาก ๆ

อีกอย่างคืองานของนักการทูตจริง ๆ แล้วคืองานที่เป็นเป็ดนะ ต้องมีทักษะหลาย ๆ อย่างรอบตัวด้วย ด้วยความที่สถานทูตในบางประเทศก็มีบุคลากรที่จำกัด และการไปอยู่ในแต่ละประเทศ นโยบายที่ได้รับมาก็ต่างกันออกไป บางครั้งเป็นโจทย์ใหม่ที่ไม่เคยได้ลองทำก็ต้องศึกษาเพิ่ม อย่างตอนอยู่เซเนกัลทำเรื่องการเกษตร พอย้ายมาเบอร์ลินก็ต้องดูเรื่องเทคโนโลยี มีงานใหม่ ๆ ที่ให้เราได้ลองทำทุกวัน อย่างการเซตระบบการประชุม Video Conference ทำใบปลิวประชาสัมพันธ์งานของสถานทูต ตัดต่อวิดีโอ หรือแม้กระทั่งการเป็นพิธีกรในงานล่าสุดเลยเนี่ย

ความท้าทายของงานก็คือต้องเรียนรู้ให้ไวและทำให้เป็นทุกอย่าง ซึ่งมันก็ตอบโจทย์เราและหลาย ๆ คนที่ไม่ชอบนั่งทำงานอยู่กับที่เดิม ๆ และชอบชาเลนจ์ตัวเองอยู่ตลอดเวลา”

เรื่อง ณัฐฐ์สิริ นิ่มยี่สุ่น ซูขจร
อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ

กัมพูชา: ดินแดนแห่งความมหัศจรรย์

ใครจะไปคาดคิดว่าวันหนึ่ง ผมจะกลายเป็นแมวส้มไทยที่ได้ไปอยู่ประเทศกัมพูชา ก่อนอื่นพี่ ๆ ลืมภาพกัมพูชาในหัวพี่ ๆ ไปก่อนเลยครับ เพราะกัมพูชาในวันนี้ ไม่ใช่อะไรที่พี่เคยได้ยิน ได้ฟัง หรือได้เห็นผ่าน ๆ ในข่าวแน่นอน ผมจะเล่าให้พี่ ๆ ฟังครับว่า กัมพูชาเป็นอย่างไรในปัจจุบัน ผมชื่อบัทบอง แม่ผมตั้งชื่อเป็นภาษาขแมร์ครับ คนกัมพูชาไม่ได้เรียกภาษาตัวเองว่ากัมพูชานะครับ เขาใช้ว่าภาษาขแมร์

วันแรกๆ ที่แม่กลับมาจากที่ทำงานมาบ้าน แม่เล่าให้ฟังว่า คนกัมพูชายิ้มเก่งมาก ๆ และผู้หญิงจะพูดลงท้ายว่า จ้า จ้ะ อ่อนหวานมากเลยครับ สำหรับบ้านของเราเป็นคอนโดบนตึกสูงครับ ในกรุงพนมเปญเมืองหลวงของกัมพูชาจะมีตึกสูงแบบนี้ทั่วไปเลยครับ หากดูในรูป พี่ ๆ อาจเผลอนึกว่าฮ่องกงหรือเมืองใหญ่ ๆ ในจีนนะครับ ในช่วงแรกสถาปนิกและมัณฑนากรตกแต่งภายในส่วนใหญ่มาจากประเทศไทยครับ แต่ปัจจุบันมาจากประเทศจีนก็เยอะครับ เพราะจีนเป็นผู้ลงทุนในกัมพูชามากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งครับ

สิ่งที่ชาวต่างชาตินิยมชมชอบเกี่ยวกับกรุงพนมเปญมากๆ ก็คงเป็น Sky Bar ตามยอดตึกต่าง ๆ และนั่งร้านอาหารริมน้ำยามเย็นครับ และเพราะชาวต่างชาติที่มาทำงาน ใช้ชีวิตหรือเกษียณอายุที่กัมพูชาเป็นจำนวนมากทำให้กัมพูชามีร้านอาหารต่างชาติแบบดั้งเดิมมากมาย ทั้งฝรั่งเศส อิตาเลี่ยน ญี่ปุ่น เกาหลี จีน รวมทั้งบาร์ ร้านกาแฟน่ารัก ๆ เต็มไปหมด และราคาก็ไม่แพง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไวน์และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือว่าถูกมากเพราะภาษีนำเข้าต่ำมาก และคราฟต์เบียร์ (Craft Beer) หาดื่มได้ง่ายมาก และชาวกัมพูชาชอบดื่มกาแฟเป็นชีวิตจิตใจ ดังนั้น ร้านกาแฟและชานมไข่มุกยี่ห้อดัง ๆ มีกันเกลื่อนเมือง

ส่วนอาหารท้องถิ่นของกัมพูชา ยามเช้ามักนิยมทานก๋วยเตี๋ยว (Kuy Teav) และข้าวต้ม (Bobor Rice Porridge) กับปาท่องโก๋ ข้าวโปะด้วยหมูย่าง (Bai Sai Chrouk) ทานกับผักดอง อาหารขึ้นชื่ออื่น ๆ เช่น ห่อหมกปลา (fish amok) ผัดเนื้อน้ำมันหอย (Beef Lok Lak) ไข่เจียวปลาเค็ม(ซึ่งแม่บอกว่าอร่อยมากกกกกก) ข้าวต้มกบ (Fresh Frog Porridge) ส่วนอาหารแปลก ๆ ที่แม่ผมไม่กล้าชิม เช่น ไข่ตัวอ่อนต้ม (Pong Tia Koun) แมงมุมยักษ์หรือตัวบิ้ง (Tarantula) ทอดกรอบ ส่วนของฝากจากกัมพูชาขึ้นชื่อ คือ พริกไทย

จังหวัดกัมปอต ปลากรอบ ปลาเค็ม ซึ่งรสชาติดีมาก ใครได้ไปเป็นของฝากอย่าได้ดูถูกเชียวเพราะราคาแพงมาก ๆ เลยครับ สำหรับตลาดสดกัมพูชาใครได้มาเดินจะตื่นตาตื่นใจอย่างมาก เพราะอุดมสมบูรณ์มากทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา หอยหายากสารพัดชนิด ปูอลาสก้า อาหารทะเลมีขายทุกอย่าง และผักสดนานาชนิด ใครชอบทำอาหารทานเองที่นี่คือสวรรค์เลยครับ

คนกัมพูชาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีกับคนไทย สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของชาวกัมพูชาครับ บางคนสามารถพูดไทยได้ คนกัมพูชาในเมืองส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเลยครับ และปัจจุบันสามารถพูดภาษาจีนได้ด้วยเนื่องจากมีชาวจีนจำนวนมากเข้ามาค้าขายและลงทุน แม่บอกบัทบองว่าปัจจุบันความสัมพันธ์ไทยกับกัมพูชาแน่นแฟ้นและราบรื่นมาก ทั้งระดับรัฐบาลและประชาชน นายกรัฐมนตรีสมเด็จฮุนเซนได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์เมื่อปลายปีที่ผ่านมาว่าความสัมพันธ์ตอนนี้นับว่าดีที่สุดกว่าช่วงไหน พวกเราทั้งหลายที่ทำงานอยู่สถานทูตก็รู้สึกชื่นใจจริง ๆ และหวังว่าความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในทุกระดับนี้จะดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก

และถ้าพูดถึงกัมพูชาแล้วไม่พูดถึงนครวัดก็คงไม่ได้นะครับ ในกัมพูชาคงไม่มีสถานที่ใดจะยิ่งใหญ่อลังการไปกว่า “อังกอร์วัด” หรือ “นครวัด” อีกแล้ว นครวัดอยู่ในเมืองเสียมราฐหรือชื่อท้องถิ่นว่าเสียมเรียบครับ นครวัดเป็นศาสนถานที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็น ๑ ใน ๗ สิ่งมหัศจรรย์ของโลก สร้างขึ้นในอาณาจักรขอมเพื่อบูชาแด่พระวิษณุหรือพระนารายณ์ โดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ นักวิชาการคำนวณกันว่าการสร้างนครวัดใช้หินทรายจำนวน ๕ ล้านตัน ใช้คนงาน ๓ แสนคน ช้าง ๖,๐๐๐ เชือก และใช้เวลา ๓๕ ปี ในการก่อสร้าง ในคติฮินดู นครวัดคือเป็นศูนย์กลางของโลกและจักรวาล คูน้ำล้อมรอบตามแบบมหาสมุทรล้อมเขาพระสุเมรุ กำแพงรอบปราสาทสลักเป็นรูปนางอัปสราทั้งหมดกว่า ๑,๐๐๐ นาง

ซึ่งแต่ละรูปมีทรงเครื่องและทรงผมไม่ซ้ำกันเลย และมีเพียงรูปเดียวเท่านั้นที่นางอัปสรยิ้มเห็นฟัน ใครไปเที่ยวอย่าลืมไปตามหานะครับว่ารูปไหน แต่การเข้าไปท่องเที่ยวขอให้แต่งตัวทะมัดทะแมงและเตรียมตัวกันแดดอย่างดี เพราะแค่ตัวปราสาทหลัก ๆ เดินหนึ่งวันเต็มไม่เพียงพอ แล้วยังมีปราสาทใหญ่น้อยอีกเจ็ดสิบกว่าแห่งในพื้นที่ ๔๐๐ ตารางกิโลเมตร แต่หากใครมีเวลาน้อยหรือเดินไม่ไหว ก็อาจจะเข้าเยี่ยมชมสถานที่หลัก ๆ คือ นครวัด (Angkor Wat) ปราสาทบายน (Bayon Temple) นครธม (Angkor Thom) ปราสาทบันทายสำเหร่ (Banteay Samre) และที่สำคัญจะขาดไม่ได้ก็คงเป็นปราสาทตาพรหม (Ta Prohm) สถานที่ใช้ถ่ายทำภาพยนต์ฮอลลีวูดชื่อดังเรื่อง Tomb Raider นั่นเอง

ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าตื่นตาตื่นใจอื่น ๆ ในเมืองเสียมเรียบก็คือ เขาพนมกุเลน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของเขาไกรลาส อันเป็นที่สถิตแห่งองค์พระศิวะ ภายใต้ลำน้ำในเทือกเขาแห่งนี้ จึงมีการสลักภาพศิวลึงค์จำนวนนับร้อยพัน ทอดยาว ๔๐๐ เมตร หรือที่ขนานนามว่าเทวาลัยใต้น้ำ ซึ่งชาวกัมพูชาเชื่อว่าที่นี่เป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ ที่นี่มีน้ำตกสวยงามสองชั้นด้วยกัน และจากคำบอกเล่าของที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีกัมพูชาด้านการท่องเที่ยว ที่นี่มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของประเทศกัมพูชา คือวัดพระองค์ธมหรือวัดพระองค์ใหญ่ครับ ตั้งอยู่บนยอดสูงสุด ห่างจากน้ำตกไม่ไกลนัก โดยต้องปีนบันไดสิบกว่าเมตรไปยังโบสถ์ลอยฟ้า ที่สร้างขึ้นไว้คลุมองค์พระพุทธรูป เดิมทีพระพุทธรูปนี้เป็นก้อนหินขนาดใหญ่และถูกแกะสลักเป็นพระพุทธรูปปางไสยาสน์ขึ้นในปี พ.ศ. ๑๗๐๑

นอกจากนี้ กัมพูชายังมีปราสาทเก่าแก่อีกมากมายในเมืองอื่นๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น กลุ่มปราสาทเกาะแกร์ (ปราสาทรูปทรงปิรามิด) และยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกหลายแห่ง เช่น การล่องเรือในโตนเลสาบหรือทะเลสาบโตนเล ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพายเรือคายัคไปชมปลาโลมาอิรวดีที่จังหวัดกระแจะ การท่องเที่ยวหน้าหนาวชมภูเขาสวยที่จังหวัดมณฑลคีรีและรัตนคีรี ท่องน้ำตกและชมพันธุ์ไม้ที่อุทยานโบกอร์ จังหวัดกำปอด เดินเล่นบนสะพานไม้ไผ่ทอดข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดกำปงจาม หรือนั่งเรือข้ามไปเที่ยวที่เกาะรงจากจังหวัดพระสีหนุ เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายและตื่นตาตื่นใจของสถานที่ท่องเที่ยวนี้เอง กัมพูชาจึงเป็น

ดินแดนแห่งความมหัศจรรย์ สมกับคำขวัญของประเทศ “Land of wonders” จริง ๆ ผมกับแม่ดีใจมากที่ได้มาอาศัยอยู่ในแผ่นดินนี้ถึงสี่ปีเต็มและได้รับน้ำใจไมตรีจากชาวกัมพูชามาโดยตลอด หากพี่ ๆ มีโอกาส ขอให้มาเที่ยวกัมพูชานะครับ ก่อนช่วงสถานการณ์ไวรัสโควิด-๑๙ มีเที่ยวบินจากไทยมายังกัมพูชาวันละ ๑๑ เที่ยว หวังว่าเมื่อสถานการณ์คลี่คลายแล้ว ชาวไทยในฐานะคนบ้านใกล้เรือนเคียงจะได้มีโอกาสชื่นชมความงามตามธรรมชาติและอารยธรรมอันล้ำค่าของกัมพูชาได้อีกครั้ง

Land of wonders

"**กัมพูชา**" ดินแดนแห่งความมหัศจรรย์ เต็มไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนอีกมากมาย ที่รอให้ไปเยี่ยมชม

นครธม เมืองหลวงแห่งสุดท้ายของอาณาจักรขอม เต็มไปด้วยประติมากรรมสิ่งก่อสร้างอันงดงามแปลกตา

วิถีชีวิตชาวบ้านที่สัญจรโดยใช้เรือค้าขาย
ให้กับเพื่อนบ้านและนักท่องเที่ยวในทะเลสาบโตนเล

กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิต
ทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดใ

ประตูหินทรายในนครวัด แม้จะผ่านเวลามาหลายร้อยปี
ต่ยังตั้งตระหง่านให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม

สะพานไม้ไผ่เชื่อมต่อเกาะปากกาที่ตั้งอยู่กลางแม่น้ำโขง
ไปยังฝั่งตะวันตกของแม่น้ำซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองกำปงจาม

หินแกะสลักนางอัปสรา ตามความเชื่อของชาวกัมพูชา
คือ เทพธิดาที่อยู่คอยรับใช้และดูแลศาสนสถาน

ชาวบ้านที่ทะเลสาบโตนเล
นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

น้ำตกอันสวยงามบนเทือกเขาพนมกุเลน ต้นกำเนิดแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ของชาวกัมพูชา

เรื่อง พิมพ์พิรีย์ มณีรัตน์
อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล

นักการทูตไทย ในเอธิโอเปีย ตอนที่ ๑๓ ตามหาลูกมะพร้าว

คุณชวนทำงานที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัดดิสอะบาบาได้ ๒ ปี ในปี ๒๕๐๙ ท่านเอกอัครราชทูตก็หมดวาระประจำการและย้ายกลับประเทศไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศส่งท่านเอกอัครราชทูตคนใหม่มาแทน และส่งข้าราชการระดับสูงกว่าคุณชวนมาด้วยอีก ๑ ตำแหน่ง แม้ว่าคุณชวนรู้สึกเสียใจและเสียดายที่ท่านเอกอัครราชทูตซึ่งเป็นนายคนแรกในชีวิตราชการในต่างประเทศจะจากไป แต่คุณชวนก็รู้สึกยินดีที่จะได้ต้อนรับท่านเอกอัครราชทูตคนใหม่

เมื่อท่านเอกอัครราชทูตท่านใหม่พร้อมด้วยครอบครัว คนรับใช้ และคนครัวเดินทางมาถึง คุณชวนก็ทำหน้าที่เช่นเคย คือแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ให้ท่านเอกอัครราชทูตรู้จัก รวมทั้งพาคนครัวของท่านเอกอัครราชทูตไปตลาด ปรากฏว่า ไม่ว่าจะพาคนครัวของท่านเอกอัครราชทูตคนใหม่นี้ไปตลาดกี่แห่ง คนครัวก็ยังบ่นว่า หาซื้อของยังไม่ครบอยู่ดี ในที่สุดคุณชวนทนไม่ไหวจึงถามซักไซ้ก็เลยได้ความว่า ท่านเอกอัครราชทูตคนใหม่โปรดปรานอาหารใส่กะทิ และอยากจะทานแกงเผ็ดใส่กะทิให้หายคิดถึงบ้าน ทั้งนี้ เครื่องแกงอย่างอื่นก็พอหาได้ พริก ข่า ตะไคร้ก็พอมีจากที่แม่ครัวท่านเอกอัครราชทูตคนก่อนปลูกทิ้งไว้ให้ แต่ไม่มีกะทิ

คุณชวนอึ้งไปและตอบว่า คงหาไม่ได้ เพราะเอธิโอเปียไม่ได้มีวัฒนธรรมการกินเหมือนคนไทย และตั้งแต่อยู่เอธิโอเปียมา ๒ ปีก็ไม่เคยเห็นมีมะพร้าวขายในท้องตลาด อย่างไรก็ดี คุณชวนก็ทนการคะยั้นคะยอไม่ไหวและรับปากว่าจะลองหาให้ เนื่องจากเอธิโอเปีย (ซึ่งในขณะนั้นยังไม่แยกออกจากเอริเทรีย) มีทางออกทางทะเลทางเหนือของประเทศอยู่ ซึ่งอาจจะมีมะพร้าวขายได้

คุณชวนจึงเรียกนายแอ็บเน็ต สมุนคู่ใจ (เพราะมีอยู่คนเดียว) มาแล้วถามว่ามีมะพร้าวขายไหม ท่านทูตคนใหม่อยากจะรับประทาน โดยจะต้องขับรถไป

ไกลแค่ไหน หรือจ่ายเงินซื้อในราคาแพงก็ได้ แต่ไม่ว่าคุณชวนจะอธิบายอย่างไร นายแอ็บเน็ตก็ทำหน้างุนงงและส่ายหัวไม่รู้เรื่องอย่างเดียว

ในที่สุด พูดกันไม่รู้เรื่องมากเข้า คุณชวนก็ตัดสินใจวาดรูปต้นมะพร้าวให้นายแอ็บเน็ตดู โดยวาดเป็นต้นมะพร้าวการ์ตูน มีลูกมะพร้าวติดอยู่ ๒ - ๓ ลูก พร้อมกับจิ้มไปที่ลูกมะพร้าวบอกว่า ต้องการซื้อลูกของต้นไม้ที่หน้าตาแบบต้นนี้

นายแอ็บเน็ตพิจารณารูปต้นมะพร้าวการ์ตูนของคุณชวนอยู่สักพัก ก็ร้องอ๋อขึ้นมา

"เยส มิสเตอร์ มี ต้นนี้มี ผมเคยเห็น แต่ไกลมากเลย ปกติเขาไม่ขายนะ"

คุณชวนดีใจ "จริงหรือ พาไปได้ไหม"

แอ็บเน็ต "เยส มิสเตอร์ ไปได้ ๆ ผมรู้จักทาง ต้องขับรถเลาะภูเขาไปสัก ๔ ชั่วโมงนะ มีเผ่าหนึ่งเขาปลูกไว้"

คุณชวนย้ำหลายทีเพื่อให้แน่ใจ แอ็บเน็ตก็ยืนยันแข็งขันทุกครั้งว่า มีต้นที่หน้าตาเหมือนต้นมะพร้าวฝีมือวาดรูปการ์ตูนของคุณชวน คุณชวนจึงไปรายงานท่านเอกอัครราชทูต และแจ้งว่าวันเสาร์นี้จะขับรถไปนอกกรุงอัดดิสอะบาบาไปตามหาลูกมะพร้าวมาให้แม่ครัวทำแกงกะทิ

คุณชวนกับนายแอ็บเน็ตขับรถออกจากกรุงอัดดิสอะบาบาตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้น โดยลัดเลาะไปทิศเหนือ ตลอดทางนายแอ็บเน็ตชวนคุยชี้นก

ชี้ไม้ร่าเริงตลอดทางจนคุณชวนอดแปลกใจไม่ได้ พอสอบถามจึงรู้ว่าเป็นครั้งแรกที่นายแอ็บเน็ตได้นั่งรถยนต์จึงมีความสุขมาก พอผ่านไปสัก ๒ ชั่วโมง คุณชวนก็ถึงสังเกตว่า ขับรถลัดเลาะตรอกซอกซอย ถนนเล็กถนนใหญ่ ถนนผ่านป่า ถนนผ่านฟาร์ม หลายเส้นมากจนคุณชวนอดสังหรณ์ใจไม่ได้ว่ากำลังหลงทาง จึงถามนายแอ็บเน็ตว่า เอาแผนที่มาด้วยหรือเปล่า นายแอ็บเน็ตก็ตอบว่า ไม่ เพราะอ่านแผนที่ไม่เป็นเลยไม่เอามา (อ้าว) แต่ไม่ต้องห่วงจำทางได้ คุณชวนตกใจพอสมควร แต่ก็แก้ไขอะไรไม่ทันแล้ว ต้องปล่อยเลยตามเลย (จากนั้นมาจนกระทั่งถึงวัยเกษียณ คุณชวนมักมีแผนที่และเข็มทิศติดตัวเสมอ)

ผ่านไป ๔ ชั่วโมงก็แล้ว คุณชวนก็ยังไม่ถึงปลายทาง พอถามนายแอ็บเน็ตก็ตอบว่า เยส มิสเตอร์ อีกไม่ไกล แต่กลายเป็นอีกไม่ไกลของนายแอ็บเน็ตนั้น คุณชวนต้องขับรถลัดเลาะถนนลาดชันที่โอบอ้อมเขาหลายลูก

ในที่สุดผ่านไป ๖ ชั่วโมง คุณชวนก็ขับเข้าไปในกลางป่าที่ไม่ได้ใกล้ชายหาดหรือทะเลแม้แต่น้อย สุดทางถนนดินอัดแน่น เป็นหมู่บ้านชาวเผ่าในเอธิโอเปีย มีกระท่อมดินมุงจากอยู่ประมาณ ๑๐ หลัง คุณชวนลงจากรถ เริ่มไม่แน่ใจว่านายแอ็บเน็ตพามาทำอะไรที่นี่ ส่วนนายแอ็บเน็ตกลับยิ้มร่าเริงวิ่งปร๋อลงจากรถ แล้วชี้ชวนให้คุณชวนรีบตามมา

ปลายทางเป็นลานดินโล่ง ๆ มีหัวหน้าเผ่า ยืนอยู่ตรงกลาง สองข้างล้อมด้วยชาวเผ่าวัยหนุ่มข้างละ ๘ - ๙ คน นายแอ็บเน็ตรีบวิ่งตื๋อเข้าไปส่งภาษาชี้มือชี้ไม้มาทางคุณชวนกับหัวหน้าเผ่า หลังจากส่งภาษาชาวเผ่ากันสักพัก นายแอ็บเน็ตก็วิ่งกลับมาบอกคุณชวนว่า

“เยส มิสเตอร์ เขามีต้นที่ว่า อยู่ ๑ ต้น เป็นต้นไม้สำคัญของเผ่าเขา”

คุณชวนรู้สึกทะแม่ง ๆ แต่ก็ยังมีความหวัง “แล้วเขาจะยอมขายให้เราไหม เอาแค่ลูกก็พอไม่เอาต้น”

“เยส มิสเตอร์ เขายินดีขายให้ แต่ราคาแพง เพราะมีแค่ ๓ ลูก ใช้ไปแล้ว ๑ ลูก เขาขายให้แค่ ๑ ลูกนะ”

คุณชวนตอนแรกกะจะเหมาลูกมะพร้าวหมดเท่าที่มี จะได้รู้สึกคุ้มกับที่เสียเวลาเดินทางขึ้นเขามาตั้งไกล แต่พอได้ยินเช่นนั้นก็ยอม “เอาเถิด ลูกเดียวก็เอา บอกเขามาเลยว่าราคาเท่าไร ยินดีจ่าย” คุณชวนแทบสะดุ้งเมื่อได้ยินหัวหน้าเผ่าขาย “ลูกมะพร้าว” ในราคา ๑๐ ดอลลาร์สหรัฐ

และต้องจ่ายก่อนด้วย แต่คุณชวนก็รู้ดีว่า ในเอธิโอเปียถ้าพบสิ่งใดที่ต้องการแล้วควรรีบซื้อเพราะอาจไม่มีอีก เรื่องราคาเป็นเรื่องรอง คุณชวนจึงควักเงินที่ท่านเอกอัครราชทูตให้มายื่นให้หัวหน้าเผ่าแต่โดยดี (คุณชวนแอบคิดในใจว่าหัวหน้าเผ่าทันสมัยแฮะ รับเงินดอลลาร์สหรัฐเสียด้วย)

เมื่อหัวหน้าเผ่าส่องพิจารณาธนบัตรใบละ ๑๐ ดอลลาร์สหรัฐจนเป็นที่พอใจแล้ว (เก่งแฮะ คุณชวนคิด ดูแบงค์ปลอมเป็นด้วย) ก็กวักมือคุณชวนให้เดินตามไปหลังกระท่อมหลังหนึ่ง นายแอ็บเน็ตแปลภาษาให้ว่า หัวหน้าเผ่าให้คุณชวนไปเก็บ “ลูกมะพร้าว” เอาเองจากต้น

คุณชวนอดกังวลไม่ได้ว่าจะสอยมะพร้าวอย่างไร ไม้สอยหรือลิงขึ้นมะพร้าวก็ไม่มี คุณชวนเองก็มีพื้นเพเป็นหนุ่มกรุงเทพฯ ไม่เคยปีนต้นมะพร้าวในชีวิตนี้ ในขณะที่ขบคิดนั้น ขบวนหัวหน้าเผ่าก็หยุดเดินและแหวกทางผายมือให้คุณชวนเห็น “ต้นมะพร้าว”

“ต้นมะพร้าว” ที่ว่านี้สูงแค่เข่า ลำต้นเป็นปล้อง ๆ ไม่ต่างกับต้นมะพร้าวเพียงแต่สีเป็นสีเขียวเข้มไม่ใช่สีน้ำตาลอ่อน ๆ แบบต้นมะพร้าว ใบก็มีทางเหมือนใบมะพร้าว เพียงแต่ใบสีออกน้ำตาล ๆ ต้นไม้ประหลาดนี่ดูยังไงก็ไม่ใช่ต้นมะพร้าว

คุณชวนหันขวับแล้วเอะอะใส่นายแอ็บเน็ต “นี่น่ะหรือต้นมะพร้าว นี่ไม่ใช่ต้นมะพร้าว (โว้ย) หน้าตาไม่เหมือนต้นมะพร้าวเลย”

นายแอ็บเน็ตทำหน้าบ้องแบ้ว “เยส มิสเตอร์ นี่แหละต้นมะพร้าว หน้าตาเหมือนกับที่มิสเตอร์วาดไงครับ” แล้วนายแอ็บเน็ตก็ยิ้มแฉ่งภูมิใจ

คุณชวนผงะไป และพิจารณาซ้ำอีกที เออ จริงด้วยแฮะ หน้าตาต้นไม้ประหลาดนี้ดูไปก็เหมือนต้นมะพร้าวการ์ตูนที่ตัวเองวาด คุณชวนจึงสำนึกได้ว่าผิดเอง เพราะไม่ได้วาดชายหาดหรือวาดรูปคนประกอบเพื่อเทียบขนาดต้นมะพร้าวให้นายแอ็บเน็ตดู แล้วจะไปหามะพร้าวจริง ๆ เจอได้อย่างไร

ยิ่งคิดก็ยิ่งหงุดหงิด “ไหนล่ะ ลูกมะพร้าว จ่ายเงินซื้อแล้วนะ”

นายแอ็บเน็ตยิ้มกว้างขึ้นอีก “เยส มิสเตอร์ นี่ไง” แล้วก็เอามือแหวกยกใบสั้น ๆ ของต้นไม้ประหลาดขึ้นเผยให้เห็นผลของต้นไม้นี้ที่ซ่อนอยู่ข้างใต้ใบ

ผลของต้นไม้เป็นสีน้ำตาลเข้ม ผิวตึงเรียบ ขนาดเท่าลูกปิงปอง ไม่ว่าจะพิจารณายังไงก็ไม่ใช่ลูกมะพร้าว

คุณชวนจ้องลูกผลไม้ประหลาดกลม ๆ ดำ ๆ หน้าตาน่าเกลียด พลางถอนใจ ยังไงก็ต้องมีอะไรติดมือกลับไปแสดงให้ท่านทูตเห็นว่า ใช้เงิน ๑๐ ดอลลาร์สหรัฐของท่านไปทำอะไร คุณชวนจึงยื่นมือไปเด็ด "ลูกมะพร้าว" ๑ ลูก แล้วเอาผ้าเช็ดหน้าห่ออย่างทะนุถนอม เพื่อเอาไปให้ท่านทูตดู

ขากลับใช้เวลาน้อยลงกว่าเดิม แต่คุณชวนก็อดขับรถอย่างอกสั่นขวัญแขวนไม่ได้ เนื่องจากเมื่อพลบค่ำแล้ว ถนนในเอธิโอเปียก็จะมืดสลัวน่ากลัวอันตรายมากขึ้น

ในที่สุดคุณชวนก็เดินทางไปถึงทำเนียบตอนประมาณสัก ๒ ทุ่ม แล้วก็ตรงไปขอพบท่านเอกอัครราชทูต

ท่านเอกอัครราชทูตฟังคุณชวนบรรยายถึงการเดินทาง และพิจารณา "ลูกมะพร้าว" อย่างสนใจโดยไม่พูดอะไรเลย ในที่สุดท่านเอกอัครราชทูตก็หัวเราะเบา ๆ และขอบใจคุณชวนที่อุตส่าห์เป็นธุระ

หลังจากนั้นเป็นต้นมา แม่ครัวท่านเอกอัครราชทูตก็ไม่เคยร้องขอให้คุณชวนหาซื้อลูกมะพร้าวให้อีกเลย

เรื่อง โกสินทร์ ผลมั่ง
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) หัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราว ภูเก็ต

นักการทูต (ประจำการ) ต่างจังหวัด... ที่มีภารกิจมากกว่าทำหนังสือเดินทาง

ใครจะทราบว่า "นักการทูต" จะได้มีโอกาสสัมผัสการทำงานกับ "ท้องถิ่น" ในต่างจังหวัดของไทย สำหรับผมการได้รับคัดเลือกให้มาเป็นหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราว ภูเก็ต นับว่าเป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง เพราะในช่วงเวลา ๒ ปี ที่ได้ปฏิบัติราชการในสำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราว ภูเก็ต ผมได้เรียนรู้ ฝึกฝน และปฏิบัติงานในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะช่วงที่เกิด "วิกฤติการณ์" โควิด-๑๙ ทำให้ได้มี "โอกาส" และ "ความท้าทาย" ในการทำงานในหลากหลายมิติอย่างแท้จริง

ภารกิจย้ายสำนักงานฯ ออกจากศาลากลาง มาให้บริการในห้างสรรพสินค้า

นโยบายของรัฐบาลนโยบายหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้ารับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งกรมการกงสุลได้ใช้แนวทางดังกล่าวขับเคลื่อนงานด้านการต่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีพลวัต โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการตั้งสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ให้กระจายทั่วไทย ๑๘ จังหวัด (ไม่รวมสำนักงานฯ ต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ) และในหลาย ๆ แห่ง ก็ย้ายเข้ามาในห้างสรรพสินค้า ซึ่งสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต ก็เช่นกัน ที่ได้ย้ายจากศาลากลางจังหวัดไปยังศูนย์การค้า Central Phuket จึงถือว่าเป็นความร่วมมือประชารัฐและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตามวิถีทางการใช้ชีวิตของประชาชนในสมัยใหม่มากขึ้น ทั้งนี้ การย้ายแหล่งให้บริการเป็นการสนองนโยบาย "การทูตเพื่อประชาชน ทุกแห่งหนเราดูแล" ของกระทรวงการต่างประเทศอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ภารกิจต่าง ๆ ไม่ได้ผ่านพ้นมาด้วยความง่ายดาย การสร้างสำนักงานฯ แห่งใหม่ก็เช่นกัน เพราะการดำเนินการก่อสร้างสำนักงานฯ ที่ภูเก็ต

เกิดขึ้นท่ามกลางวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ (รอบแรก) ที่จังหวัดภูเก็ตมีผู้ติดเชื้อสูงกว่า ๒๐๐ คน จึงส่งผลให้มีการ “ปิดเกาะ” ปิดช่องทางระหว่าง mainland กับเกาะภูเก็ตและปิดการเดินทาง “ตะเข็บ” ระหว่างตำบลซึ่งทำให้การก่อสร้างสำนักงานฯ เป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่สุดท้ายก็เสร็จทันกำหนดเวลาเปิดให้บริการประชาชนได้ทันตามการเปลี่ยนระบบการจัดทำหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ ระยะที่ ๓ ของกรมการกงสุล

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมผู้บริหารกระทรวงฯ เยือนภูเก็ต เพื่อเปิดสำนักงานฯ ตลอดจนพบปะกับคณะกงสุลใหญ่และกงสุลกิตติมศักดิ์ในจังหวัดภูเก็ต

ภายหลังการย้ายสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ที่เคยตั้งอยู่ในพื้นที่ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต เป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปี ไปยังห้างสรรพสินค้า Central Phuket (ฝั่ง Festival) นับเป็นโอกาสที่ดียิ่งที่นายดอน ปรมัตถ์วินัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เดินทางเยือนจังหวัดภูเก็ตเพื่อเข้าประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ระหว่างวันที่ ๒ - ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติของชีวิตราชการของผมในฐานะหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต ที่ได้ต้อนรับรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงการต่างประเทศพร้อมผู้บริหารจากกระทรวงการต่างประเทศให้เกียรติมาเปิดสำนักงานฯ ซึ่งสำนักงานฯ แห่งใหม่มีจุดบริการ (booth) จัดทำหนังสือเดินทาง ๗ จุด พร้อมห้องรับรองพิเศษ เปิดบริการระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. โดยในอนาคตอันใกล้ กรมการกงสุลอยู่ระหว่างการดำเนินการขยายงานบริการด้านการรับรองเอกสารและนิติกรณ์ อันสอดรับกับนโยบายของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในจังหวัดภูเก็ต และประชาชนที่อาศัยอยู่ในฝั่งอันดามันในมิติด้านสัญชาติและนิติกรณ์ที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้น

เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ยังได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวัน (Working Lunch) แก่กงสุลใหญ่ออสเตรเลียและรัสเซีย รวมทั้งกงสุลกิตติมศักดิ์ ณ จังหวัดภูเก็ต อีก ๑๒ ประเทศ โดยมีผู้บริหารกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมด้วย ซึ่งในโอกาสดังกล่าว กงสุลใหญ่และกงสุลกิตติมศักดิ์ต่างขอบคุณและชื่นชมบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการประสานภารกิจอพยพคนต่างชาติในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา๒๐๑๙ ตลอดจนได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการฟื้นฟูเศรษฐกิจและกระตุ้นการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตด้วย

งานส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคี ระหว่างต่างประเทศกับระดับท้องถิ่นไทย

ภารกิจพิเศษของหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต คือ การได้ช่วยสนับสนุนงานของจังหวัดในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างต่างประเทศกับระดับท้องถิ่นไทย เพราะจังหวัดภูเก็ตถือเป็นจังหวัดที่มีคณะกงสุลใหญ่และกงสุลกิตติมศักดิ์ต่างชาติอยู่มากที่สุดของประเทศไทย (รวม ๒๕ ประเทศ) โดยในระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตได้รับรองผู้แทนทางการทูตต่างประเทศที่มีถิ่นพำนักในประเทศไทย (ระดับเอกอัครราชทูต อุปทูตและกงสุลใหญ่) ในโอกาสการเยือนจังหวัดภูเก็ตอย่างเป็นทางการเป็นจำนวนมาก โดยมีการเข้าเยี่ยมคารวะและการหารือข้อราชการ ซึ่งการหารือในแต่ละโอกาสมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในบริบทของท้องถิ่นหรือภูมิภาค โดยเฉพาะการส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว ตลอดจนการกระชับความสัมพันธ์ด้านความเชื่อมโยงระดับประชาชน โดยมีประเด็นที่ถูกหยิบยกบ่อยครั้ง คือ ความสนใจของต่างชาติต่อการร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public - Private Partnership - PPP) ของโครงการการลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในจังหวัดภูเก็ต เช่น การก่อสร้าง

รถไฟรางเบา (light tram system) การก่อสร้างขุดเจาะอุโมงค์ เส้นทาง กระทู้ - ป่าตอง และการก่อสร้างศูนย์ประชุมชั้นนำระดับโลก (MICE City) ตามนโยบายการส่งเสริมความร่วมมือด้านเมืองอัจฉริยะ (Smart City) รวมถึงการแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างกันด้านการบริหารจัดการน้ำและของเสีย (Waste Management) พลังงานสะอาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Energy / Green Technology) และการจัดการด้านความปลอดภัยทางน้ำ (Water Safety Management) ตลอดจนการสถาปนาเมืองพี่ - เมืองน้อง เพื่อสานต่อความร่วมมือไปสู่ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการส่งเสริมความเชื่อมโยงในระดับประชาชนต่อไป

การประสานงานช่วยเหลือคนไทยกลับเข้าประเทศ

ในช่วงวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ การช่วยเหลือคนไทยให้กลับมาตุภูมินับเป็นภารกิจสำคัญของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกเรือชาวไทยที่ออกไปทำงานบนเรือและมีความจำเป็นต้องกลับเข้าไทย ซึ่งจังหวัดภูเก็ต นับเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีท่าเรือสำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกให้ลูกเรือชาวไทยกลับเข้ามา โดยหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ได้ช่วยประสานงานกับกองตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าว และกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศในการขอหนังสือรับรองการเดินทางเข้าไทย (Certificate of Entry - COE) ซึ่งมีสถิติรวมจำนวน ๘๙๙ คน ทั้งนี้ สืบเนื่องจากจังหวัดภูเก็ตมีสภาพทางภูมิศาตร์เป็นเกาะและเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่สุดของไทย จึงเป็นสถานที่จอดเรือสำราญ เรือยอร์ช เรือขนส่งสินค้าและเรือประมง และเป็นเมืองท่าสำคัญของฝั่งอันดามัน ซึ่งในเวลาต่อมารัฐบาลได้อนุญาตให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาด้วยเรือยอร์ช สามารถกักตัวบนเรือตนเองได้ (Alternative Yacht Quarantine - AYQ) จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวกลับเข้ามาโดยช่องทางน้ำและกักตัวแบบ AYQ รวม ๑๐๘ คน (สถิติ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือชาวต่างชาติกลับมาตุภูมิ

สืบเนื่องจากปัจจัยที่ว่าจังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีชาวต่างชาติท่องเที่ยวและพำนักอาศัยอยู่มากที่สุดแห่งหนึ่งในไทย ภารกิจหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

คือ เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในระยะเริ่มต้น สำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต ได้ปฏิบัติหน้าที่ประสานงานให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตกค้างอยู่ในจังหวัดภูเก็ตกลับประเทศ โดยกระผมได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตในฐานะประธานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดภูเก็ต ให้เป็นคณะทำงานและเลขานุการในคณะทำงานมาตรการเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศของจังหวัดภูเก็ต โดยประสานงานร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ต่างประเทศประจำประเทศไทย ในการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ตกค้างอยู่ในจังหวัดภูเก็ตให้กลับภูมิลำเนาได้อย่างปลอดภัย ทั้งนี้ ก่อนเกิดวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ จังหวัดภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเยือนปีละประมาณ ๑๔ ล้านคน นำรายได้เข้าประเทศกว่า ๔๗๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๙๔ ของอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ทั้งหมดให้จังหวัด (ข้อมูลปี ๒๕๖๒)

การส่งเสริมเศรษฐกิจภูเก็ตให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติกลับมาภูเก็ตโดยสายการบิน Semi Commercial Flight

ภายหลังวิกฤติการณ์โควิด-๑๙ ที่บรรเทาลงในปลายปี ๒๕๖๓ กรมการกงสุลได้ช่วยประสานงานจัดเที่ยวบินกึ่งพาณิชย์บินตรงเข้าจังหวัดภูเก็ต อาทิ

สายการบินการ์ตา สายการบินเอมิเรตส์ สายการบินสิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งตรงกับเวลาที่จังหวัดภูเก็ตค่อย ๆ เปิดประตูรับชาวต่างชาติอีกครั้ง ทำให้มีความเชื่อมโยงด้านการบินระหว่างกัน ส่งผลโดยตรงต่อการเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และนำรายได้เข้ามาให้ภาคธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยต่อไป โดยภาคเอกชนจังหวัดภูเก็ตเห็นว่าการช่วยเหลือของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ที่ให้มีสายการบินบินตรงเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต “ถือเป็นการต่อลมหายใจของชาวภูเก็ต (เศรษฐกิจภูเก็ต)” และช่วยประคับประคอง ขับเคลื่อน ฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของไทยต่อไป โดยสำนักงานหนังสือเดินทางฯภูเก็ต ยังได้ช่วยประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศ และกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องเที่ยวบินและการขอหนังสือรับรองการเดินทางเข้าไทย (COE) อีกด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตและมากักตัวในโรงแรมทางเลือก (Alternative Local Quarantine - ALQ) รวม ๒๓๑ คน (สถิติ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

การส่งเสริมภาพลักษณ์ภูเก็ต ด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจแก่ประชาคมนานาชาติ

นอกจากนี้ ภารกิจพิเศษที่อยู่นอกเหนือคู่มือการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต คือ การได้ช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการจังหวัด (วิเทศสัมพันธ์) กับภาคเอกชนในการจัดให้คณะเอกอัครราชทูตพร้อมคู่สมรส รวม ๑๕ ประเทศ (โดยคัดเลือกจากกลุ่มประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดภูเก็ตมากที่สุด ๑๐ ลำดับแรก และประเทศที่มีสถานกงสุลใหญ่และสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ในจังหวัดภูเก็ต) เดินทางเยือนจังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต (ทั้งทางสนามบินนานาชาติและเรือยอร์ช) โดยเดินทางมากักตัวในโรงแรมทางเลือกที่ผ่านมาตรฐานทางสาธารณสุขก่อนเดินทางท่องเที่ยวต่อไปยังสถานที่อื่นของไทย โดยแต่ละประเทศที่เข้าร่วมกิจกรรมจะช่วยสื่อสารกลับไปยังประเทศของตนเองว่า จังหวัดภูเก็ตพร้อมเปิดรับนักท่องเที่ยวจากนานาประเทศ โดยยึดถือและปฏิบัติตามมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวในไทยร่วมกับประชาชนท้องถิ่นชาวไทยอย่างมั่นใจ

การเข้าร่วมการประชุม ITOP FORUM ณ เมืองโอกินาวา ญี่ปุ่น และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของ UNitar Cifal Jeju (United Nations Institute for Training and Research) ณ เมืองเจจู เกาหลีใต้

โอกาสหนึ่งที่สำคัญของหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต ที่ทางผู้บริหารจังหวัดมอบให้คือ การเข้าร่วมการประชุม ITOP FORUM ณ เมืองโอกินาวา ญี่ปุ่น (ระหว่างวันที่ ๕ - ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) ซึ่งการประชุมดังกล่าวถือเป็นการประชุมประจำปีที่สำคัญของสมาชิกจากเมืองเกาะทั่วโลก ๑๑ เมือง ใน ๑๑ ประเทศ ที่ผ่านมาจังหวัดภูเก็ตนับเป็นสมาชิกหนึ่งเดียวของไทยที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและสร้างสรรค์ในเวทีนี้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของ UNitar Cifal Jeju ณ เมืองเจจู เกาหลีใต้ (ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) ถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม UN Institute for Training and Research (UNitar) และ International Peace Foundation (IPF) โดยแต่ละปีผู้จัดจะคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศสมาชิก ทั้งนี้ในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสอง ผมได้นำเสนอแนวทางปฏิบัติที่ดีเลิศ (best practices) ของจังหวัดภูเก็ตที่ดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะแผนการพัฒนาให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางนานาชาติ (international hub) ในด้านการท่องเที่ยว (การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก) การศึกษา นวัตกรรมการบริการและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว กระผมเห็นว่า การเป็นผู้แทนไทย (ในระดับท้องถิ่น) ที่นำเสนอกรณีศึกษาของ SDGs กับการพัฒนาเมืองและพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ต ทำให้ผู้เข้าร่วมการประชุมและผู้ฝึกอบรมจากต่างชาติได้เห็นว่ารัฐบาลไทยและจังหวัดภูเก็ตยึดถือหลักการและปฏิบัติตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ตลอดจนยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของไทยในเวทีนานาชาติที่แสดงให้เห็นว่าจังหวัดภูเก็ตให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองและพื้นที่ให้เป็นจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน

ขอบพระคุณโอกาสที่มีค่ายิ่ง

สำหรับผม การมารับหน้าที่หัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทางฯ ภูเก็ต ถือได้ว่าเป็นโอกาสอันดียิ่งในชีวิตการทำงานเป็นข้าราชการนักการทูต ที่ได้มีโอกาสสัมผัสกับท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ ได้ฝึกฝนตนเอง ในงานด้านการบริหารสำนักงาน งานด้านหนังสือเดินทางและระเบียบทะเบียนราษฎร์ และที่สำคัญ คือ การได้รับอนุญาตจากกรมการกงสุล ให้สร้างเครือข่าย เรียนรู้ และสนับสนุนงานของจังหวัดในมิติด้านการต่างประเทศ กระผมต้องกราบขอบพระคุณอดีตผู้บริหารกรมการกงสุลทุกท่าน (เอกอัครราชทูตชาตรี อรรจนานันท์ และเอกอัครราชทูตภัทรัตน์ หงษ์ทอง) และผู้บริหารกรมการกงสุลปัจจุบัน (ท่านอธิบดีฉัตรชัย วิริยเวชกุล ท่านรองอธิบดีณรงค์ บุญเสถียรวงศ์ และท่านรองอธิบดีจาตุรนต์ ไชยะคำ) เลขานุการกรมและผู้อำนวยการทุกกองในกรมการกงสุล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต (นายภัคพงศ์ ทวิพัฒน์) และผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต คนปัจจุบัน (นายณรงค์ วุ่นซิ้ว) รวมถึงผู้บริหารจังหวัดภูเก็ต ทั้งภาครัฐและเอกชน และคณะกงสุลใหญ่ กงสุลกิตติมศักดิ์ต่างประเทศ รวมถึงน้อง ๆ ในสำนักงานฯ ทุกคน ที่ให้ความไว้วางใจและความกรุณาต่อข้าราชการคนนี้ ในการประสานงานและปฏิบัติงานต่าง ๆ ในมิติที่เกี่ยวข้องด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ งานด้านการกงสุล อย่างรอบด้าน ซึ่งผมคิดเองว่าการออกประจำการในต่างจังหวัดของไทยครั้งนี้ นับเป็น “Mini – posting” ของกระทรวงการต่างประเทศอีกนัยหนึ่ง

เรื่อง พชร อังศุสุกนฤมล
นักการทูตปฏิบัติการ กรมสารนิเทศ

ปัจฉิมบทระดมสมอง ไทยเจ้าภาพเอเปค ปี ๒๕๖๕

ปี ๒๕๖๕ จะเป็นหนึ่งหมุดหมายสำคัญของการต่างประเทศไทย และเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะสามารถแสดงศักยภาพผ่านการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (เอเปค) ในปีหน้า นับเป็นเวทีระหว่างประเทศที่ไทยใช้ผลักดันความร่วมมือต่าง ๆ โดยเฉพาะประเด็นเศรษฐกิจมาอย่างยาวนาน

และแสดงบทบาทนำสร้างความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูในทุกมิติ

การรับไม้ต่อของไทยในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนนี้ ทำให้เราต้องทำการบ้านโจทย์ใหญ่ผ่านการขบคิด วิเคราะห์ และประมวลผลว่าอะไรควรเป็นประเด็นหารือสำคัญเพื่อให้ประชาชนไทยได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเป็นเจ้าภาพเอเปคของไทย

นับตั้งแต่ช่วงกลางปี ๒๕๖๔ กระทรวงการต่างประเทศได้มุ่งทำการบ้าน ผ่านการหารือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกิจกรรมระดมสมองต่าง ๆ อาทิ APEC Focus Group, APEC 5.0 Professionals Meeting, APEC Brainstorming Session และ APEC Media Focus Group ที่ได้สร้างการมีส่วนร่วมกับนักวิชาการ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน สื่อมวลชน หน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและปฏิบัติ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกว่า ๓๐๐ คนเป็นที่มาของการตกผลึกกรอบแนวคิด “๑ หลักการ ๓ ประเด็นสำคัญ” ที่นำมาเป็นพื้นฐานในการหารือครั้งล่าสุดในกิจกรรม APEC Symposium ที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

๑ หลักการที่จะเป็นพื้นฐานความคิดในการเป็นเจ้าภาพเอเปคของไทยคือ หลักการ BCG (Bio-Circular-Green Economy) ซึ่งหมายถึง “เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว” อันจะเป็นโมเดลเศรษฐกิจ หรือกลไกหลักในการขับเคลื่อนการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกต่อไป

BCG โมเดลนี้ถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ไทยยินดีแบ่งปันแนวคิดเหล่านี้เพื่อเป็นทางเลือกในการฟื้นฟูให้กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะแนวคิด BCG สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาของไทยในอดีต ผ่าน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) และยังมุ่งสู่ผลลัพธ์เดียวกันกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs)

๓ ประเด็นสำคัญที่เป็นหัวใจของการหารือในกิจกรรม APEC Symposium เริ่มต้นที่หัวใจหลักของความร่วมมือในกรอบเอเปค คือ

๑. การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ในประเด็นนี้ผู้ร่วมเสวนามองว่าโควิด-๑๙เป็นปัจจัยสำคัญในการเร่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่อภาคธุรกิจ (Technological Disruption) ทำให้ช่องว่างระหว่างผู้ประกอบการรายเล็กกับผู้ประกอบการรายใหญ่กว้างมากขึ้น ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาด้านการค้าการลงทุนควรมุ่งเน้นการสร้างการเข้าถึง (access) โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการ

วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (MSMEs) ใน ๓ มิติ คือ การเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการเข้าถึงตลาด โดยเฉพาะตลาดดิจิทัลที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๒. การฟื้นฟูความเชื่อมโยง โดยเฉพาะการเดินทางและการท่องเที่ยว ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าประเทศไทยควรใช้โอกาสในการเป็นเจ้าภาพเอเปค ผลักดันการกำหนดแนวปฏิบัติในการเดินทาง (Travel Protocol) ระหว่างเขตเศรษฐกิจที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขเอกสารรับรองการฉีดวัคซีน (Vaccine Certificate)

นอกจากนี้ ควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในด้านสาธารณสุขของไทยร่วมกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในปัจจุบัน ในการส่งเสริมธุรกิจภาคบริการ อาทิ ระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism)

๓. การเจริญเติบโตที่ยั่งยืนและครอบคลุม ผู้ร่วมเสวนาได้หยิบยกแนวคิดเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตผ่านการบ่มเพาะนวัตกรรม และมองว่าเขตเศรษฐกิจต้องเร่งกระบวนการในการสร้างสภาพแวดล้อมของนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) ให้มีความแข็งแรง โดยเริ่มจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ทั้งจากทรัพยากรภายในประเทศผ่านการสร้างทักษะใหม่ที่จำเป็น (Reskill) และการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Upskill) นอกจากนี้ ยังมีการเสนอให้พัฒนาระบบที่จะอำนวยความสะดวกในการจ้างงานแรงงานที่มีศักยภาพระหว่างเขตเศรษฐกิจผ่านกลไกเดิมที่มีอยู่ เช่น บัตรเดินทางสำหรับนักธุรกิจเอเปคให้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการรายย่อยและสตาร์ทอัพอีกด้วย

เรื่อง ณัฐภาณุ นพคุณ
รองอธิบดีกรมสารนิเทศ และรองโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ

การทูตวัฒนธรรมในยุค New Normal

เป็นเวลานานกว่าหนึ่งปีแล้วที่โลกต้องเผชิญกับการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ที่นอกจากจะทำให้ผู้คนต้องปรับตัว ปรับวิถีชีวิตแล้ว ยังต้องปรับรูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป กอปรกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและผู้คน ด้วยเหตุนี้เองกระทรวงการต่างประเทศจึงใช้โอกาสนี้ในการปรับรูปแบบการส่งเสริมความนิยมไทยในต่างประเทศ พลิกวิกฤตเป็นโอกาส โดยมีโจทย์สำคัญคือ การส่งเสริมความนิยมไทย

การเสวนา New Normal: New Coolture เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมสำหรับก้าวเข้าสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่

ให้สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ของผู้คนทั่วโลก และใช้ความก้าวหน้าทางดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสร้างความรับรู้เกี่ยวกับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นใหม่

เรื่องเชย ๆ VS เรื่องคูล ๆ

การดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่ของกรมสารนิเทศกระทรวงการต่างประเทศเริ่มต้นขึ้นด้วยการจัดงานเสวนา New Normal: New Coolture เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๓ ถ่ายทอดผ่าน Facebook Live เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมสำหรับก้าวเข้าสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่ เพราะเราเชื่อว่า culture นั้น cool ได้ ขอเพียงเปิดใจให้กับแนวทางใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้ผนวกเข้ากับวิถีชีวิตยุคใหม่อย่าง

สอดคล้อง ทันสมัย ใช้ platform ใหม่ ๆ เพื่อนำพาประเทศไทยเข้าไปอยู่ในใจของผู้คนทั่วโลก ภาพของ New Normal: New Coolture ฉายชัดยิ่งขึ้นในการจัดงานเสวนาครั้งที่สอง ในชื่อ New Normal: New Coolture in Digital Age ซึ่งท่านสามารถติดตามรายละเอียดได้จากวารสารวิทยุสราญรมย์เล่มนี้ หรือรับชมการเสวนาย้อนหลังผ่าน Facebook ของกระทรวงการต่างประเทศได้

ความน่าประทับใจของการเสวนาครั้งนี้คือ การได้เห็นคนรุ่นใหม่สร้างพื้นที่แห่งการสื่อสารด้วยตัวเอง แบ่งปันความคิด ทัศนคติ การใช้ชีวิตที่น่าสนใจ ใช้ platform online ให้เกิดประโยชน์ เป็นแรงบันดาลใจให้กับหลาย ๆ คนได้ อีกทั้งยังให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเสพสื่อออนไลน์ของผู้คนในปัจจุบันอีกด้วย และในเดือนกันยายน ๒๕๖๔ นี้ กรมสารนิเทศจะจัดงานเสวนา New Normal: New Coolture ขึ้นอีกครั้ง ภายใต้แนวคิด New Normal: New Coolture: Bridging the Gap ซึ่งเชิญคนต่างเจนเนอเรชั่นมาร่วมแลกเปลี่ยน

ความเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารในโลกสมัยใหม่และการทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของใจที่เปิดกว้าง

ย้อนอดีตเพื่อเข้าใจปัจจุบันและรังสรรค์อนาคต

ช่วงเวลาเช่นนี้นับเป็นโอกาสในการย้อนกลับไปสร้างความเข้าใจในรากเหง้าของความเป็นไทย รวมทั้งงานการทูตในประวัติศาสตร์ไทยด้วยเช่นกัน กรมสารนิเทศจึงเชิญคณะสื่อมวลชนไปร่วมศึกษาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยในโครงการ "เส้นทางวัฒนธรรมกับประวัติศาสตร์การทูตไทยในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์" และ "เงาฝรั่งบนฝั่งอยุธยา" ด้วยความมุ่งหวังว่าการเดินทางย้อนรอยประวัติศาสตร์เช่นนี้จะช่วยก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สาธารณชนเกี่ยวกับเรื่องราวการต่างประเทศในอดีต เช่น ท้าวทองกีบม้าไม่ได้เป็นคนเริ่มต้นประดิษฐ์ขนมทองหยิบทองหยอดและฝอยทองอย่างที่คนไทยส่วนใหญ่เข้าใจกัน และอยุธยาคือยุคสมัยแห่งความรุ่งเรืองของสังคมพหุวัฒนธรรมที่ไม่ได้มีแต่เพียง

“เงาฝรั่ง” หากแต่รวมถึงชาวต่างชาติอื่น ๆ ทั้งญี่ปุ่น จีน เปอร์เซีย และอีกหลายชนชาติ และสุดท้ายได้ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถในการดำเนินกุศโลบายทางการทูตของสถาบันพระมหากษัตริย์ในขณะนั้น

เทศกาลละครไทย ความบันเทิงที่เข้าถึงประชาชน

เมื่อคนรุ่นใหม่มีชีวิตผูกพันกับโลกออนไลน์อย่างเหนียวแน่นไม่เพียงแค่คนไทย หากรวมถึงผู้คนในประเทศต่าง ๆ การ lockdown เมืองส่งผลให้ผู้คนต้องอยู่กับบ้าน ทำงานและใช้ชีวิตกับหน้าจอคอมพิวเตอร์ ละครไทย

ที่ฉายผ่านช่องทางออนไลน์ได้รับความนิยมพุ่งสูงขึ้นอย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะในญี่ปุ่น เราจึงนำวัฒนธรรมไทยไปเสิร์ฟให้ถึงหน้าจอด้วยงาน "เทศกาลละครไทยในญี่ปุ่น ๒๐๒๑" ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างกรมสารนิเทศ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว ทีมประเทศไทย และค่ายละครไทย ๓ ค่าย ได้แก่ GMM TV นาดาวบางกอก และช่อง ๓ ที่นอกจากจะเป็นการจัดงานเทศกาลละครไทยในประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกแล้ว ยังเป็นการจัดงานเทศกาลไทยผ่านระบบ

Online Streaming เป็นครั้งแรกอีกด้วย งานนี้ได้รับการตอบรับอย่างดียิ่งจากแฟน ๆ ทั้งชาวญี่ปุ่นและชาติอื่น ๆ ทำให้มีผู้ติดตามชมการถ่ายทอดสดกว่าหนึ่งหมื่นคน hashtag ติดเทรนด์ทวิตเตอร์อันดับหนึ่งของไทย ถือเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จด้านการทูตวัฒนธรรมของกระทรวงการต่างประเทศในยุค New Normal ช่วยส่งเสริมวงการละครไทยให้พัฒนาและเป็นที่รู้จักในระดับสากล

Soft Power ที่หลากหลาย

อีกแขนงหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่สามารถส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับโลกได้คือ แฟชั่น ด้วยว่าไทยมีนักออกแบบแฟชั่นที่มีชื่อเสียงมากมาย และจำนวนหนึ่งก้าวไปไกลถึงเวทีระดับโลก อย่างปารีสแฟชั่นวีค มิลานแฟชั่นวีค หรือนิวยอร์กแฟชั่นวีค แต่สิ่งที่ชาวต่างชาติยังรู้จักไม่มากนักคือ วงการแฟชั่นของไทยได้พัฒนาการออกแบบแฟชั่นไปพร้อม ๆ กับการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของ 'Bio-Circular-Green' Economy หรือการผสมผสานการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (bio)

วงการแฟชั่นของไทยได้พัฒนาการออกแบบแฟชั่นไปพร้อม ๆ กับการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม

เศรษฐกิจหมุนเวียน (circular) และเศรษฐกิจสีเขียว (green) ในโอกาสครบรอบเล่มที่ ๑๐๐ ของนิตยสาร Vogue Thailand กรมสารนิเทศจึงได้ร่วมมือกับนิตยสาร Vogue Thailand ออกหนังสือเล่มพิเศษ Vogue 100th Edition เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ศักยภาพของวงการแฟชั่นและอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีโอกาสฉายแสงในเวทีระดับโลก หากยังเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สะท้อนภาพพันธกิจของไทยในการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างน่าสนใจ ท่านที่สนใจสามารถติดตามอ่านกันได้ทั้งทางนิตยสาร เว็บไซต์ Facebook และ Instagram ของ Vogue Thailand ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔

Gen Y Gen Z = Our Future

เพราะเราเชื่อว่าคนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มที่มีไอเดียสดใหม่ มีมุมมองที่น่าสนใจ และมีความสามารถอย่างที่เราคาดไม่ถึง โครงการจัดประกวดภาพยนตร์สั้น “ประเทศไทยที่อยากให้โลกรู้จัก” จึงเกิดขึ้น เพื่อเฟ้นหาภาพยนตร์สั้นประชาสัมพันธ์

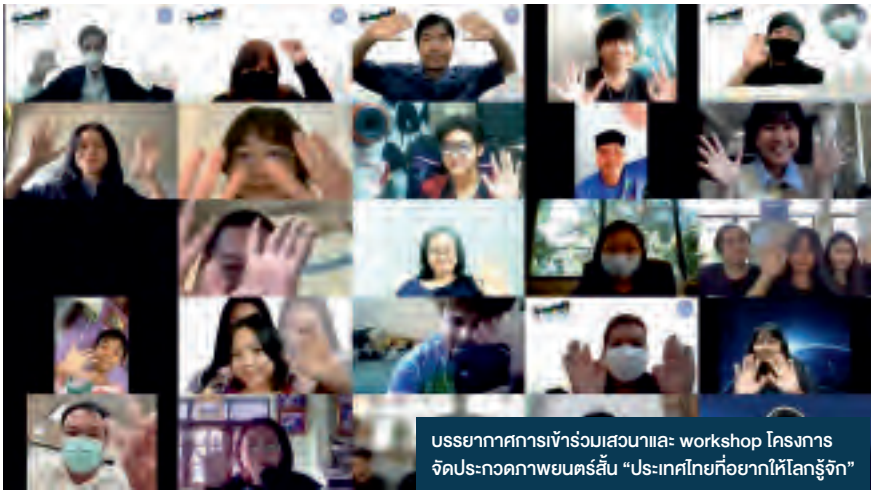

บรรยากาศการเข้าร่วมเสวนาและ workshop โครงการ
จัดประกวดภาพยนตร์สั้น “ประเทศไทยที่อยากให้โลกรู้จัก”

ประเทศไทยในรูปแบบที่น่าสนใจ เพราะใครเล่าจะสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้ดีเท่ากับคนรุ่นใหม่ด้วยกันเอง นอกจากจะได้เห็นมุมมองของคนรุ่นใหม่ต่อการสร้างความนิยมไทยในต่างประเทศแล้ว โครงการนี้ยังมุ่งให้คนรุ่นใหม่ได้พัฒนาศักยภาพ มีผลงานเผยแพร่ออกสู่สายตาชาวต่างชาติ สำหรับท่านที่สนใจสามารถเข้าไปดูรายละเอียดได้ที่เพจเฟซบุ๊ก MFA Clip Contest สามารถส่งผลงานเข้าประกวดและเข้าร่วมเสวนาและ workshop การทำหนังไทยให้โดนใจชาวต่างชาติจากวิทยากรผู้คร่ำหวอดในวงการน่าสนใจตั้งแต่เริ่มเลยทีเดียว

การทูตวัฒนธรรมในบริบทโลก

หลายโครงการด้านการทูตวัฒนธรรมของกรมสารนิเทศที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ล้วนแล้วแต่สะท้อนภาพการทูตวัฒนธรรมยุคใหม่ที่ยึดโยงกับบริบทโลกใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล กระชับความสัมพันธ์ทั้งระหว่างคนไทยต่างวัยและเพื่อนนานาชาติของเราให้แน่นแฟ้น สร้างพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมอันมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และสร้างช่องทางและโอกาสใหม่ให้กับสินค้าและผู้ประกอบการไทย ขอให้ท่านผู้อ่านทุกท่านติดตามไปพร้อม ๆ กัน

ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยที่ถูกสื่อสารผ่าน
การทูตวัฒนธรรมไปยังต่างประเทศในทุกมุมโลก

เรื่อง กนกวรรณ เกิดผลานันท์
ผู้สื่อข่าว นสพ. กรุงเทพธุรกิจ
บทสัมภาษณ์พิเศษตีพิมพ์ใน นสพ. กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

‘การทูตวัฒนธ

บอกความเป็นไทยมุม

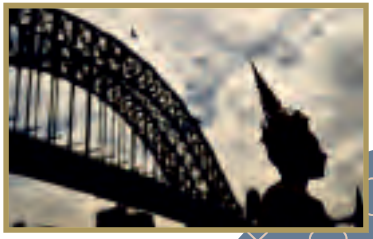

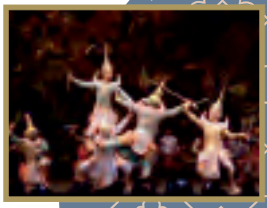

รรม'
ใหม่

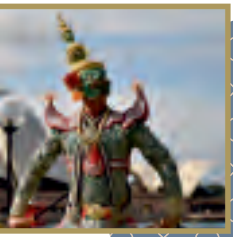

การดำเนินนโยบายต่างประเทศจำเป็นต้องใช้ทุกเครื่องมือ เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ วัฒนธรรมก็สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการดำเนินงานทางการทูตได้ เหมือนที่ครั้งหนึ่งมหาอำนาจเคยใช้การทูตปิงปอง การทูตแพนด้าจนเป็นที่เลื่องลือ ถึงยุคนี้มีการทูตหน้ากาก การทูตวัคซีน แล้วไทยจะใช้การทูตแบบไหนในยุคที่ต้องฟื้นตัวจากโควิด-๑๙ ระบาด อรพินทร์ หาญชาญชัยกุล ผู้อำนวยการกองการทูตวัฒนธรรม กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศให้สัมภาษณ์พิเศษกับกรุงเทพธุรกิจ

ผอ.เจี๊ยบ เริ่มต้นด้วยการอธิบายว่า ทั้งการทูตปิงปอง การทูตแพนด้า การทูตวัฒนธรรมล้วนเป็นส่วนหนึ่งของ

ซอฟท์เพาเวอร์ ที่ตามทฤษฎีของโจเซฟไนน์ หมายถึง อำนาจนุ่ม อำนาจละมุน เป็นความสามารถในการจูงใจหรือโน้มน้าวเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการมากกว่าการใช้การบีบบังคับ หรือการให้สิ่งตอบแทน ตรงข้ามกับ ฮาร์ดเพาเวอร์ที่ใช้กำลังทหาร ในช่วงสงครามเย็นมีการใช้ซอฟท์เพาเวอร์กันมาก เช่น จีนใช้การทูตปิงปองในช่วงเปิดประเทศ ในยุโรป ใช้การประกวดร้องเพลง "ยูโรวิชัน" หรือสถาบันสอนภาษา British Council, เกอเธ่, อาลิยองซ์ ฟรองเซส์ พวกนี้ก็คือ ซอฟท์เพาเวอร์ ใช้การเรียนภาษาเป็นตัวเชื่อมโยงกับคนที่ไปเรียน การให้ทุนการศึกษา ก็เป็นซอฟท์เพาเวอร์อย่างหนึ่ง เป็นการฝังเมล็ดพันธุ์ให้เขาชอบประเทศเรา

ตามทฤษฎีของโจเซฟ ไนน์ ที่มาของซอฟท์เพาเวอร์ ได้แก่ ๑. นโยบายต่างประเทศ ๒. ค่านิยมทางการเมือง ๓. วัฒนธรรม จึงเกิดคำว่า "การทูตวัฒนธรรม" แต่การทูตวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้วนับศตวรรษ นักสำรวจ นักเดินทาง พ่อค้า ครู และศิลปินต่างเป็นตัวอย่างของ "ทูตที่ไม่เป็นทางการ" หรือ "ทูตทางวัฒนธรรม" เมื่อถามถึงการทูตวัฒนธรรมของไทยที่ได้รับการยอมรับจากตะวันตก ผอ.เจี๊ยบ ตอบอย่างไม่ลังเล "อาหารไทย" นอกจากนี้แต่ละปี กระทรวงการต่างประเทศ

บูรณาการกับกระทรวงวัฒนธรรม จัดงานในธีมต่าง ๆ เช่น ธีมผ้าไทย นำผ้าจัดแสดงที่ตะวันออกกลาง ญี่ปุ่น การนำศิลปวัฒนธรรมของไทย เช่น โขนไปแสดงในสถานที่สำคัญ เช่น รอยัลอัลเบิร์ตฮอลล์ในกรุงลอนดอน และโอเปราเฮาส์ของซิดนีย์

กรุงเทพธุรกิจตั้งข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือ วัฒนธรรมในการนำเสนอของภาครัฐไทย มักออกมาในรูปของผ้าไทย รำไทย แต่ตอนนี้คนรุ่นใหม่อยากได้อะไรที่ฉีกออกไปจากเดิม ผอ.กองการทูตวัฒนธรรม อธิบายว่าเรื่องนี้แล้วแต่สถานการณ์ กระทรวงต่างประเทศไม่ได้ทำแค่ผ้าไทย "เราทำหลายอย่างมาก กีฬาเราก็ทำ เช่น มวยไทย ซึ่งรัฐบาลประสงค์จะผลักดันให้มวยไทยได้รับการบรรจุในโอลิมปิก" รองนายกรัฐมนตรีดอน ปรมัตถ์วินัย ก็ให้ความสำคัญในเรื่องกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มวยไทยและตะกร้อ โดยประสงค์จะให้เผยแพร่ในต่างประเทศ ด้วยเห็นว่า กีฬาทั้งสองประเภทนี้เป็นเอกลักษณ์ของไทย อีกทั้งยังเสริมสร้างให้ผู้ฝึกมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ซึ่งถือเป็นพื้นฐาน

ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วยอีกทางหนึ่ง กระทรวงฯ จึงมีแผนที่จะนำตะกร้อไปเผยแพร่ในต่างประเทศควบคู่กับมวยไทย

ในส่วนของอุตสาหกรรมบันเทิง กระทรวงฯ จัดงานเทศกาลภาพยนตร์ไทยในประเทศต่าง ๆ โดยเน้นในอาเซียน ซึ่งนอกจากจะนำเสนอภาพยนตร์แล้ว ยังจัดงานลักษณะแฟนมีต เช่น ที่เวียดนาม เกิดปรากฏการณ์ห้างแตกมาแล้ว ทั้งนี้ทั้งนั้นแล้วแต่กลุ่มเป้าหมายว่า จะชอบภาพยนตร์แนวไหน สมัยที่เธอประจำการอยู่ที่เบอร์ลิน ฝ่ายเยอรมนีจัดเทศกาลหนังของคุณเจ้ย อภิชาตพงศ์ วีระเศรษฐกุล โดยจัดฉายมาราธอน

“คนดูเยอะมาก งานแบบนี้ก็แล้วแต่กลุ่มเป้าหมาย” ผอ.เจี๊ยบย้ำ พร้อมเล่า

ต่อว่าช่วงที่เกิดโควิด-๑๙ไปต่างประเทศไม่ได้ เธอก็เลยมาคิดว่าจะทำอย่างไรกับโครงการของกองการทูตวัฒนธรรม ต้องหันมามองงานของตนเองใหม่ เกิดทริปนำสื่อมวลชนไปทัศนศึกษาที่ลพบุรี อยุธยา

"สถานทูตเองก็ตกที่นั่งลำบาก จัดงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวไม่ได้ อย่างเทศกาลไทยที่กรุงโตเกียว มีคนมาร่วมเป็นแสน ๆ คน เมื่อกรุงโตเกียวประกาศภาวะฉุกเฉินด้วยสถานการณ์โควิด การจัดงานใหญ่ที่มีคนมารวมกันจำนวนมากจึงเป็นไปไม่ได้เลย"

ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ กระทรวงต่างประเทศจึงต้องคิดใหม่เรื่องการจัดเทศกาลไทย เช่น สถานทูตบางแห่งจัดสอนทำอาหารออนไลน์ ส่งส่วนผสมไปให้ผู้สมัครถึงบ้าน แล้วก็นัดวันเวลา

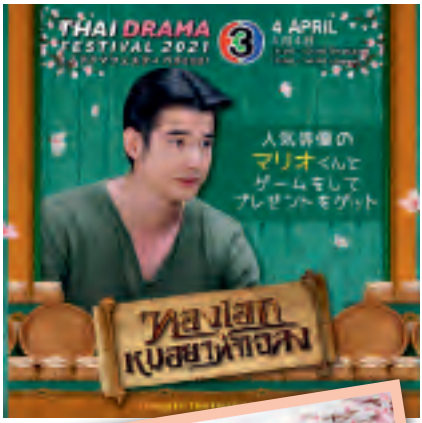

สอนทำผัดไทยผ่านทางออนไลน์เสร็จแล้ว ทุกคนก็จะมีผัดไทยฝีมือตัวเอง

"แต่จะให้สอนทำผัดไทยเหมือนกันทั้งโลกก็ไม่ไหว (สถานทูต) โตเกียวตั้งข้อสังเกตว่า ซีรีส์ไทยกำลังดังมากที่ญี่ปุ่น จึงกลายเป็นโครงการ Thai Drama Festival 2021 ในรูปแบบการจัดกิจกรรมระหว่างนักแสดงจากประเทศไทยกับแฟนคลับที่ญี่ปุ่น เพื่อโปรโมทละครไทยในญี่ปุ่นซึ่งกำลังโด่งดังมาก ตีเหล็กต้องตีตอนร้อน ถ้าไม่ทำตอนนี้แล้วจะทำตอนไหน"

ผอ.เจี๊ยบตั้งคำถามพร้อมเล่าถึงงาน Thai Drama Festival 2021 ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๓ - ๔ เมษายน ถือเป็นงานด้านการทูตวัฒนธรรมที่ตอบโจทย์วัยรุ่นและคนรุ่นใหม่

ทั้งยังมีภาคที่เป็นงานเสวนาวิชาการโดยตัวเธอเอง ตัวแทนจากช่อง ๓ และตัวแทนจากทีวีอาซาฮีที่ซื้อละครไทยไปฉายร่วมเวทีเสวนา ผอ.เจี๊ยบยกตัวอย่างเกาหลีใต้ที่ส่งออกวัฒนธรรมผ่านซีรีส์มาเป็น ๒๐ ปี มาประสบความสำเร็จเมื่อ Parasite ได้รับรางวัลออสการ์ “ซอฟท์เพาเวอร์เป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและต้องใช้เวลานานมาก” ซึ่งคำถามที่ตามมาคือ หลังโควิดใคร ๆ ก็อยากได้เงินกันทั้งนั้น แล้วการทูตวัฒนธรรมจะทำเงินเข้าประเทศได้มากน้อยแค่ไหน

“จริง ๆ แล้วการทูตวัฒนธรรมนี่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงแค่การจัดงานครั้งเดียวแล้วนับตังค์ ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และยาวนานจึงจะสำเร็จ แต่หากสำเร็จแล้วจะต่อยอดทาง

THAI DRAMA

เศรษฐกิจอื่นๆได้เช่นกันเช่นภาพยนตร์ "อ้ายคนหล่อลวง" ที่ไปฉายในประเทศเพื่อนบ้าน ทำรายได้มากมาย เราหวังว่าจะมีการต่อยอดทางเศรษฐกิจอื่นๆด้วย เช่น หวังว่าเขาจะรู้จักไทยมากขึ้น ชอบเรามากขึ้นและอยากมาบ้านเรามากขึ้น

เอาง่าย ๆ เรารู้จักเกาะเชจูของเกาหลีใต้จากอะไร จากซีรีส์ตอนประจำการอยู่ฟิลิปปินส์ปี ๒๐๐๐ ได้ดูซีรีส์จากอารีรังทีวี เห็นตัวละครใช้มือถือซัมซุง ขับรถยนต์ฮุนได รู้จักต๊อกบกกีจากซีรีส์ เรารู้ว่าคนเกาหลีชอบกินไก่ทอดกับเบียร์จากซีรีส์ มันไม่ได้เกิดจากซีรีส์เรื่องเดียว แต่เกิดซ้ำๆๆๆ จนเราซึมซับวิถีชีวิตของคนเกาหลี นี่คือซอฟท์เพาเวอร์"

ส่วนคำว่า "วัฒนธรรม" ผอ.เจี๊ยบกล่าวว่า ถ้าเราไม่จำกัดความคิดของเราให้แคบตามจารีตว่าวัฒนธรรมคืออะไร แต่ตีความในความหมายที่กว้างตามที่อาจารย์ธงทอง (จันทรางศุ) เคยพูดในงานเสวนาของกระทรวงต่างประเทศว่าถ้าวัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิต จะเป็นอะไรที่เราเล่นได้เยอะมาก

"แต่ส่วนตัวมองว่า ไม่ว่าเราจะทำคอนเทนท์แบบไหนก็ตาม จะวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์ หรือวัฒนธรรมคือวิถีชีวิต ถ้าเสนอได้อย่างแนบเนียน คนดูไม่รู้สึกว่าถูกยัดเยียด เชื่อว่าทำได้หมด" นี่คือคำตอบจาก ผอ.กองการทูตวัฒนธรรม กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

THA
FES
タイ

AI DRAMA
TIVAL 2021

THAILAND

タイドラマグッズ

เรื่อง เกริกภูมิ จิตรานุเคราะห์
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์

ประสบการณ์ของผู้แทนไทยประจำสำนักเลขาธิการเอเปค

กว่าสามทศวรรษที่เอเปคได้ก่อตั้งขึ้น เอเปคถือเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เติบโตขึ้นมากในทุกมิติ ไม่เพียงแต่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก ๑๒ เขตเศรษฐกิจเป็น ๒๑ เขตเศรษฐกิจ แต่เอเปคยังให้ความสำคัญกับประเด็นใหม่ ๆ ซึ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน อาทิ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข และการเติบโตอย่างครอบคลุม เป็นต้น โดยเชื่อว่าประเด็นเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของเอเปค

โดยที่เอเปคเป็นกรอบความร่วมมือขนาดใหญ่ มี GDP ของเขตเศรษฐกิจสมาชิกรวมกันกว่าร้อยละ ๖๐ ของ GDP โลก เอเปคจึงเป็นตลาดการค้าที่สำคัญของไทย และโดยที่เอเปคครอบคลุมเขตเศรษฐกิจที่หลากหลาย ทั้งเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เป็นมหาอำนาจอาทิ จีน สหรัฐอเมริกา รัสเซีย หรือเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่แต่มีขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรน้อย อาทิ สิงคโปร์ ไต้หวัน หรือเขตเศรษฐกิจขนาดเล็กและอยู่ห่างไกลจากไทย อาทิ เปรู ปาปัวนิวกินี นิวซีแลนด์

ไทยสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือเอเปคผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสมาชิกอื่น ๆ โดยเฉพาะในประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญ เช่น การท่องเที่ยว ความมั่นคงด้านอาหาร สาธารณสุข และความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว เป็นต้น

ในช่วงเวลาที่โลกเผชิญกับผลกระทบของโควิด-๑๙ ผมในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักเลขาธิการเอเปคในฐานะผู้อำนวยการโครงการ (Program Director) ตั้งแต่เดือนมกราคม๒๕๖๒ได้เห็นความมุ่งมั่นและความพยายามของเอเปคที่จะช่วยเหลือเขตเศรษฐกิจจากผลกระทบของโควิด-๑๙ ในหลายมิติ โดยเฉพาะในมิติการค้าและการลงทุนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความร่วมมือเอเปค เอเปคได้จัดทำปฏิญญาเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในการเคลื่อนย้ายสินค้าที่มีความจำเป็น (Declaration

on Facilitating the Movement of Essential Goods by the APEC Ministers Responsible for Trade) นอกจากนี้ ยังได้จัดทำแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านการอำนวยความสะดวกในการจัดจำหน่ายวัคซีนโควิด-๑๙ (Best Practice Guidelines for APEC Customs Administrations to Facilitate the Distribution of COVID-19 Vaccines and Related Goods) สำหรับมิติสาธารณสุข รัฐมนตรีสาธารณสุขของเอเปคได้ออกแถลงการณ์ร่วมเรื่องการสร้างภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่แข็งแกร่งในโลกปัจจุบันที่เผชิญกับโควิด-๑๙ (Joint Statement on Building a Resilient Asia-Pacific in a COVID-19 World by APEC Health Ministers and Representatives) นอกจากนี้ ในส่วนของคณะกรรมการเศรษฐกิจ (Economic Committee) ซึ่งผมรับผิดชอบอยู่ เอเปคอยู่ระหว่างจัดทำรายงานเรื่องการปฏิรูปโครงสร้าง

กับอนาคตของการทำงาน (the future of work) เพื่อหาวิธีการทำงานใหม่ในอนาคตเนื่องจากโควิด-๑๙ และได้จัดทำรายงาน Resolving Corporate Insolvency in APEC Economies in the Aftermath of the COVID-19 Pandemic นอกจากนี้ คณะกรรมการเศรษฐกิจกำลังจัดทำการระงับข้อพิพาทออนไลน์ (Online Dispute Resolution) ซึ่งจะเป็นวิธีการระงับข้อพิพาททางเลือกโดยอาศัยระบบอินเทอร์เน็ตและคู่เจรจาไม่ต้องเดินทางมาเจอกัน การระงับข้อพิพาทออนไลน์นี้ถือเป็นแนวคิดใหม่สำหรับกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและเอเปคลองที่จะพัฒนาแนวคิดนี้ขึ้นซึ่งย้ำถึงลักษณะเด่นของเอเปคที่เป็นแหล่งบ่มเพาะแนวคิดใหม่ (incubator of ideas) ทั้งนี้ แม้ว่าความพยายามหรือข้อริเริ่มของเอเปคจะยังไม่สัมฤทธิผลเนื่องจากหลายเรื่องเป็นประเด็นที่ซับซ้อน ละเอียดอ่อนและใช้ระยะเวลานาน แต่ก็เป็นการยืนยันถึงความมุ่งมั่นของสมาชิกเอเปคที่จะร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาและความท้าทายใหม่ ๆ ที่โลกเผชิญอยู่ เพื่อบรรเทาผลกระทบทางลบที่มีต่อเขตเศรษฐกิจเอเปคเองและต่อโลก

ท้ายนี้ เป็นที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำเอเปคอีกครั้งในปี ๒๕๖๕ หลังจากที่เคยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำเอเปคครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๖ ที่กรุงเทพฯ ผมเชื่อว่า ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุม ไทยจะช่วยส่งเสริมให้ความร่วมมือของเอเปคแข็งเกร่งยั่งยืนตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างประโยชน์แก่ประชาชนไทยและประชาชนเอเปค

เรื่อง วินัญดา วรรณสิน
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมสารนิเทศ

แอลเอ: เมืองฟ้าอมร คนไทย

นครลอสแอนเจลิส (Los Angeles) หรือแอลเอ ตั้งอยู่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นเมืองใหญ่ทันสมัยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีชุมชนจากทุกมุมโลกอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีคนไทยอาศัยอยู่ในนครลอสแอนเจลิสและเมืองใกล้เคียงประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ยังมีชุมชนชาวอาเซียนจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วนครลอสแอนเจลิส เช่น ชุมชนเมียนมา ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย กัมพูชา ฯลฯ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ชุมชนชาวอาเซียนนิยมอาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน เช่น ชุมชนเวียดนามอาศัยอยู่ที่ Orange County ชุมชนกัมพูชาอาศัยอยู่ที่ Long Beach ชุมชนลาวและม้งลาวอาศัยอยู่ที่เมือง Fresno

ห่างจากนครลอสแอนเจลิสประมาณ ๓๕๐ กิโลเมตร ชุมชนอินโดนีเซียนิยมอยู่ที่ Montery Park ส่วนชุมชนมาเลเซียจะหนาแน่นอยู่แถว San Gabriel Valley ชุมชนฟิลิปปินส์เป็นชุมชนใหญ่และกระจายอยู่ทั่วนครลอสแอนเจลิสเช่นกัน ความหลากหลายดังกล่าวทำให้นครลอสแอนเจลิสเป็นเมืองที่น่าสนใจ และปัจจุบันยังเป็นที่ตั้งของสถานกงสุลใหญ่อาเซียนถึง ๖ ประเทศ คือ ไทย เมียนมา ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย กัมพูชา

ทำไมคนไทยจำนวนมากถึงเลือกที่จะตั้งถิ่นฐานที่นครลอสแอนเจลิส แท้ที่จริงแล้ว นครลอสแอนเจลิสเปรียบเสมือนกรุงเทพแห่งที่สอง ชื่อเมืองกรุงเทพมหานครและนครลอสแอนเจลิสมีความหมาย

เดียวกันดุจเมืองสวรรค์ฟ้าอมร เพราะนอกจากจะเป็นเมืองที่มีสภาพอากาศดีกับคนไทยแล้ว ยังเป็นเมืองที่มีอาหารไทยอร่อย เป็นที่ตั้งของ Thai Town แห่งแรกของโลก ซึ่งเป็นศูนย์กลางของร้านอาหารไทยและร้านค้าไทย ประกอบด้วยซูเปอร์มาร์เกตไทย เช่น ตลาดสีลมและตลาดบางรัก นอกจากนี้ ยังมีร้านหนังสือดอกหญ้า ร้านตัดผม ร้านนวดและสปาไทย ฯลฯ เป็นแหล่งรวมตัวของชุมชนไทยโดยเฉพาะทุกวันเสาร์เช้าบริเวณ Thailand Plaza ซึ่งตั้งอยู่ใจกลาง Thai Town มีตลาดนัดจำหน่ายอาหารไทยในราคาไม่เกินมื้อละ ๕ ดอลลาร์สหรัฐ มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การตักบาตรโดยพระสงฆ์จากวัดไทยต่าง ๆ เป็นต้น

แม้ชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิสจะมีความแตกต่างด้านความคิด แต่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ซึ่งมีเขตอาณาครอบคลุม ๑๓ มลรัฐทางภาคตะวันตกได้ทำหน้าที่อย่างดียิ่งในการสร้างความเข้าใจและชี้แจงข้อเท็จจริงให้ชุมชนไทยและคนไทยอเมริกันเข้าใจถึงสถานการณ์ในประเทศไทยผ่านกิจกรรมและงานต่าง ๆ เช่น ในโอกาสที่คณะกงสุลเดินทางไปให้บริการกงสุลสัญจรในมลรัฐแคลิฟอร์เนียและมลรัฐ

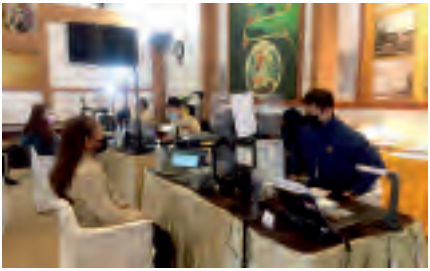

ในเขตอาณา การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นที่สร้างสรรค์กับผู้นำชุมชน การพบปะสังสรรค์กับชุนชนไทยในหลากหลายอาชีพที่สถานกงสุลใหญ่ฯ และบ้านพักกงสุลใหญ่ฯ การพบปะผู้แทนสมาคมไทยต่าง ๆ นักเรียนและนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยที่มีคนไทยศึกษาอยู่จำนวนมาก เช่น UCLA, USC, California State University ฯลฯ

นอกจากชุมชนไทยและชุมชนอาเซียนที่อาศัยอยู่ที่นครลอสแอนเจลิสแล้ว ยังมี China Town, Korea Town, Little Tokyo, และอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้ผู้เขียนมีความรู้สึกว่านครลอสแอนเจลิสเป็นเมืองที่มีสีสันและน่าตื่นเต้น เพราะคนส่วนใหญ่มาจากการหล่อหลอมผสมผสานกันจากหลายวัฒนธรรม ภาษาและความคิด สำหรับผู้เขียนนั้น ภูมิใจและโชคดีที่ได้มีโอกาสประจำการที่สถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นเวลา ๔ ปี ทำให้ได้พบปะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคคลในสาขาต่าง ๆ และได้มีโอกาสช่วยเหลือและดูแลคนไทย และเมื่อรำลึกถึงเมืองแอลเอครั้งใด อยากให้ตนเองโชคดีอีก กลับไปแสวงหาความรอบรู้ทันสมัยและประสบการณ์ชีวิตใหม่ ๆ ไม่ว่าจะไปในราชการของกระทรวงการต่างประเทศหรือในฐานะนักท่องเที่ยวหลังไทยและแอลเอผ่านพ้นวิกฤตโควิด-๑๙ ปลอดภัยดีแล้ว

เรื่อง ชลทิพา วิญญนาวรรณ
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมสารนิเทศ

ศูนย์รวมใจคนไทย ในติมอร์-เลสเต

ไทยมีสถานทูตและสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกเกือบ ๑๐๐ แห่ง สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดิลี ประเทศติมอร์-เลสเต เป็นสถานทูตไทยเพียงแห่งเดียวในโลกที่ตั้งหันหน้าออกทะเล ดูเด่นเป็นสง่า อวดศักดิ์ศรีชาติไทยให้คนไทยได้ภาคภูมิใจ อยู่ต้นถนน Avenida de Portugal Road ถนนสายหลักเลียบชายฝั่งทะเลในกรุงดิลี เรียกได้ว่าตั้งอยู่ห่างจากทะเลแค่ชั่วข้ามถนน การจะถ่ายรูปด้านหน้าสถานทูตแบบเต็ม ๆ ถ้าไม่ใช้เลนส์พิเศษก็ต้อง

ถ่ายจากอากาศหรือลงเรือออกไป แล้วหันหลังกลับเพื่อถ่ายย้อนเข้าฝั่งมา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต หรือติมอร์ตะวันออก เป็นประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กตั้งอยู่บนเกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางเหนือของออสเตรเลีย

เคยเป็นอาณานิคมของโปรตุเกสตั้งแต่ปี ๒๐๖๓ นานกว่า ๔๐๐ ปี ก่อนถูกเข้าปกครองในฐานะจังหวัดหนึ่งของอินโดนีเซีย จนเพิ่งประกาศแยกตัวเป็นอิสระเมื่อปี ๒๕๑๘ แต่ได้รับเอกราชอย่างเต็มตัวเมื่อวันที่๒๐พฤษภาคม๒๕๔๕วันเดียวกับที่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย ต่อจากจีนและนอร์เวย์ เรียกได้ว่า ไทยเป็นมิตรที่ใกล้ชิดกับติมอร์ฯ มาตั้งแต่สมัยไทยเข้าไปมีบทบาทในการรักษาสันติภาพและการพัฒนาประเทศติมอร์ฯ ตั้งแต่ปี๒๕๔๒ ก่อนตั้งประเทศ และยังเข้าไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติในหลายภารกิจ เช่น กองกำลังรักษาสันติภาพ

ปัจจุบัน มีคนไทยอาศัยอยู่ในกรุงดิลีประมาณ ๒๐ คน ส่วนใหญ่เปิดร้านอาหาร ร้านเสริมสวย และ

นวดสปา มีความรู้จักคุ้นเคยและไปมาหาสู่กันบ่อย ๆ เพราะกรุงดิลีเป็นเมืองขนาดเล็ก และสถานทูตไทยมักจัดกิจกรรมพบชุมชนไทย งานพิธีเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร กิจกรรมทางวัฒนธรรม และงานสังสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ ที่สถานทูตอยู่เป็นประจำ รวมถึงการนัดซักซ้อมแผนอพยพกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุการณ์ความไม่สงบ

กรุงดิลีมีสภาพความเป็นอยู่และระบบขนส่งสาธารณะที่ไม่สะดวกสบายนัก ขาดแคลนน้ำ ไม่มีระบบไปรษณีย์ แต่ทุกครั้งที่สถานทูตจัดกิจกรรมหรืองานพิธีการ คนไทยเกือบทุกคนจะพร้อมใจกันมาร่วมด้วยช่วยกันอย่างมีความสุขสนุกสนาน

เพราะเป็นโอกาสที่จะได้ผ่อนคลายและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน เรียกได้ว่า สถานทูตไทยคือศูนย์รวมใจของคนไทยในต่างแดน โดยเฉพาะในยามตกทุกข์ได้ยาก

ครั้งหนึ่งมีโอกาสได้ช่วยหญิงไทยที่ถูกหลอกไปขายบริการหนีตายมาพึ่งสถานทูตให้พากลับประเทศไทย ยังจำคำพูดของพวกเขาได้เป็นอย่างดี **"สถานทูตเป็นที่ที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับคนไทย" "ขอบคุณพี่มาก หนูไม่เคยเจอคนไม่รู้จักที่ช่วยหนูมากขนาดนี้เลย"** ส่วนลูกเรือประมงชาวไทยอีกคนที่ขึ้นฝั่งแค่เดือนละครั้งมาขอทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่พูดว่า **"อยู่บนเรือมองมาที่ฝั่ง**

เห็นธงไทยแล้วรู้เลยว่า นี่คือแผ่นดินของไทยในต่างแดน"

ย้อนคิดแล้วก็อิ่มใจ เพราะไม่ว่าคนไทยจะไปอยู่ที่ไหนในโลก **น้ำใจคนไทยเราไม่เคยทิ้งกัน เพราะภารกิจดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างแดนของกระทรวงการต่างประเทศคือความภาคภูมิใจในการสร้างความอุ่นใจให้พี่น้องชาวไทยอย่างแท้จริง**

ภูมิใจ... ถิ่น ไทย ธรรม

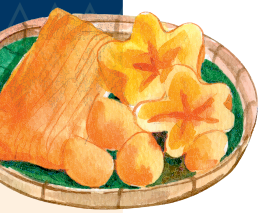

ประเทศไทย มีมา แต่ช้านาน
ชื่อว่าขวาน ทองไทย ไพศาลทรัพย์
ลุ่มน้ำดิน ป่าเขา เนาสลับ
คณานับ อุดมผล คนทำกิน

สั่งสมภูมิ ปัญญา อารยะ
ศิลป วัฒนธรรม ล้ำในถิ่น
คือวิถี บรรพชน คนอยู่กิน
รวมศาสตร์ศิลป์ ยินระบือ ชื่อว่าไทย

ทั้งภาษา โคลงกาพย์กลอน อักษรศิลป์
วิจิตรจินต์ โขนรำฟ้อน สะท้อนสมัย
เครื่องคาวหวาน ตามตำรับ สำรับไทย
มวยแม่ไม้ อัตลักษณ์ ประจักษ์นาม

มารยาท คนอ่อนน้อม กตัญญู
บุญคุณรู้ คู่น้ำใจ ไทยล้นหลาม
เอกลักษณ์ คุณค่าไทย ใจงดงาม
ประกาศความ ด้วยภูมิใจ ถิ่นไทยธรรม

นานาชาติ ที่ขาดแคลน แสนลำบาก
พ้นทุกข์ยาก เพราะพึ่งพา ปรัชญาล้ำ
แห่งพอเพียง ทฤษฎี ชี้ทางธรรม
ไทยผู้นำ พัฒนา พายั่งยืน

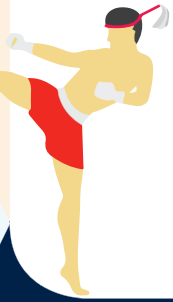

ชลทิพา วิญญุนาวรรณ
นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมสารนิเทศ

ร้อยกรอง

วารสารวิทยุสราญรมย์

ISSN 1513-105X
ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๘๘
เมษายน – กันยายน ๒๕๖๔

วารสารที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการต่างประเทศในหลากหลายมิติ
ผ่านการบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ตรงจากนักการทูต
และบุคคลในแวดวงต่าง ๆ ที่มาร่วมแบ่งปันมุมมองของตน
เกี่ยวกับการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ

ที่ปรึกษา ธานี แสงรัตน์ รุยาภรณ์ สุคนธทรัพย์ ณัฐภาณุ นพคุณ
บรรณาธิการบริหาร ชลธี จันทร์รัชชกูล
บรรณาธิการ ชลทิพา วิญญุนาวรรณ
คณะผู้จัดทำ รณพพัณณ์ กปิตถัย พรรษา บุณยะกลัมพ หิรัญ สุวรรณเทศ
จัดทำโดย กองประชาสัมพันธ์การทูตสาธารณะ กรมสารนิเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ
๔๔๓ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ : ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ โทรสาร : ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๙๓
ออกแบบ นิติกร เอี่ยมกลั่น ชาญสิริ มีเหล่าดี
พิสูจน์อักษร กรองทอง สุขอร่าม ชัชวาล คำสระคู
จัดพิมพ์โดย บริษัท ยูโทเปีย มีเดีย อินเตอร์เนชันแนล (ประเทศไทย) จำกัด

ผังรายการของสถานีวิทยุสราญรมย์

วิทยุสราญรมย์ AM 1575 kHz

www.mfa.go.th
@MFAThai
MFA Thailand Channel
MFAThai

กระทรวงการต่างประเทศ
mfa_thailand
@mfa_thailand
MFAThai

ON

	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์
๐๕.๓๐ – ๐๖.๐๐ น.	วัฒนธรรมสัมพันธ์	รอบรู้เศรษฐกิจ	คุยกันวันพุธ	สุขภาพรับอรุณ	วาไรตี้การทูต
๐๖.๐๐ – ๐๖.๓๐ น.	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	รอบบ้านเรา	จับตาเอเชียตะวันออก
๐๖.๓๐ – ๐๗.๐๐ น.	TICA พัฒนาทั่วโลก	ดาวดวงน้อย	ดาวดวงน้อย	ดาวดวงน้อย	ดาวดวงน้อย
๑๗.๓๐ – ๑๘.๐๐ น.	SDGs สร้างด้วยกัน	ก้าวทันเทคโนโลยี	ปกิณกะรอบวัง	เราคืออาเซียน	ยุวทูตออนแอร์
๑๘.๐๐ – ๑๘.๓๐ น.	News & Views	Discover Latin America	หน้าต่างโลกกว้าง	หน้าต่างโลกกว้าง	หน้าต่างโลกกว้าง
๒๒.๐๐ – ๒๒.๓๐ น.	สาระน่ารู้งานกงสุล	เรียนภาษาเมียนมากันเถอะ	ทันโลกกีฬา	รอบรั้วบัวแก้ว	Spokesman Live!!!